

De kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling op jonge leeftijd.

WAT IS HET VERSCHIL IN KWALITEIT VAN LEVEN VOOR EN NA EEN COSMETISCHE BEHANDELING IN HET GEZICHT, BIJ VROUWEN DIE VOOR HUN 25STE LEVENSJAAR DEZE BEHANDELING HEBBEN GEHAD?

MARGOT DE NENNIE

Den Haag, 08-05-2019

Studentnummer: 11059435

Opleiding: Huidtherapie

Begeleider: C.P.E. Poll - Tjepkema

Aantal woorden: 7.972

Gegevens betrokkenen

Auteur

Naam: Margot Louise Simone de Nennie

Studentnummer: 11059435

E-mail: [REDACTED]

Telefoonnummer: [REDACTED]

Opleiding

School: De Haagse Hogeschool

Studie: Huidtherapie

Cursusgegevens

Cursuscode: HDT-BV410-15

Cursusnaam: Afstuderen 2

Cursusjaar: 2018-2019

Opdrachtgever

Naam: [REDACTED]

Bedrijf: Van Lennepkliniek

Functie: Huidtherapeut

E-mail: [REDACTED]@vanlennepkliniek.nl

Telefoonnummer [REDACTED]

Begeleider

Naam: C.P.E. Poll - Tjepkema

E-mail: c.p.e.poll-tjepkema@hhs.nl

Afstudeercoördinatoren

Hedwig Kooijmans

Natasja van Lobenstein

Email: HDT-4@hhs.nl

Voorwoord

U bent zojuist begonnen met het lezen van het afstudeerrapport van Margot de Nennie. Het gaat over de kwaliteit van leven na cosmetische behandelingen ondergaan op jonge leeftijd. Met veel plezier en nieuwsgierigheid naar de uitkomst is het onderzoek uitgevoerd. Al vanaf jonge leeftijd ben ik geïnteresseerd in de cosmetische industrie, vandaar mijn keuze voor de opleiding Huidtherapie. Toen in het nieuws ter sprake kwam dat de minimumleeftijdsgrens van deze behandelingen mogelijk verhoogd zal worden, kwamen gemengde gevoelens bij mij naar boven. Wat goed! Of misschien toch niet?

De doelgroep van het onderzoek is een doelgroep waartoe ik zelf behoor: vrouwen die voor hun 25ste levensjaar een cosmetische behandeling hebben ondergaan en momenteel de 25 gepasseerd zijn. Mede daarom was ik extra benieuwd naar de uitkomst van het onderzoek en heb ik het met veel plezier uitgevoerd, hoewel het gepaard ging met vallen en opstaan.

Graag wil ik mijn opdrachtgever, Danique van der Meulen, bedanken voor haar input omtrent de totstandkoming van het onderwerp van dit onderzoek. Daarnaast wil ik mijn begeleider Climmy Poll bedanken voor de vele tips en nuttige feedback gedurende het gehele proces. Verder wil ik Kjell Knippenberg bedanken voor zijn hulp met SPSS, Antoine Lalisang voor de emotionele steun tijdens het uitvoeren van dit onderzoek en Saskia Niehe voor haar taalkundige ondersteuning. Tot slot wil ik iedereen bedanken die de enquête heeft ingevuld en heeft deelgenomen aan de interviews.

Ik hoop dat u dit afstudeerrapport met net zo veel plezier leest als ik het geschreven heb.

Margot de Nennie

Den Haag, 08 mei 2019

Samenvatting

Inleiding: Cosmetische behandelingen bij jongvolwassenen is een onderwerp dat op het moment vol in de publieke belangstelling staat. Voornamelijk jonge vrouwen wagen zich aan deze behandelingen. Er is sprake van een verhoging van de minimumleeftijd waarop de cosmetische behandelingen mogen worden ondergaan. Echter is nog weinig bekend over de gevolgen van deze behandelingen op de kwaliteit van leven wanneer ze worden ondergaan op jonge leeftijd. Uit verscheidene onderzoeken blijkt dat de mens volledig ontwikkeld is vanaf zijn 25ste levensjaar, wat de besluitvorming over het ondergaan van een cosmetische behandeling zou kunnen beïnvloeden. *Wat is het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling in het gezicht, bij vrouwen die voor hun 25ste levensjaar deze behandeling hebben ondergaan?* Is de vraag die met dit onderzoek beantwoord wordt.

Methode: Voor het beantwoorden van de hoofdvraag is literatuuronderzoek, kwalitatief en kwantitatief praktijkonderzoek gebruikt. Het kwalitatieve onderzoek is uitgevoerd middels verdiepende interviews, waaraan vijf respondenten hebben deelgenomen. Het kwantitatieve praktijkonderzoek bestond uit een enquête onder 106 respondenten waarbij de FACE Q vragenlijst als uitgangspunt is gebruikt om de kwaliteit van leven te meten.

Resultaten: Uit het literatuuronderzoek en praktijkonderzoek is naar voren gekomen dat cosmetische behandelingen een positieve invloed hebben op het psychische en sociale aspect van de kwaliteit van leven. Na het analyseren van de enquête blijkt de leeftijd waarop de eerste cosmetische behandeling wordt ondergaan de grootste invloed te hebben op het verschil in de kwaliteit van leven op psychisch en sociaal vlak. Hoe hoger de leeftijd van de respondent op het moment van de eerste behandeling, hoe kleiner het verschil in verbetering van de kwaliteit van leven op psychisch en sociaal vlak. Op psychisch vlak hebben de meeste respondenten een verbetering ervaren met een gemiddelde verbetering van 17,34 in FACE Q score. Dit is tegelijk het aspect waarin het meeste verschil tussen voor en na de cosmetische behandeling merkbaar was. Met het interview zijn tevens achterliggende oorzaken aan het licht gebracht voor het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling.

Conclusie: Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat het verschil in de levenskwaliteit voor en na een cosmetische behandeling het grootst is wanneer de behandeling op jonge leeftijd wordt ondergaan. Welke cosmetische behandeling precies wordt ondergaan, heeft daarentegen geen te voorspellen invloed op het verschil in de kwaliteit van leven. Voornamelijk op het psychische en sociale vlak van de levenskwaliteit is na afloop van de behandelingen een positief verschil merkbaar. Over de lichamelijke impact van de behandeling op de levenskwaliteit kan geen uitspraak worden gedaan.

Abstract

Introduction: Cosmetic treatments for young adults is a subject that is currently widely discussed in the media. It is mainly young women who are undergoing these cosmetic treatments. However, little is yet known about the effects of these treatments on the quality of life when they are undergone at a young age. Several studies show that humans are only fully developed from the age of 25. This study focuses on young women and the difference in quality of life before and after cosmetic facial treatment. This study provides an answer to the following question: *What is the difference in the quality of life before and after cosmetic facial treatment of women who have had this treatment before the age of 25?* Quality of life will be defined as the psychological, social and physical well-being of the person having undergone the treatment. This is measured by the FACE Q questionnaires that relate to these aspects. The cosmetic treatments investigated in this research are fillers, botox, laser treatments, microneedling, and chemical peels.

Method: Literature research, qualitative-, and quantitative practical research is used to answer the main question and its sub-questions. The quantitative practical research consists of a survey among 106 respondents in which the FACE Q questionnaire was used to measure the quality of life. This questionnaire is a scientifically based measuring instrument that meets the requirements of a PROM. The questions from the FACE-Q lists were asked twice in the same survey. Firstly in a retrospective way where respondents were asked to think back to the past before undergoing the first cosmetic treatment; and secondly afterwards, where this time the questions were focused on the present feelings of the respondent. The difference in the scores indicates a final improvement or deterioration in the quality of life. The results have been analyzed in Excel and SPSS. To determine whether there are coherent relationships that influence the difference in the quality of life, SPSS was used. Furthermore, with the help of Excel, calculations have been made for the number of respondents who experienced a certain difference after the cosmetic treatment. The qualitative research, in which five respondents participated, was carried out by means of in-depth interviews.

Results: Literature research and practical research have shown that cosmetic treatments have a positive effect on the psychological and social aspects of the quality of life. After analyzing the survey, it appears that the age at which the first cosmetic treatment is undergone has an influence on the difference in quality of life on a psychological and social level. When the age at which the first treatment is undergone increases by one year, the difference in the quality of life on a psychological and social level before and after a cosmetic treatment will decrease. On a psychological level, most of the respondents experienced an improvement with an average improvement of 17.34 in FACE Q score. However, the final quality of life in the psychological field is more or less the same for both age groups in later life. On the other hand, the average social quality of life increased the most among the respondents who started the first cosmetic treatment after they were 21 years old. Lastly, there was no connection found between a specific treatment and the quality of life on each level. The interviews confirmed the results of the literature review and the quantitative research. The most remarkable finding of the interviews was that there was a great openness in the subjects to undergo several additional cosmetic treatments. Each respondent indicates that he or she is open for each cosmetic treatment and/or has already planned a number of them.

Conclusion: On the basis of the results of this study, it can be concluded that the difference in quality of life before and after cosmetic treatment is greatest when the treatment is undergone at an early age. On the other hand, the exact nature of the cosmetic treatment does not influence the difference in quality of life in any way that can be predicted. The psychological and social aspects of the quality of life, in particular, show a positive difference after the treatments have been completed. However, it is not possible to say anything about the physical impact of the treatment on the quality of life.

Discussion: In order to determine reliability and generalisability, a power analysis was performed. This showed that 377 respondents are needed to achieve generalisability. However, the survey was completed by only 106 respondents. In addition, the variables compared did not contain an equal number of respondents, which means that it is not possible to generalize from this survey. For this reason, the conclusions of this study are only based on the respondents and not on the entire population. Partly because of this, the reliability of the survey proved to be low.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
Abstract	5
Figuren- en tabellenlijst.....	9
1 Inleiding	10
1.1 Aanleiding.....	10
1.2 Doelstelling.....	11
1.2.1 Onderzoeksdoel	11
1.2.2 Praktijkdoel	11
1.2.3 Probleemstelling en hoofdvraag.....	11
2 Onderzoeksmethoden	13
2.1 Literatuuronderzoek:	13
2.1.1 Dataverzameling literatuuronderzoek	13
2.1.2 Data-analyse literatuuronderzoek	14
2.2 Praktijkonderzoek	14
2.3 Surveyonderzoek.....	14
2.3.2 Dataverzameling surveyonderzoek.....	15
2.3.3 Data-analyse surveyonderzoek	15
2.4 Interview	17
2.4.1 Dataverzameling interview	17
2.4.2 Data-analyse interview	17
3 Resultaten.....	18
3.1 De kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling volgens de literatuur	18
3.2 Gevolgen van een cosmetische behandeling	20
3.2.1 Surveyonderzoek	20
3.2.2 Interviews	22
3.3 Invloed van een specifieke cosmetische behandeling	23
3.3.1 Surveyonderzoek	23
3.4 Invloed van de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan	25
3.4.1 Surveyonderzoek	25
3.4.2 Interview	28
4 Conclusie.....	29
5 Discussie	30
6 Aanbevelingen	32
7 Relevantie	33

8	Literatuurlijst	34
9	Bijlagen	38
9.1	Bijlage 1: Logboek literatuuronderzoek	39
9.2	Bijlage 2: Berekening populatie.....	42
9.3	Bijlage 3: Enquête (survey).....	43
9.4	Bijlage 4: Resultaten surveyonderzoek in Google Forms	54
9.5	Bijlage 5: Resultaten surveyonderzoek in Excel	64
9.6	Bijlage 6: Resultaten surveyonderzoek SPSS	72
9.7	Bijlage 7: FACE-Q.....	74
	FACE Q vragenlijsten.....	74
	Transformatie tabellen	75
9.8	Bijlage 8: Interview vragen	79
9.9	Bijlage 9: Getranscribeerde interviews	80
	Interview 1 getranscribeerd	80
	Interview 2 getranscribeerd	83
	Interview 3 getranscribeerd	86
	Interview 4 getranscribeerd	88
	Interview 5 getranscribeerd	90
9.10	Bijlage 10: Resultaten interviews	93

Figuren- en tabellenlijst

Tabellen lijst

Tabel 1 Onderzoeksmethoden per deelvraag	13
Tabel 2 Inclusie- en exclusiecriteria literatuuronderzoek	13
Tabel 3 Beoordeling scores kwaliteit van leven	16
Tabel 4 Statistische gegevens verschil in kwaliteit van leven.....	22
Tabel 5 Geschatte coëfficiënten kvl psychisch en leeftijd waarop de eerste behandeling is uitgevoerd	25
Tabel 6 Geschatte coëfficiënten kvl sociaal en leeftijd waarop de eerste behandeling is uitgevoerd.....	26
Tabel 7 Logboek literatuuronderzoek	39
Tabel 8 Uitkomsten geordend in Excel.....	64
Tabel 9 Berekening FACQ Q score psychisch + verschil.....	65
Tabel 10 kwaliteit van leven psychisch aantal respondenten	66
Tabel 11 Berekening naar FACE Q score sociaal + verschil.....	67
Tabel 12 Kwaliteit van leven sociaal aantal respondenten	68
Tabel 13 Berekening naar FACE Q score Lichamelijk + verschil.....	69
Tabel 14 Kwaliteit van leven lichamelijk aantal respondenten	70
Tabel 15 Leeftijd eerste behandeling aantal respondenten.....	71
Tabel 16 Gemiddelde kwaliteit van leven (psychisch vlak) per leeftijdscategorie	71
Tabel 17 Gemiddelde kwaliteit van leven (sociaal vlak) per leeftijdscategorie.....	71
Tabel 18 Gemiddelde kwaliteit van leven (lichamelijk vlak) per leeftijdscategorie	71
Tabel 19 Demografische gegevens respondenten	72
Tabel 20 ANOVA-tabel variantieanalyse 'per specifieke behandeling'.....	72
Tabel 21 ANOVA-tabel lineaire regressieanalyse psychisch.....	73
Tabel 22 ANOVA-tabel lineaire regressieanalyse sociaal	73
Tabel 23 ANOVA-tabel lineaire regressieanalyse lichamelijk	73
Tabel 24 FACE Q kwaliteit van leven Psychisch	74
Tabel 25 FACE Q kwaliteit van leven Sociaal	74
Tabel 26 FACE Q kwaliteit van leven Lichamelijk	75
Tabel 27 Transformatietabel FACE Q psychisch	75
Tabel 28 Transformatietabel FACE Q sociaal.....	76
Tabel 29 Transformatietabel FACE Q lichamelijk	77
Tabel 30 Gecodeerd interview respondent 1.....	93
Tabel 31 Gecodeerd interview respondent 2.....	94
Tabel 32 Gecodeerd interview respondent 3.....	96
Tabel 33 Gecodeerd interview respondent 4.....	97
Tabel 34 Gecodeerd interview respondent 5.....	98

Figuren lijst

Figuur 1 Aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven op psychisch vlak.....	20
Figuur 2 Aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven op sociaal vlak	21
Figuur 3 Aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven op lichamelijk vlak.....	21
Figuur 4 Aantal respondenten per behandeling per verandering in de kvl op psychisch vlak	23
Figuur 5 Aantal respondenten per behandeling per verschil in de kvl op sociaalvlak.....	24
Figuur 6 Aantal respondenten per behandeling per verschil in de kvl op lichamelijk vlak	24
Figuur 7 Aantal respondenten per leeftijdscategorie per verschil in kvl psychisch	26
Figuur 8 Aantal respondenten per leeftijdscategorie per verschil in kvl sociaal	27
Figuur 9 Aantal respondenten per leeftijdscategorie per verschil in kvl lichamelijk.....	28
Figuur 10 (steekproefcalculator.com, 2018)	42
Figuur 11 Verdeling respondenten per leeftijdscategorie	71

1 Inleiding

In het eerste hoofdstuk van dit onderzoek zijn de aanleiding, probleem- en doelstelling beschreven. Hieruit is de centrale vraag van het onderzoek ontstaan. De centrale vraag is opgedeeld in deelvragen, waarbij begripsafbakening is toegepast om een specifiek beeld te krijgen over de interpretatie van de begrippen binnen dit onderzoek.

1.1 Aanleiding

Cosmetische behandelingen bij jongvolwassenen is een onderwerp dat op het moment vol in de publieke belangstelling staat. De reden hiervoor is dat jongvolwassenen in toenemende mate een cosmetische behandeling ondergaan of dit als gevolg van sociale druk overwegen. Het zijn behandelingen bedoeld om het uiterlijk te verfrazen zonder dat hier een medische indicatie voor is (Hollander, Rood & Poortvliet 2013). De behandelingen die onder deze categorie vallen zijn 'injectables' met botox en fillers, chemische peelings, gebruik van laser en microneedling (Decates, Wijs, Nijsten & Velthuis, 2018; Hollander et al., 2013), deze handelingen worden uitgevoerd door cosmetisch artsen in Nederland. De chemische peelings, microneedling en laserbehandelingen worden tevens door huidtherapeuten uitgevoerd (Hollander et al., 2013). In 2016 heeft 1 op de 58 (1,7%) Nederlandse vrouwen tussen de 18 en 70 jaar een cosmetische behandeling met injectables ondergaan (Decates et al., 2018). Hiermee zijn de vrouwen in een overduidelijke meerderheid als het gaat over het ondergaan van cosmetische behandelingen (Decates et al., 2018; ISAPS, 2017).

Joba van de Berg, lid van de Tweede Kamer voor het CDA, pleitte in de dagbladen de Telegraaf en de Volkskrant voor het verhogen van de leeftijdsgrens voor cosmetische behandelingen van 18 naar 21 jaar (Van der Laan, 2018; Volkskrant, 2018). Haar voorstel wordt mede ingegeven door de resultaten van onderzoeken van het EenVandaag (2018) en van het tijdschrift de LINDA, waarin wordt gesteld dat de hersenen van een mens pas volledig zijn ontwikkeld op het 25ste levensjaar (Budding, 2018; EenVandaag, 2018; Van der Laan, 2018; Budding, 2018). Dit zou betekenen dat jongvolwassen onvoldoende in staat zijn om een bewuste keuze te maken over zoiets als een cosmetische behandeling. Bovendien is Van de Berg geschokt over de uitkomst van het onderzoek van Decates et al. (2018), waarin de eerste nulmeting van cosmetische behandelingen in Nederland is gedaan. Hieruit blijkt dat 400.000 Nederlanders in 2016 cosmetische behandelingen hebben ondergaan. De vraag naar deze behandelingen stijgt bovendien sterk (Hibler, Schwitzer, & Rossi, 2016).

Uit eerder onderzoek is gebleken dat de media een negatieve invloed hebben op het zelfbeeld van jonge vrouwen (Blaak, 2015). Veel mensen worden dagelijks geconfronteerd met gefotoshopte ideaalbeelden (Jongh, 2014). Bovendien laten bekende Nederlanders via blogs en vlogs zien wat gedaan kan worden om het uiterlijk te veranderen en hoe eenvoudig dit is. Jongvolwassenen proberen mede als gevolg hiervan in toenemende mate te lijken op hun idool en streven naar een 'perfect uiterlijk' (Jongh, 2014; Woertman 2009). Bij 22% van de praktijken voor huidtherapie die in het onderzoek van Hollander et al., (2013) zijn ondervraagd worden niet-operatieve cosmetische behandelingen uitgevoerd op minderjarigen.

Op de Haagse Hogeschool is eerder onderzoek gedaan door Van der Meulen (2017) over hoe jongeren tot het besluit komen om een cosmetische behandeling te ondergaan. Tevens is door Smeets (2015) onderzoek gedaan naar het waardeoordeel van Nederlandse mannen en vrouwen en de beweegredenen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling. Alle eerdergenoemde onderzoeken richten zich voornamelijk op de beweegredenen van mensen. Er is echter nog weinig

onderzoek gedaan naar wat voor effecten het ondergaan van deze behandelingen op jonge leeftijd hebben op de kwaliteit van leven. Onder 'kwaliteit van leven' wordt binnen de gezondheidszorg verstaan hoe de patiënt de psychische, sociale en lichamelijke gevolgen van een behandeling of ziekte ervaart (Huidfonds, 2018; Locadia & Sprangers, 2006). De onderzoeken die hier tot op heden naar zijn verricht, zijn voornamelijk gericht op chirurgische cosmetische ingrepen (Sadick, 2018). Ook het ondergaan van niet-chirurgische cosmetische behandelingen kunnen van invloed zijn op de kwaliteit van leven.

Juist aan dit laatste punt wordt in dit onderzoek aandacht gegeven. Daarbij wordt rekening gehouden met de leeftijden van de eerste behandeling. De volgende vraag staat centraal in dit onderzoek: *'Wat is het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling in het gezicht, bij vrouwen die voor hun 25ste levensjaar deze cosmetische behandeling hebben gehad?'* Het antwoord hierop kan worden meegenomen in de besluitvorming om de minimale leeftijd voor cosmetische behandelingen te verhogen.

1.2 Doelstelling

Hieronder wordt beschreven wat het doel is van dit onderzoek. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het onderzoeksdoel en het doel voor de praktijk. Hierop volgt de probleemstelling waaruit de hoofdvraag is ontstaan.

1.2.1 Onderzoeksdoel

Het onderzoeksdoel is in kaart brengen wat volgens vrouwen die voor hun 25ste jaar een cosmetische behandeling in het gezicht hebben gehad, het verschil in kwaliteit van leven is voor en na deze behandeling.

1.2.2 Praktijkdoel

Dit onderzoek heeft tot doel een extra handvat of richtlijn te bieden aan huidtherapeuten en cosmetisch artsen in de besluitvorming om vrouwen onder de leeftijdsgrens van 25 wel of niet te behandelen.

1.2.3 Probleemstelling en hoofdvraag

Het is nog niet duidelijk of er verschil is in de kwaliteit van leven voor en na cosmetische behandelingen in het gezicht volgens vrouwen die de behandeling voor hun 25ste jaar hebben gehad. Hieruit is de volgende hoofdvraag ontstaan: *Wat is het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling in het gezicht, bij vrouwen die voor hun 25ste levensjaar deze behandeling hebben ondergaan?*

1.2.3.1 Deelvragen

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden zijn deelvragen opgesteld:

1. Wat zijn de gevolgen van een cosmetische behandeling op de kwaliteit van leven?
2. Wat is het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling op psychisch, sociaal en lichamelijk vlak bij vrouwen die voor hun 25ste jaar een cosmetische behandeling in het gezicht hebben gehad en op welk aspect van de kwaliteit van leven is het meest verschil in FACE Q score merkbaar?
3. Wat is het verschil in kwaliteit van leven voor en na één specifieke cosmetische behandeling?
4. Wat voor invloed heeft de leeftijd waarop de eerste cosmetische behandeling is ondergaan op het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling?

1.2.3.2 Afbakening

- **Vrouwen:** Uitsluitend Nederlandse vrouwen die voor hun 25ste jaar een cosmetische behandeling hebben gehad. Er is voor vrouwen gekozen omdat in Nederland en tevens wereldwijd door vrouwen in vergelijking tot mannen de meeste cosmetische behandelingen worden gedaan (Decates et al., 2018; ISAPS, 2017).
- **Cosmetische behandeling:** Cosmetische behandelingen die het populairst zijn en het meest worden uitgevoerd (ISAPS, 2017). De behandelingen die hieronder vallen zijn 'injectables' met botox en fillers, chemische peelings, gebruik van laser en microneedling (Decates et al., 2018; Hollander et al., 2013).
- **Na een cosmetische behandeling:** Vanaf het moment dat de cliënten op eventuele controle zijn geweest en het gewenste resultaat zichtbaar is.
- **Kwaliteit van leven:** De gezondheid gerelateerde kwaliteit van leven. Hoe de doelgroep de psychische, lichamelijke en sociale gevolgen van een cosmetische behandeling in het gezicht ervaart (Klassen, Cano, Schwitzer, Scott, & Pusic, 2015b).
- **Psychisch vlak:** Hoe een persoon zich voelt en welke gedachten zij daarbij heeft; hoe iemand zich geestelijk voelt (Van Deth, 2015; Pusic, 2015).
- **Sociaal vlak:** Hoe een persoon zich gedraagt in situaties waar anderen bij betrokken zijn (Van Deth, 2015). Sociale interacties met zowel bekende mensen als vreemden (Pusic, 2015).
- **Lichamelijk vlak:** Het functioneren van een persoon op lichamelijk gebied. Pijn en moeite met bewegen zijn voorbeelden van onderdelen die hierbij horen (Huidfonds, 2018).
- **Aspect:** Het onderdeel van de kwaliteit van leven dat van toepassing is op cosmetische behandelingen en wat is ondervraagd door middel van de FACE-Q-vragenlijst; psychisch, sociaal en lichamelijk vlak (Klassen, et al., 2015a).
- **Face Q vragenlijst:** De FACE-Q-vragenlijst (bijlage 7) is het instrument dat als uitgangspunt wordt gebruikt om de kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling te beoordelen. De vragenlijsten die betrekking hebben op het psychische, sociale en lichamelijke vlak worden gebruikt in dit onderzoek. Onder het hoofdstuk '2.3 Surveyonderzoek, Meetinstrument' wordt dit nader toegelicht.

2 Onderzoeksmethoden

In hoofdstuk 2 worden de verschillende onderzoeksmethoden en de verzameling en analyse hiervan toegelicht. Er is gebruik gemaakt van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden om de deelvragen te kunnen beantwoorden (tabel 1). Daarnaast is literatuuronderzoek gedaan om antwoord te krijgen op de eerste deelvraag. Op deze manier zijn drie verschillende dataverzamelingsmethoden gebruikt om de hoofdvraag te beantwoorden, ook wel triangulatie genoemd. Doordat het onderzoek vanuit meerdere invalshoeken is belicht, zal de geldigheid van de resultaten worden verhoogd (Verhoeven, 2014).

Tabel 1 Onderzoeksmethoden per deelvraag

Deelvraag	Gebruikte onderzoeksmethoden
1	Literatuuronderzoek
2	Kwantitatief en kwalitatief praktijkonderzoek; surveyonderzoek en een interview
3	Kwalitatief onderzoek; interview
4	Kwantitatief en kwalitatief praktijkonderzoek; surveyonderzoek en een interview

2.1 Literatuuronderzoek:

Door middel van literatuuronderzoek is in kaart gebracht wat de gevolgen van cosmetische behandelingen in het gezicht zijn op de kwaliteit van leven. Hieruit is het antwoord op deelvraag 1 gegeven. Er is gezocht naar wetenschappelijke artikelen over de kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling en de gevolgen die een cosmetische behandeling met zich meebrengt. Zowel Nederlandstalige als Engelstalige wetenschappelijke artikelen zijn gebruikt om zoveel mogelijk bruikbare literatuur te vinden en daardoor de kwaliteit van het onderzoek te waarborgen.

2.1.1 Dataverzameling literatuuronderzoek

Via de 'online Bibliotheek' van de Haagse Hogeschool is gezocht in wetenschappelijke databanken als, PubMed, MedLine, en GoogleScholar. Tevens wordt gezocht in de hbo-kennisbank naar eerdere relevante onderzoeken over het onderwerp. Door middel van de Cochrane beoordelingslijst worden de artikelen beoordeeld op validiteit en kwaliteit (Offringa, 2018). Krantenartikelen zijn enkel gebruikt om de actualiteit van het onderzoek aan te tonen, deze zullen niet als waarheid worden beschouwd. De literatuur die gebruikt is voor dit onderzoek voldeed aan bepaalde criteria, deze criteria wordt weergegeven tabel 2. Tijdens het zoeken naar literatuur is een logboek bijgehouden met de gebruikte zoektermen, het aantal hits, de hyperlinks van de bruikbare artikelen en de datum waarop het artikel geraadpleegd is (bijlage 1, tabel 7). Op deze manier is het terugzoeken naar gebruikte literatuur vergemakkelijkt (Verhoeven, 2014).

Tabel 2 Inclusie- en exclusiecriteria literatuuronderzoek

Inclusiecriteria	Exclusiecriteria
Free Full tekst beschikbaar	Teksten waarvan alleen de samenvatting te lezen is
Nederlandstalige/Engelstalige wetenschappelijke literatuur	Literatuur in een andere taal dan Nederlands of Engels geschreven is.
Gepubliceerd in 2004 - 2018	Artikelen eerder gepubliceerd dan 2004
Artikelen uit wetenschappelijke databases en journals	Websites, krantenartikelen

Allereerst is gescand op de titels van de literatuur. Als deze geschikt leken voor dit onderzoek, is vervolgens de samenvatting gelezen. Bleek hieruit dat het een bruikbaar artikel is dan werd er gezocht met de cmd/ctrl-F-functie met dezelfde zoektermen die gebruikt zijn voor het vinden van het artikel. Tevens wordt het gehele artikel gelezen om de context van de tekst te kunnen begrijpen.

2.1.2 Data-analyse literatuuronderzoek

De literatuur die voldeed aan alle inclusie- en exclusiecriteria is inductief geanalyseerd en geselecteerd op effecten van uiterlijk op de kwaliteit van leven, kwaliteit van leven na cosmetische behandelingen, de gevolgen van cosmetische behandelingen en de kwaliteit van leven. Uiteindelijk zijn de uitkomsten van de onderzoeken geselecteerd en vergeleken met de resultaten van andere onderzoeken. Er is bepaald of er onderliggende verbanden tussen verschillende onderzoeken zijn. Alle geselecteerde bruikbare informatie is opgenomen in het antwoord op deelvraag 1.

2.2 Praktijkonderzoek

Het eerste gedeelte van het praktijkonderzoek bestaat uit een kwantitatieve onderzoeksmethode: een surveyonderzoek. Met de antwoorden uit de enquête zijn de deelvragen 2, 3 en 4 beantwoord. Het tweede gedeelte van het praktijkonderzoek bestond uit een interview: een kwalitatieve manier van onderzoeken. Voordat het surveyonderzoek en de interviews van start zijn gegaan is een pilot gehouden om de laatste fouten uit de vragenlijsten te halen en is de structuur aangepast. Hierdoor is de betrouwbaarheid van de resultaten hoog gebleven (Verhoeven, 2014).

2.3 Surveyonderzoek

Voor het surveyonderzoek is berekend hoe groot de populatie is en welke steekproef nodig is om 95% betrouwbaarheid van de resultaten te waarborgen. Hieronder wordt dit nader toegelicht en daarnaast wordt het gebruikte meetinstrument beschreven.

Populatie

De populatie die ondervraagd is zijn vrouwen woonachtig in Nederland, die voor hun 25ste levensjaar een cosmetische behandeling in het gezicht hebben gehad en die nu 25 jaar of ouder zijn. Om erachter te komen hoe groot deze populatie ongeveer is, is een berekening gemaakt. Deze is opgenomen in bijlage 2.

Meetinstrument

Tijdens het opstellen van de enquête is rekening gehouden met het volgorde-effect. Er is voor een internetenquête gekozen omdat deze over het algemeen de meeste respons oplevert (Verhoeven, 2014). De enquête is gemaakt in Google Forms waarbij de resultaten in grafieken en diagrammen werden weergegeven (bijlage 4). Tevens bood het de mogelijkheid om de resultaten direct naar Excel te exporteren (Drive.Google.nl, 2018).

Aan het begin zijn algemene vragen gesteld zoals leeftijd, leeftijd van de eerste cosmetische behandeling, om welke cosmetische behandeling(en) het gaat, welke cosmetische behandeling de eerste was en tot slot of de respondenten bereid zijn om hun antwoorden nader te verklaren tijdens een interview. Met de algemene vragen kon tevens bepaald worden of de respondenten behoorden tot de populatie. Indien dit niet het geval was, zijn de resultaten verworpen.

De FACE-Q-vragenlijst (bijlage 7, tabel 24, 25 & 26) is het meetinstrument dat als uitgangspunt werd gebruikt om de kwaliteit van leven te beoordelen. Deze is verwerkt in de enquête. Om de FACE Q vragenlijst te gebruiken is een licentie aangevraagd (Q-portfolio, 2019). Na aanvraag is toestemming

gekregen om de naar het Nederlands vertaalde versie van de benodigde vragenlijsten te gebruiken. Op de voorwaarde dat de vragenlijst niet wordt veranderd en op vermelding van de *Copyright©2013 (Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved)*.

De FACE-Q is een PROMs (Patiënt Reported Outcome Measures). Dit zijn samengestelde vragenlijsten waarbij vanuit het perspectief van de patiënt gemeten wordt. PROMs worden vaak gebruikt om de kwaliteit van leven te meten (Van der Wees & Vajda, 2015; Klassen et al., 2010). De FACE-Q is ontwikkeld volgens internationale richtlijnen waar PROMs aan moeten voldoen. Het bestaat uit verschillende onderwerpen welke individueel gebruikt kunnen worden. Een onderdeel hiervan is de kwaliteit van leven, waarbij de impact van cosmetische behandelingen op de gezondheid gerelateerde kwaliteit van leven gemeten wordt (Klassen et al., 2010; Pusic, 2015). Er is gekozen voor dit wetenschappelijk onderzochte meetinstrument om de betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen.

De vragen uit de FACE-Q worden twee keer gesteld in dezelfde enquête, waarvan één keer op een retrospectieve manier. Hier wordt gevraagd terug te denken aan vroeger, voor de eerste cosmetische behandeling. En een keer wanneer wordt gevraagd naar de kwaliteit van leven op dit moment (bijlage 3). De FACE Q score gaat van 0 tot 100, waarbij 0 de slechtste kwaliteit van leven is en 100 de beste kwaliteit van leven.

2.3.1 Dataverzameling surveyonderzoek

De internet-enquête is via sociale media-groepen (Facebook, Instagram en LinkedIn) verspreid in een tijdsbestek van twee en een halve week. Doordat het onmogelijk was om binnen twee en een halve week iedereen van de populatie te ondervragen is gebruik gemaakt van een steekproef om te kunnen generaliseren. De uitkomst van de populatieberekening is ingevoerd in de steekproefcalculator (steekproefcalculator.com, 2018), de uitkomst van hiervan was 377 respondenten.

2.3.2 Data-analyse surveyonderzoek

Na het dichtzetten van de enquête zijn de gegevens vanuit Google Forms direct naar Excel geëxporteerd en geordend (bijlage 5, tabel 8). Dit heeft ervoor gezorgd dat het aantal fouten minimaal zijn gebleven bij de verwerking van de resultaten, waardoor de betrouwbaarheid geoptimaliseerd is (Verhoeven, 2016). In bijlage 6, tabel 16 zijn de demografische gegevens van de respondenten weergegeven.

In Excel zijn de antwoorden van de enquête omgezet naar de FACE Q score. Dit is gedaan door allereerst aan ieder gegeven antwoord een cijfer te koppelen. Vervolgens zijn de cijfers per onderdeel van de kwaliteit van leven bij elkaar opgeteld (bijlage 5, tabel 9, 11 en 13). Tenslotte zijn deze uitkomsten omgezet met de transformatietabellen (bijlage 7, tabel 27, 28 en 29). Hieruit volgt de uiteindelijke FACE Q score per onderdeel van de kwaliteit van leven.

Om erachter te komen wat het verschil is in kwaliteit van leven voor en na de cosmetische behandeling zijn deze scores per respondent met elkaar vergeleken. Hiervoor zijn de scores vóór de eerste cosmetische behandeling van de scores ná de cosmetische behandelingen afgetrokken (bijlage 5, tabel 9, 11 en 13). De uiteindelijke waarde van score die hieruit volgt heeft betrekking op het verschil in de kwaliteit van leven vóór en na de cosmetische behandeling, waarbij de uitkomsten van de scores zijn beoordeeld of ze een verbetering, minimale verbetering, gelijk, minimale verslechtering of een verslechtering in de kwaliteit van leven betekenen (tabel 3). Er is gekozen voor deze verdeling om een specifiek antwoord te kunnen geven op de deelvragen. Wanneer naar enkel verbetering, gelijk en

verslechtering gekeken wordt, zou dit een vertekenend beeld kunnen veroorzaken. Om een duidelijk overzicht te creëren van de uitkomsten hebben de categorieën een kleur gekregen. In het hoofdstuk resultaten worden de gemiddelde scores en de scores per respondent met elkaar vergeleken.

Tabel 3 Beoordeling scores kwaliteit van leven

Kwaliteit van leven	Uitkomst in score
Verbetering	10 of hoger
Minimale verbetering	1 t/m 9
Gelijk	0
Minimale verslechtering	-1 t/m -9
Verslechtering	-10 of lager

Na het verschil in de kwaliteit van leven berekend te hebben in Excel, zijn de nodige gegevens naar SPSS geëxporteerd. Om de gegevens in SPSS te analyseren zijn de variabelen *cosmetische behandelingen*, *leeftijd waarop de eerste cosmetische behandeling is ondergaan* en *verschil in kwaliteit van leven psychisch, sociaal en lichamelijk* geëxporteerd vanuit Excel. In SPSS is getoetst of er een uitspraak gedaan mag worden over de samenhang van bepaalde variabelen door de significantie te berekenen. Per deelvraag is gekeken welke resultaten nodig zijn om deze te kunnen beantwoorden. Wanneer de variabele een ongelijk aantal respondenten toonde is gekozen de aantallen in percentages weer te geven om op deze manier alle resultaten overzichtelijk in grafieken te laten zien.

Wanneer het verband tussen de specifieke behandeling en een aspect van de kwaliteit van leven werd onderzocht, is een extra categorie toegevoegd: meerdere behandelingen. Op deze manier zijn zes groepen van respondenten die verschillende behandelingen hebben gehad: *alleen botox*, *alleen filler*, *alleen laserbehandeling*, *alleen microneedling*, *alleen chemische peelings* en *meerdere behandelingen*. Hiervoor is de variantieanalyse (ANOVA) in SPSS gebruikt (bijlage 6, tabel 20), waarbij het verschil in de kwaliteit van leven (psychisch, sociaal en lichamelijk) de onafhankelijke variabelen is met een ratio meetniveau en de behandelingen (afhankelijke variabele) een ordinaal meetniveau hebben. Om te zien of het er een verband geldt ook hier dat de significantie $P < 0,05$ moet zijn. Ook voor deze gegevens is gekeken naar het aantal respondenten dat een bepaald verschil in de kwaliteit van leven heeft ervaren en naar de gemiddelde resultaten om een compleet antwoord te kunnen geven op deelvraag 3.

Om te achterhalen of er een verband bestaat tussen kwaliteit van leven na cosmetische behandeling en de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan (deelvraag2), is allereerst in SPSS de lineaire regressie toets uitgevoerd. De twee variabele zijn afhankelijk van elkaar wanneer $P = < 0,05$, gebaseerd op het 95% betrouwbaarheidsinterval. Waarbij de leeftijd (waarop de eerste behandeling is ondergaan) is genomen als de onafhankelijke variabele met een ratio meetniveau. De kwaliteit van leven is de afhankelijke variabele tevens op ratio meetniveau. Daarna is een overzichtelijk beeld gecreëerd in Excel door het aantal respondenten per leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan in leeftijdscategorieën in te delen, namelijk: < 21 jaar (20 jaar en jonger) en > 21 jaar (21 tot en met 24 jaar), (bijlage 5, tabel 15 en figuur 11). Er is gekozen voor deze categorieën omdat er sprake is van een verhoging van de minimale leeftijd naar 21 jaar en ouder. Daarnaast zijn ook de gemiddelde uitkomsten met elkaar vergeleken.

2.4 Interview

Het tweede gedeelte van het praktijkonderzoek bestond uit een semigestructureerd interview waarbij voornamelijk open vragen gesteld zijn (bijlage 8). Met de gegevens uit het interview wordt het antwoord op deelvragen 2 en 4 gedeeltelijk beantwoord en aangevuld. Deze deelvragen stonden daarom centraal in het interview. Hoe het interview verloopt was afhankelijk van de respondent, waarbij eigen inbreng maximaal is gebleven. Echter, de rode draad is hetzelfde gebleven (Verhoeven, 2014).

2.4.1 Dataverzameling interview

Via het surveyonderzoek zijn deelnemers voor het interview geworven. Vijf personen van de populatie zijn geïnterviewd waarvan ieder (een) andere cosmetische behandeling(en) heeft ondergaan.

2.4.2 Data-analyse interview

De interviews zijn na toestemming van de geïnterviewde opgenomen met een voicerecorder om hiermee de betrouwbaarheid te verhogen (Verhoeven, 2014). De eerste stap voor het analyseren was het visueel weergeven van de interviews: het transcriberen van de geluidsopnames (bijlage 9). De tweede stap bestond uit het arceren van tekstfragmenten uit het transcript en deze apart in een tabel te zetten. De derde stap omvatte het open coderen van deze tekstfragmenten. Vervolgens zijn de tekstfragmenten thematisch ingedeeld door er een label aan te hangen. In de vierde stap zijn de tekstfragmenten axiaal gecodeerd waardoor er overkoepelende thema's ontstonden. In de vijfde stap werden de verschillende labels met elkaar vergeleken en is opnieuw structuur aangebracht door de labels waar mogelijk samen te voegen tot hoofdthema's (bijlage 10). In de laatste stap zijn de verschillende hoofdthema's uitvoerig bestudeerd waaruit een theorie is opgemaakt. Deze theorie is gebruik voor het antwoord op deelvragen 2 en 4.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de relevante resultaten van alle onderzoeksmethoden weergegeven en besproken per deelvraag.

3.1 De kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling volgens de literatuur

In dit hoofdstuk wordt de eerste deelvraag beantwoord middels literatuuronderzoek. Deze vraag luidt: *Wat zijn de gevolgen van een cosmetische behandeling op de kwaliteit van leven?* Uit verschillende onderzoeken komt naar voren dat het hebben van een 'normaal' uiterlijk belangrijk wordt gevonden (Tietje, & Cresap, 2005; Borah, & Rankin, 2010; Gündogdu, Loghem, & Manuels, 2013; Jongh, 2014; Steenen, Teeseling, Yulink, & Becking, 2014). Mensen van wie het gezicht voldoet aan de meeste schoonheidsidealen, worden positiever beoordeeld en krijgen eerder een voorkeursbehandeling dan mensen die niet voldoen aan deze eisen (Jansma, Schepers, Jaspers, & Vissink, 2014). Laatstgenoemden worden juist eerder afgekeurd of geweigerd door de omgeving. Dit gebeurt onbewust in de hersenen. Wanneer iets mooi wordt gevonden, gaat dit automatisch gepaard met positieve gedachten. Hierdoor heeft het hebben van een mooi gevonden uiterlijk een positieve invloed op het psychische en sociale aspect van leven (Tietje, & Cresap, 2005; Gündogdu et al., 2013; Jongh, 2014; Steenen et al., 2014).

Daarentegen kan het hebben van een minder mooi gevonden uiterlijk een negatieve invloed hebben op het psychische welzijn. Dit kan bijvoorbeeld gepaard gaan met depressieve gedachten (Waldman et al., 2019). Cosmetische behandelingen zijn behandelingen die enkel bedoeld zijn om het uiterlijk te verfraaien, dus zonder dat hier een medische indicatie voor is (Hollander et al., 2013). Met behulp van cosmetische behandelingen kan het schoonheidsideaal worden nagestreefd, waardoor de voorkeursbehandeling van de omgeving kan worden beïnvloed (Jansma et al., 2014). Tevens groeit de eigenwaarde hierdoor. De motieven van mensen die een cosmetische behandeling willen ondergaan, sluiten hier tevens op aan. Hun kwaliteit van leven verbeteren is de voornaamste reden om te beginnen met cosmetische behandelingen (Waldman et al., 2019). Dit wordt bevestigd in onderzoek van Sobanko et al. (2015), waarin de ondervraagden aangaven te verwachten dat cosmetische behandelingen de kwaliteit van leven zou verbeteren.

Literatuuronderzoek van Hibler et al. (2016) heeft aangetoond dat het psychosociale welzijn verbetert na een cosmetische ingreep in het gezicht. Ook volgens de psychologische studie van Gündogdu et al. (2013) zorgt het ondergaan van een cosmetische behandeling in het gezicht voor een verbetering van de kwaliteit van leven. In een ander onderzoek werd aan de hand van verschillende zelfrapportagevragenlijsten verbeteringen in de kwaliteit van leven en depressieve symptomen postoperatief gevonden bij 105 patiënten die verschillende behandelingen ondergingen (Sarwer, & Crerand, 2004). Daarbij is uit onderzoek van Yin et al. (2016) een verbetering gebleken in het gevoel van eigenwaarde en zelfeffectiviteit na een cosmetische ingreep in het gezicht.

Er zijn dus verschillende onderzoeken waarin aangegeven wordt dat een cosmetische verandering in het gezicht de kwaliteit van leven op verschillende vlakken verbetert. Echter wordt het lichamelijke aspect van de kwaliteit van leven volledig buiten beschouwing gelaten in deze onderzoeken. Tevens brengen cosmetische behandelingen risico's met zich mee, waarbij lange-termijnrisico's mogelijk nog onbekend zijn (Bolt & Schermer, 2011). Er wordt verwacht dat de kwaliteit van leven hetzelfde blijft of verslechtert wanneer cosmetische behandelingen een uitkomst hebben die minder is dan verwacht.

(Canice, Crerand, Martin, Franklin, & Sarwer, 2006; De Waard, Visser, Bouman, & Van Es, 2015). Een mindere uitkomst komt voor bij mensen met Body Dysmorphic Disorder (BDD). Dit is een aandoening die zich kenmerkt door een sterke ontevredenheid over het uiterlijk, wat zich uit in functionele beperkingen (Canice et al., 2006; Jongh, 2014). Mensen die lijden aan BDD zijn tot in het extreme kritisch over het uiterlijk en zullen nooit tevreden zijn na een cosmetische behandeling. Hierdoor kan verslaving aan cosmetische behandelingen optreden, omdat toch steeds gezocht wordt naar een nieuwe manier om een beter gevoel te krijgen. Uiteindelijk werken de behandelingen echter averechts (Jongh, 2014).

3.2 Gevolgen van een cosmetische behandeling

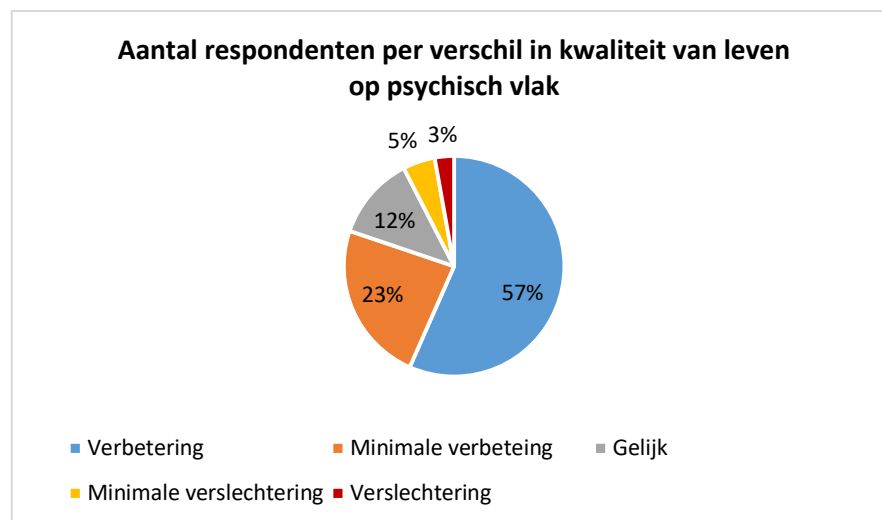
In dit hoofdstuk worden de resultaten toegelicht die relevant zijn voor de volgende deelvraag: *Wat is het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling op psychisch, sociaal en lichamelijk vlak bij vrouwen die voor hun 25ste jaar een cosmetische behandeling in het gezicht hebben gehad en op welk aspect van de kwaliteit van leven is het meest verschil in FACE Q score merkbaar?* De resultaten zijn verkregen uit kwantitatief en kwalitatief onderzoek.

3.2.1 Surveyonderzoek

Om erachter te komen wat de gevolgen zijn van een cosmetische behandeling op het psychisch, sociaal en lichamelijk vlak van de kwaliteit van leven, is gekeken naar de antwoorden van de FACE Q vragenlijst in de enquête. Allereerst worden de gemiddelde scores voor en na behandeling met elkaar vergeleken. Hieruit volgt een gemiddeld verschil in FACE Q score in de kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling. Vervolgens is berekend hoeveel respondenten een verbetering of verslechtering hebben ervaren in de kwaliteit van leven.

Psychisch vlak

De gemiddelde FACE Q score in de kwaliteit van leven op psychisch vlak vóór het ondergaan van een cosmetische behandeling is 58,37. Na de cosmetische behandelingen is de score gemiddeld 75,72. Dit is een stijging van **17,35** in FACE Q score na een cosmetische behandeling (bijlage 5, tabel 9 en 10). Er is dus een gemiddelde verbetering zichtbaar op het psychische vlak in de kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling. Hierbij is niet gekeken naar het aantal respondenten individueel. Wanneer gekeken wordt op individueel niveau hebben 57% van de respondenten een verbetering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak ervaren. De gegevens zijn terug te vinden in figuur 1 hieronder.

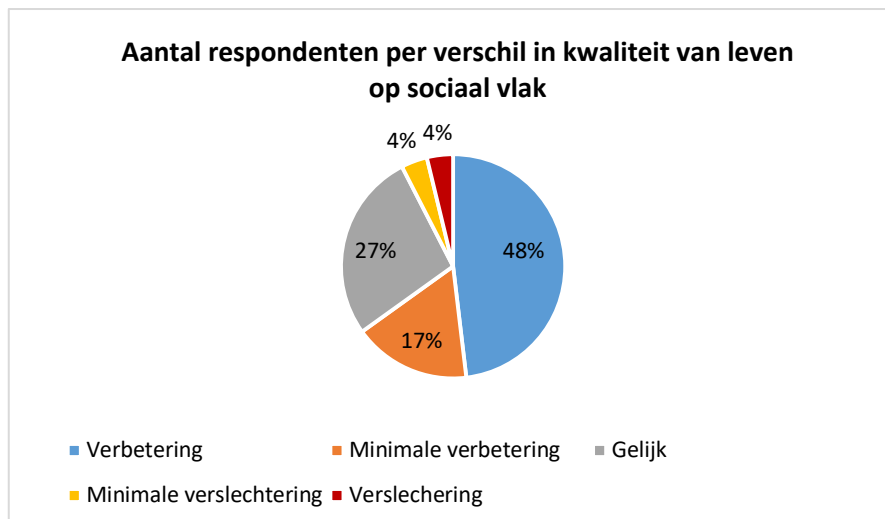

Figuur 1 Aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven op psychisch vlak

Sociaal vlak

Op sociaal vlak is de gemiddelde FACE Q score voor de cosmetische behandelingen 57,34. De gemiddelde score na de cosmetische behandeling is 70,23. Dit betekent een gemiddelde stijging in score van **12,89** (bijlage 5, tabel 11 en 12). Gemiddeld gezien ervaren de respondenten een verbetering in de kwaliteit van leven op sociaal vlak na een cosmetische behandeling.

Wanneer de respondenten individueel van elkaar vergeleken worden heeft het grootste gedeelte (48%) van de respondenten een verbetering in de kwaliteit van leven ondervonden (figuur 2).

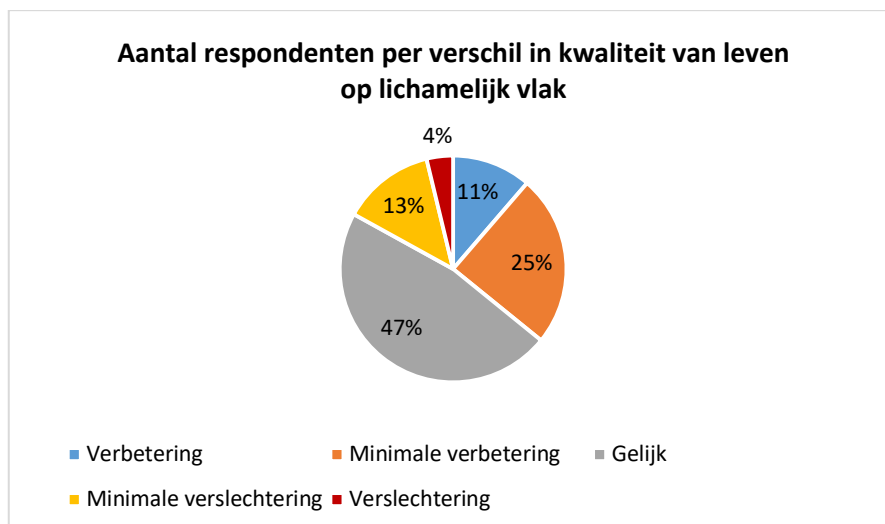

Figuur 2 Aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven op sociaal vlak

Lichamelijk vlak

De gemiddelde kwaliteit van leven op lichamelijk vlak was voor het ondergaan van een cosmetische behandeling 93,43 in FACE Q score. Dat betekent dat er een goede lichamelijke kwaliteit van leven was voor de cosmetische behandelingen. Na de cosmetische behandelingen is er niet veel verschil in de gemiddelde score. Deze FACE Q score is namelijk 96,88 (bijlage 5, tabel 13 en 14). Er is dus gemiddeld minimale verbetering (3,45 in FACE Q score) in de kwaliteit van leven op het lichamelijke vlak.

Wanneer de respondenten individueel van elkaar vergeleken worden heeft van de 106 respondenten heeft 47% geen verschil op lichamelijk vlak. Er zijn een aantal uitschieters te zien waarbij de kwaliteit van leven sterk verbeterd en sterk verslechterd is (figuur 3).

Figuur 3 Aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven op lichamelijk vlak

Meest verschil in FACE Q score

De bovengenoemde resultaten worden in dit onderdeel met elkaar vergeleken, deze gegevens zijn weergegeven in tabel 4 hieronder.

Tabel 4 Statistische gegevens verschil in kwaliteit van leven

		Verskil in KVL psychisch	Verskil in KVL sociaal	Verskil in KVL lichamelijk
N	Valid	106	106	106
	Missing	0	0	0
Mean		17,35	12,89	3,45
Std. Deviation		21,08	19,66	14,63
Minimum		-48	-62	-34
Maximum		100	86	90

De gemiddelde kwaliteit van leven op psychisch vlak na een cosmetische behandeling brengt 17,35 verbetering in score met zich mee. Dit is de grootste verandering en dus het grootste verschil. Tevens hebben de meeste respondenten op het psychische vlak een verbetering ervaren. Daarnaast zijn er respondenten met een verbetering van 100 in score op psychisch vlak (maximum in tabel 4).

3.2.2 Interviews

De interviewvragen (bijlage 8) zijn opgesteld om een duidelijker beeld te creëren van het antwoord op de deelvraag 2. De vraag die hier het beste bij aansloot was: *‘Hebben de cosmetische behandelingen invloed gehad op hoe u zich voelt?’*. Echter, wanneer vragen gesteld werden over de beweegredenen, de invloed van het uiterlijk op het gevoel en wat het verwachte resultaat was van de behandelingen, werd vaak duidelijker verteld wat voor invloed deze behandelingen hebben gehad.

Het uiterlijk wordt door alle respondenten van het interview gezien als belangrijk. Het antwoord op de vraag; *‘Heeft het uiterlijk invloed op hoe je je voelt?’* is door alle respondenten beantwoord met ‘Ja’. Een citaat van het antwoord op deze vraag ter illustratie: *“Ja zeker, als ik me niet mooi voel dan voel ik me niet fijn”*. Een beter uiterlijk geeft meer zelfvertrouwen.

Wanneer werd gevraagd of de behandelingen invloed hebben gehad op het leven, is verschillend gereageerd. Alle respondenten hebben een positief verschil ervaren op het psychische aspect van de kwaliteit van leven. Een respondent zegt ook op sociaal vlak veel verschil te hebben gemerkt. Een ander geeft aan voornamelijk op de werkvloer een groot verschil in haar zelfvertrouwen te hebben gemerkt. Een aantal respondenten heeft op lichamelijk vlak minimale verschillen ervaren, echter zo minimaal dat dit verder niet van invloed was op het lichamelijke welzijn.

3.3 Invloed van een specifieke cosmetische behandeling

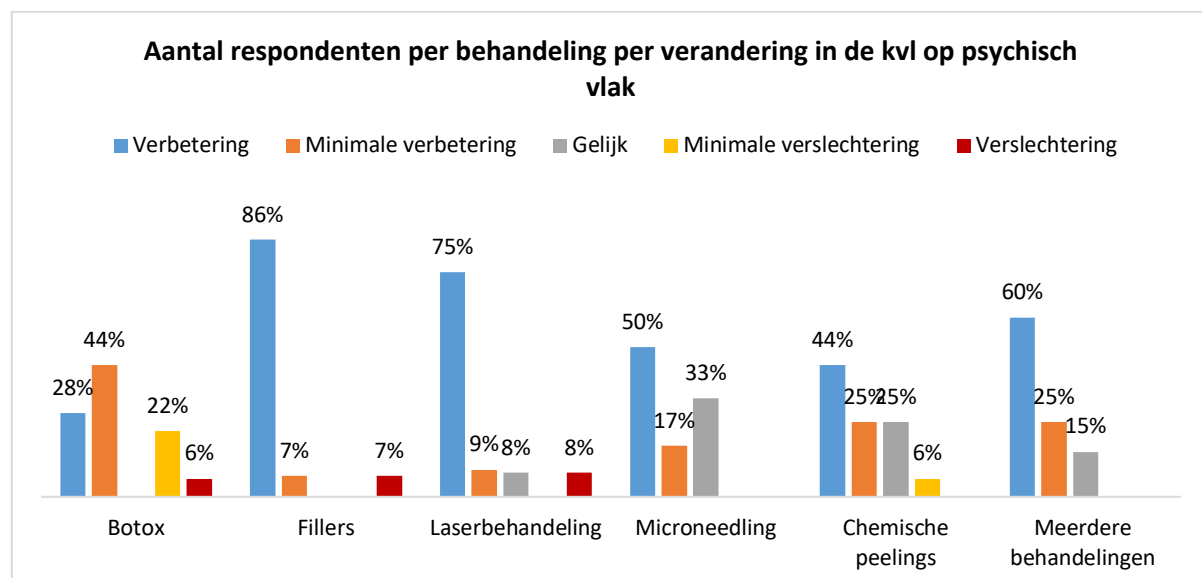
De resultaten die behoren tot de deelvraag: 'Wat is het verschil in kwaliteit van leven voor en na een specifieke cosmetische behandeling?' worden nader toegelicht in dit hoofdstuk. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de kwaliteit van leven na een specifieke behandeling per aspect van de kwaliteit van leven, omdat de verschillende FACE Q scores psychisch, sociaal en lichamelijk niet als een gemiddelde totaalscore gezien mag worden.

3.3.1 Surveyonderzoek

Er is een variantieanalyse (ANOVA) uitgevoerd om te bepalen of de gemiddelden significant van elkaar verschillen. Hieruit kwam naar voren dat alle P-waarden van deze variabelen groter waren dan 0,05. Er is dus geen significant verschil (bijlage 6, tabel 20). Wat betekent dat het niet te voorspellen is na welke specifieke behandeling een groter verschil in de kwaliteit van leven wordt ervaren. Het aantal respondenten dat in dit onderzoek een verandering heeft ervaren na de specifieke behandeling zal hieronder worden toegelicht.

Psychisch vlak

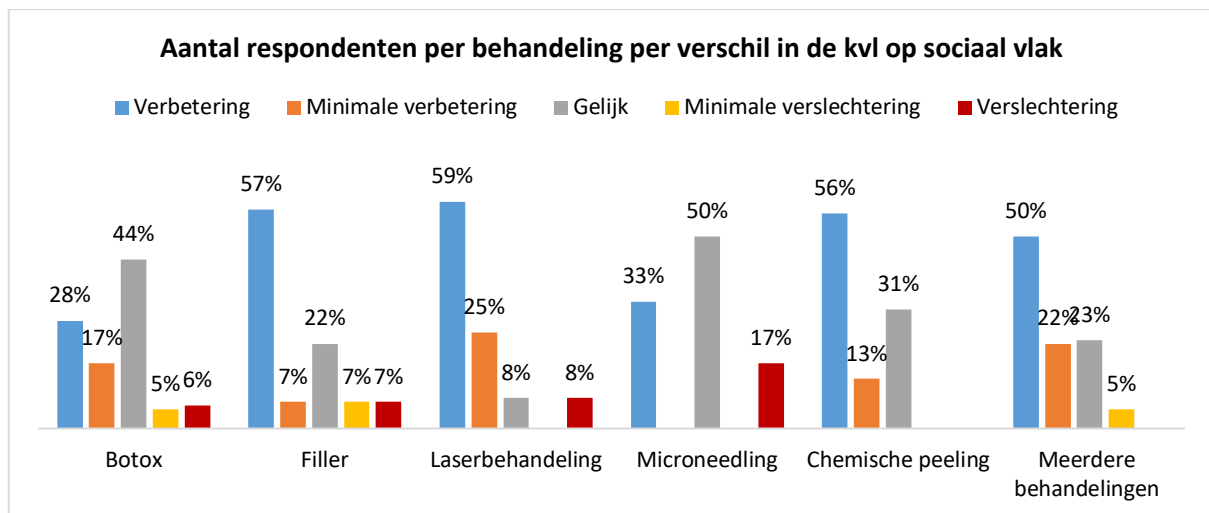
Wanneer wordt gekeken naar het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling per behandeling, valt op dat na de botox behandeling de minste respondenten een verbetering in de kwaliteit van leven ondervonden (28%). Echter hebben een groot deel (44%) van de respondenten die alleen een botoxbehandeling hebben gehad een minimale verbetering ondervonden. Voor de rest van de cosmetische behandelingen is een duidelijke meerderheid die een verbetering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak ervaart (figuur 4).

Figuur 4 Aantal respondenten per behandeling per verandering in de kvl op psychisch vlak

Sociaal vlak

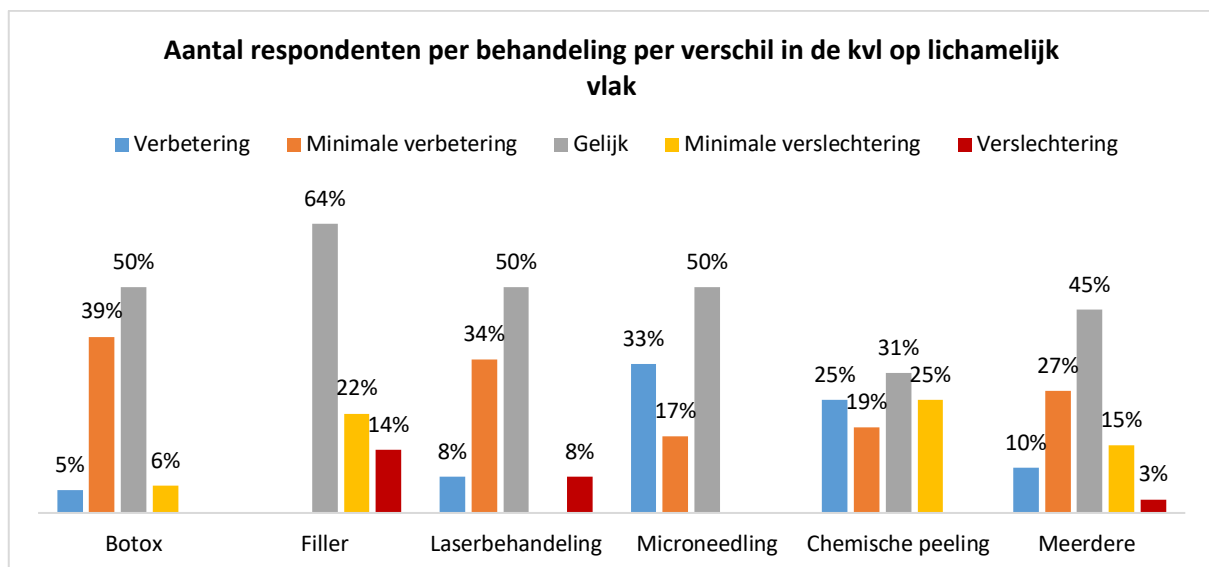
Het aantal respondenten dat een verandering in de kwaliteit van leven op sociaal vlak heeft ervaren na een specifieke behandeling zijn weergegeven in figuur 5. Hieruit blijkt dat voor de behandelingen filler, laserbehandeling, chemische peeling en meerdere behandelingen, 50% of meer van de respondenten een verbetering heeft ondervonden in de kwaliteit van leven op sociaal vlak. Voor de behandelingen botox en microneedling hebben de meeste respondenten geen verschil ervaren op sociaal vlak na de cosmetische behandeling.

Figuur 5 Aantal respondenten per behandeling per verschil in de kvl op sociaalvlak

Lichamelijk vlak

De kwaliteit van leven op lichamelijk vlak blijft bij de meeste respondenten bij iedere behandeling gelijk. 33% van de respondenten die alleen microneedling hebben ondergaan hebben een verbetering in de kwaliteit van leven ervaren op lichamelijk vlak. 25% van de respondenten die alleen een chemische peeling hebben gehad hebben tevens een verbetering ervaren. De hoeveelheid respondenten per verschil zijn hieronder terug te vinden in figuur 6.

Figuur 6 Aantal respondenten per behandeling per verschil in de kvl op lichamelijk vlak

3.4 Invloed van de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de deelvraag: *Wat voor invloed heeft de leeftijd waarop de eerste cosmetische behandeling is ondergaan op het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling?* Ook hier wordt onderscheid gemaakt in de verschillende aspecten van de kwaliteit van leven. Deze deelvraag wordt beantwoord middels de resultaten van het surveyonderzoek en de interviews.

3.4.1 Surveyonderzoek

Door drie lineaire regressieanalyses uit te voeren is bepaald of er een significant verschil is tussen de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan en een verandering in de kwaliteit van leven op psychisch, sociaal en lichamelijk vlak (bijlage 6, tabel 21, 22 en 23). Na het uitvoeren van de regressieanalyse is gebleken dat een correlatie bestaat tussen het psychische en sociale vlak van de kwaliteit van leven en de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan. Op lichamelijk vlak was er geen verband tussen de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan en het verschil in de kwaliteit van leven voor en na de cosmetische behandeling.

Psychisch vlak

Na het uitvoeren van de regressieanalyse is gebleken dat er een lineair verband is tussen de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan en de verandering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak. Dit is terug te zien in aan de significantie $0,003 = <0,05$ (bijlage 6, tabel 21). De samenhang houdt in: wanneer de leeftijd waarop de eerste behandeling wordt ondergaan met een jaar toeneemt zal het verschil in de kwaliteit van leven met **3,11** in FACE-Q score afnemen (tabel 5).

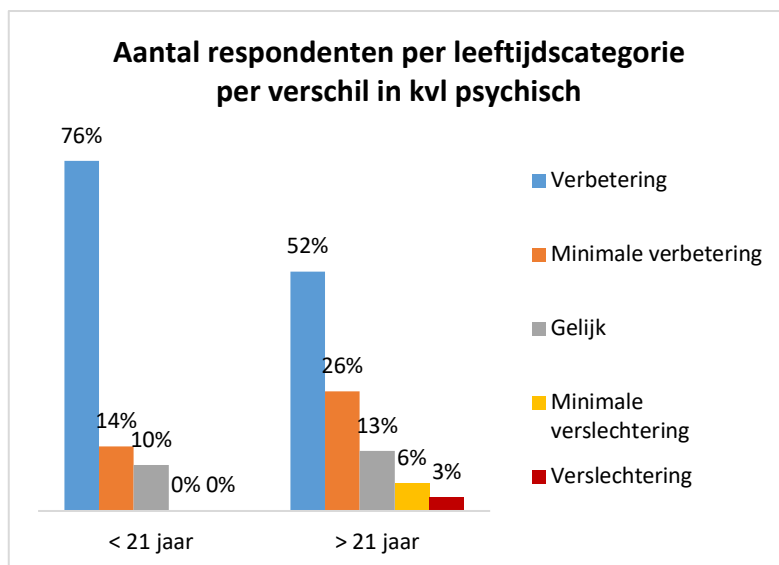
Tabel 5 Geschatte coëfficiënten kvl psychisch en leeftijd waarop de eerste behandeling is uitgevoerd

Model	Unstandardized coëfficiënten		Sig.
	B	Std. Error	
(Constant)	87,44	23,15	,000
Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?	-3,11	1,02	,003

A. Afhankelijke variabele: verschil in kwaliteit van leven op psychisch vlak

De gemiddelde kwaliteit van leven op psychisch vlak voor de behandeling van de respondenten binnen de leeftijdscategorie 20 jaar of jonger was 43,19 in FACE Q score. Na de cosmetische behandeling was de FACE Q score gemiddeld 73,43, wat een gemiddelde verbetering van 30,24 betekent. Daarnaast hebben de meeste van deze respondenten (76%) een verbetering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak ervaren (figuur 7). De rest van deze respondenten (14%) hebben een minimale verbetering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak ervaren. Hieruit blijkt dat geen van deze respondenten een verslechtering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak heeft ervaren.

In de leeftijdscategorie >21 jaar heeft ook het grootste deel van de respondenten (52%) een verbetering ervaren. 8% van deze respondenten heeft een (minimale) verslechtering in de kwaliteit van leven op psychisch vlak na de cosmetische behandeling ondervonden. De gemiddelde kwaliteit van leven op psychisch vlak bij deze groep was voor de cosmetische behandeling hoger dan bij de andere groep, namelijk 62,12. Na de cosmetische behandeling komt de gemiddelde kwaliteit van leven dicht bij de score van de andere leeftijdscategorie: 76,28. Er is dus een minder groot verschil (14,16) in de kwaliteit van leven op psychisch vlak voor en na een cosmetische behandeling (bijlage 5, tabel 16).

Figuur 7 Aantal respondenten per leeftijdscategorie per verschil in kvl psychisch

Sociaal vlak

Na het uitvoeren van de lineaire regressieanalyse is gebleken dat er een lineair verband is tussen de leeftijd waarop de eerste behandeling is ondergaan en de verandering in de kwaliteit van leven op sociaal vlak. Dit is terug te zien in aan de significantie $0,031 = < 0,05$ (bijlage 6, tabel 22). De samenhang houdt in: wanneer de leeftijd waarop de eerste behandeling wordt ondergaan met een jaar toeneemt zal het verschil in de kwaliteit van leven met **2,12** in FACE-Q score afnemen (tabel 5).

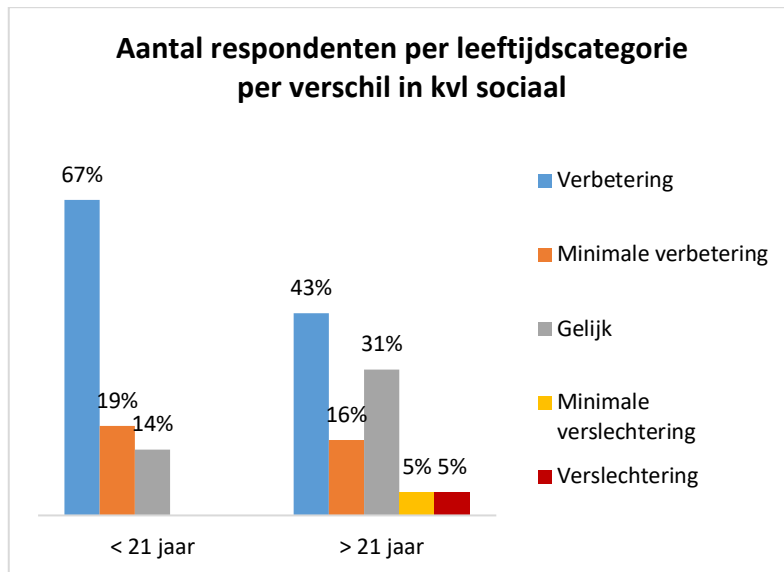
Tabel 6 Geschatte coëfficiënten kvl sociaal en leeftijd waarop de eerste behandeling is uitgevoerd

Model	Unstandardized coëfficiënten		Sig.
	B	Std. Error	
(Constant)	60,882	22,020	,007
Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?	-2,12	,975	,031

A. Afhankelijke variabele: Verschil in de kwaliteit van leven op sociaal vlak

In beide leeftijdscategorieën hebben de meeste respondenten een verbetering in de kwaliteit van leven ervaren (figuur 8). In de leeftijdscategorie <21 jaar hebben de meeste respondenten een verbetering ondervonden en geen enkele respondent heeft een (minimale) verslechtering in de kwaliteit van leven ondervonden. De gemiddelde kwaliteit van leven voor de eerste behandeling was laag (41,14) bij deze categorie. Na de cosmetische behandelingen is de gemiddelde score 64,86, wat een verbetering van 23,71 betekent.

Bij de leeftijdscategorie >21 jaar was de gemiddelde kwaliteit van leven op sociaal vlak voor de cosmetische behandeling bijna net zo hoog als de score bij de andere leeftijdscategorie na de behandelingen, namelijk 61,34. Het gemiddelde verschil in de kwaliteit van leven is een verbetering van 10,21 in FACE Q score. De uiteindelijke gemiddelde kwaliteit van leven bij deze leeftijdscategorie is 71,55 (bijlage 5, tabel 17).

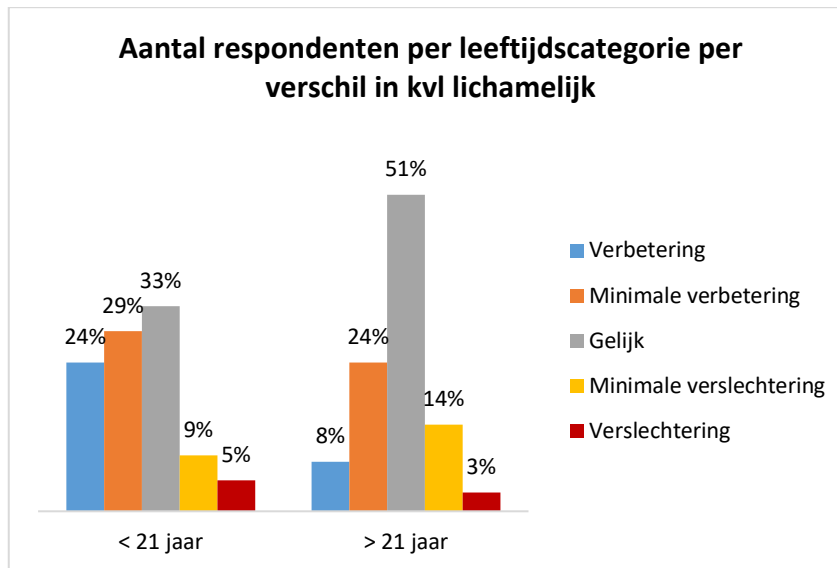
Figuur 8 Aantal respondenten per leeftijdscategorie per verschil in kvl sociaal

Lichamelijk vlak

Na het uitvoeren van de lineaire regressie toets met de kwaliteit van leven op lichamelijk vlak als variabele is de significantie $P=0,91$ (bijlage 6, tabel 23). Dit betekent dat er geen verband is tussen de leeftijd van de eerste behandeling en het verschil in de kwaliteit van leven op lichamelijk vlak. Alle resultaten hiervan berusten op toeval.

Er is een overzicht weergegeven van het aantal respondenten per verschil in kwaliteit van leven (figuur 9). Wanneer per leeftijdscategorie gekeken wordt valt op dat de meeste respondenten (67%) die op een jonge leeftijd (<21 jaar) de eerste cosmetische behandeling hebben ondergaan, een verbetering in de kwaliteit van leven op lichamelijk vlak hebben ervaren. Een gemiddelde kwaliteit van leven op lichamelijk vlak voor de eerste cosmetische behandeling was bij deze categorie 84,85. Na de cosmetische behandelingen was de gemiddelde kwaliteit van leven 92,24. Er is dus een gemiddelde minimale verbetering ervaren van 7,38 in score (bijlage 5, tabel 18).

49% van de respondenten die de eerste behandeling op een leeftijd van 21 jaar of ouder hebben gehad hebben geen verschil in de kwaliteit van leven op lichamelijk vlak ervaren. Dit is tevens terug te zien in de gemiddelden. De kwaliteit van leven op lichamelijk vlak had voor de behandeling al een hoge score (95,55). Dit is na de cosmetische behandeling licht toegekomen met 2,47 in score. De uiteindelijke lichamelijke levenskwaliteit na de cosmetische behandelingen was gemiddeld 98,02. In figuur 9 worden de gegevens weergegeven in een grafiek.

Figuur 9 Aantal respondenten per leeftijdscategorie per verschil in kvl lichamelijk

3.4.2 Interview

Of de kwaliteit van leven veranderd is, per respondent, kan van meerdere gebeurtenissen afhangen dan de cosmetische behandelingen. Daarom is de vraag *‘Zijn er andere gebeurtenissen geweest, in de tussentijd voor uw eerste behandeling en nu, die invloed hebben gehad op uw leven?’* toegevoegd aan het interview. Wat vaak (3/5) terugkomt als gebeurtenis die invloed heeft gehad op het leven is het ouder worden en daarbij wijzer en meer zelfacceptatie. Een citaat van het interview ter illustratie: *“Ik ben weer een paar jaartjes ouder en misschien ook wat wijzer”*. Ondanks het ouder en wijzer worden, wordt er niet anders gedacht over de cosmetische behandelingen. Dit komt terug in de reactie die hierop volgt: *“Ook wijzer in wat goed is voor mijn huid. Daardoor ben ik ook wel meer bezig met mijn huid in de optimale conditie te brengen”*. Iedere respondent geeft aan door te willen gaan met de cosmetische behandelingen en open te staan voor meerdere behandelingen om hun uiterlijk optimaal te houden.

4 Conclusie

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoek: *Wat is het verschil in de kwaliteit van leven voor en na een cosmetische behandeling in het gezicht, bij vrouwen die voor hun 25ste levensjaar deze behandeling hebben gehad?* Het antwoord op deze vraag is geformuleerd op grond van de resultaten van het onderzoek.

Cosmetische behandelingen zorgen volgens de literatuur in het algemeen voor een verbetering op het sociale en psychische vlak van de levenskwaliteit. Dit komt voornamelijk doordat door cosmetische behandelingen dichterbij het nagestreefde schoonheidsideaal gekomen wordt. Hierop bestaan echter uitzonderingen, waarbij de cosmetische behandelingen juist een negatieve invloed kunnen hebben op de kwaliteit van leven. Desondanks stelt de literatuur dat het leven op psychisch en sociaal vlak verbetert, wanneer cosmetische behandelingen op een psychisch gezond persoon worden uitgevoerd en de behandeling naar verwachting uitpakt.

De resultaten van het surveyonderzoek sluiten aan bij het literatuuronderzoek. Uit het surveyonderzoek is gebleken dat de meeste respondenten zowel op psychisch als sociaal vlak een verbetering hebben ervaren na hun cosmetische behandeling. Hierbij is het niet van belang welke cosmetische behandeling de respondent precies heeft ondergaan, terwijl de leeftijd waarop de eerste behandeling heeft plaatsgevonden wel een rol speelt. Hoe hoger de leeftijd van de respondent op het moment van de eerste behandeling, hoe kleiner het verschil in verbetering van de levenskwaliteit op psychisch en sociaal vlak. Dit betekent dat de levenskwaliteit op deze vlakken sterker toeneemt wanneer de eerste behandeling op jonge leeftijd wordt ondergaan. Echter, de uiteindelijke levenskwaliteit op psychisch vlak is bij beide leeftijdscategorieën op latere leeftijd ongeveer gelijk.

Door middel van interviews is in dit onderzoek een verdiepend beeld geschetst van de beweegredenen en verwachtingen die de respondenten hadden met betrekking tot het ondergaan van de behandelingen op jonge leeftijd. Ook hieruit blijkt dat deze behandelingen voor de respondenten de meeste gevolgen hebben op het psychische en sociale vlak van de levenskwaliteit. Hoewel de respondenten ook aangeven dat het ouder worden met meer zelfacceptatie invloed heeft gehad op hun levenskwaliteit, wordt door hen niet anders gedacht over de cosmetische behandelingen en de impact hiervan.

Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat het verschil in de levenskwaliteit voor en na een cosmetische behandeling het grootst is wanneer de behandeling op jonge leeftijd wordt ondergaan. Welke cosmetische behandeling precies wordt ondergaan, heeft daarentegen geen te voorspellen invloed op het verschil in de kwaliteit van leven. Voornamelijk op het psychische en sociale vlak van de levenskwaliteit is na afloop van de behandelingen een positief verschil merkbaar. Over de lichamelijke impact van de behandeling op de levenskwaliteit kan echter geen uitspraak worden gedaan. Hierdoor is geen uitspraak mogelijk over de algehele kwaliteit van leven na een cosmetisch behandeling na het uitvoeren van dit onderzoek.

5 Discussie

In dit hoofdstuk worden de discussiepunten van het onderzoek nader toegelicht. Hierbij wordt verder ingegaan op de conclusies van het onderzoek, waarbij de resultaten worden geïnterpreteerd en de beperkingen van het onderzoek worden besproken.

De hoofdvraag van het onderzoek is opgedeeld in deelvragen. Daarbij heeft een afbakening plaatsgevonden met betrekking tot deze vragen, om een zo concreet mogelijk antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag en daarmee de validiteit van het onderzoek te vergroten. In het onderzoek is een wetenschappelijk onderbouwd meetinstrument gebruikt om de levenskwaliteit van de respondenten te meten. Dit meetinstrument is gebruikt om de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen. Echter, het meetinstrument is behalve op een wetenschappelijke manier ook op een retrospectieve manier ingezet. Deze manier is niet wetenschappelijk onderbouwd en vraagt de respondenten om terug te denken aan het verleden, waardoor de antwoorden minder betrouwbaar worden. Om deze reden zou enkel waarheid verleend mogen worden aan de antwoorden die betrekking hebben op de levenskwaliteit van de afgelopen zeven dagen.

Daarnaast zijn er nog andere gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van leven, bijvoorbeeld het behalen van een diploma of het overlijden van een naaste. In dit onderzoek is aan dergelijke gebeurtenissen echter nauwelijks aandacht besteed. Met het interview is geprobeerd een duidelijk beeld te schetsen van externe invloeden op de levenskwaliteit. Achteraf blijkt dat over deze externe invloeden onvoldoende vragen zijn gesteld. Om die reden is het causaal verband van dit onderzoek moeilijk vast te stellen. De onderzochte relatie tussen de levenskwaliteit van de respondenten en de leeftijd die zij hadden tijdens hun eerste behandeling zou namelijk beïnvloed kunnen zijn door andere variabelen. Dit blijkt uit de interviews, waarin de leeftijd wordt gegeven als een relevante factor, die impact kan hebben op het leven.

Verder dient er rekening gehouden te worden met dat niet is aan te tonen of met de enquêtes mogelijke sociaal wenselijke antwoorden uitgesloten zijn. Om de kans op sociaal wenselijke antwoorden te verkleinen, is ervoor gekozen om de respondenten anoniem te houden. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat in het meetinstrument geen neutrale middenweg aanwezig was in de antwoordopties. Ter aanvulling op de enquêtes is daarom een verdiepend interview gehouden, waaruit is gebleken dat een groot gedeelte van de uitkomsten overeenkomt met de uitkomsten van de enquête. Hierbij is echter slechts een beperkt aantal mensen geïnterviewd. Bovendien zijn er vragen gesteld in het interview die niet relevant waren voor het onderzoek. Verder had het merendeel van de respondenten van de interviews een achtergrond in de cosmetische branche. Dit kan betekenen dat deze respondenten meer dan gemiddeld openstaan voor verschillende cosmetische behandelingen, wat de resultaten heeft kunnen beïnvloeden.

De resultaten van het praktijkonderzoek worden bevestigd door het literatuuronderzoek. Desondanks is met het literatuuronderzoek niet aangetoond in hoeverre de leeftijd van de respondenten tijdens hun eerste behandeling van invloed is op de levenskwaliteit. Bovendien is in het literatuuronderzoek gekeken naar cosmetische behandelingen in het algemeen en hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen de voor dit onderzoek gekozen behandelingen. Door de bovengenoemde redenen kan geconcludeerd worden dat de validiteit binnen het onderzoek minimaal is.

Om een betrouwbaarheid van 95% te waarborgen en te kunnen generaliseren, is een steekproefberekening gedaan onder de populatie van het onderzoek, met als uitkomst 377. De enquête is echter ingevuld door slechts 106 respondenten. Daarnaast hebben de vergeleken variabelen geen gelijk aantal respondenten getoond, waardoor binnen dit onderzoek niet gegeneraliseerd kan worden. Om deze reden berusten de conclusies van dit onderzoek enkel op de respondenten en niet op de gehele populatie. Mede hierdoor is de betrouwbaarheid van het onderzoek laag gebleken.

Voor de stijging van de levenskwaliteit op psychisch vlak is in het onderzoek gebleken dat de leeftijd van belang is, waarop de respondenten de eerste cosmetische behandeling hebben ondergaan. De respondenten die tijdens de eerste behandeling jonger waren dan eenentwintig jaar is de levenskwaliteit op psychisch vlak voor de eerste behandeling aanzienlijk lager dan bij de respondenten die tijdens hun eerste behandeling 21 jaar of ouder waren. Echter, uiteindelijk is de levenskwaliteit op psychisch vlak na de cosmetische behandeling ongeveer gelijk. Hierover kan worden gezegd dat het niet uitmaakt op welke leeftijd de cliënt de cosmetische behandeling ondergaat, omdat de uiteindelijke kwaliteit van leven verbetert tot ongeveer dezelfde score. Dit kan te maken hebben met de pubertijd, die vaak gepaard gaat met onzekerheid (Terpstra & Prinsen, 2009). Deze onzekerheid kan dus de oorzaak zijn van een vaak lage levenskwaliteit op jonge leeftijd.

6 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke vervolgonderzoeken, die op basis van de resultaten uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen. Hierbij gaat het over aanbevelingen voor nieuwe onderzoeken, die indirect te maken hebben met het huidige onderzoek.

Voor een vervolgonderzoek binnen dit onderwerp is een langdurig onderzoek aanbevolen, waarbij respondenten gevolgd worden in een tijdsbestek van een aantal jaar. De steekproefgrootte moet daarbij voldoen aan 377 respondenten, waardoor de betrouwbaarheid van het onderzoek optimaal is en een uitspraak kan worden gedaan die representatief is voor de gehele populatie. Hiervoor dienen verschillende klinieken mee te doen aan het onderzoek, waarbij de FACE-Q-vragenlijst wordt ingevuld bij cliënten onder de 25 jaar, die voor hun eerste behandeling komen. Zodra deze cliënten de 25 jaar gepasseerd zijn, dient de vragenlijst nog een keer te worden ingevuld. Tevens kan het onderzoek gespecificeerd worden door te focussen op een specifieke behandeling. In het onderzoek kan bovendien dieper worden ingegaan op andere gebeurtenissen, die de kwaliteit van leven kunnen hebben beïnvloed. Hierna kan een uitspraak worden gedaan over wat het gevolg is van cosmetische behandelingen die zijn ondergaan op een jonge leeftijd. Deze uitspraak kan worden meegenomen in de besluitvorming van cosmetische artsen en huidtherapeuten, om mogelijk de minimale leeftijd voor deze behandelingen te verhogen.

Tijdens het huidige onderzoek is opgevallen dat de respondenten die bereid waren om hun antwoorden nader toe te lichten in een persoonlijk interview, voornamelijk vrouwen waren met een cosmetische achtergrond of vrouwen die zelf werkzaam zijn in de cosmetische branche. Als reden voor het ondergaan van hun eerste behandeling gaven zij aan dat zij ermee in aanraking waren gekomen door hun opleiding. Iedere respondent stond daarbij open voor eventueel meerdere cosmetische behandelingen in de toekomst. Hieruit zijn de volgende vragen naar boven gekomen: Leidt het doen van een cosmetisch gerelateerde studie tot een kritischer zelfbeeld, waardoor mogelijk een cosmetische behandeling eerder wordt overwogen? Of: Zorgt een kritisch zelfbeeld ervoor dat men eerder een cosmetisch gerelateerde opleiding volgt? Onderzoek naar deze vragen kan aantonen of de opleiding meer aandacht zou moeten besteden aan het zelfbeeld van de leerlingen en of een extra psychologisch aspect geïmplementeerd zou moeten worden.

Als laatste aanbeveling kan een onderzoek worden uitgevoerd naar de beste manier van handelen wanneer een jong(volwassen) persoon een cosmetische behandeling wil ondergaan. Hierbij kan aandacht worden besteed aan de vraag of zijn of haar probleem wordt opgelost na de cosmetische behandeling, of dat er mogelijk meer behoefte is aan psychologische hulp. Doorgaans neemt het aspect van zelfacceptatie met de jaren toe. Daarom is het van belang om goed na te denken over hoe een jongvolwassen persoon op de beste manier kan worden ingelicht over mogelijke cosmetische behandelingen, waarbij aandacht besteed dient te worden aan welke adviezen noodzakelijk zijn en op welke manier deze het beste gebracht kunnen worden. Met de antwoorden op deze vragen kunnen professionals een cliënt eerder doorverwijzen of op de best mogelijke manier helpen.

7 Relevantie

Gedurende dit onderzoek bleven cosmetische behandelingen een veel besproken onderwerp. Bijna iedere maand verscheen er een nieuw artikel in de krant over cosmetische behandelingen. Steeds meer is mogelijk in de cosmetische branche, maar in hoeverre is dit wenselijk? De cosmetische kant van de opleiding huidtherapie is steeds meer aan het groeien. De grote opkomst voor het HUVD-congres 2019 is hier het bewijs van (Huydexpertise, 2019). Daarom is het van belang dat huidtherapeuten bewust zijn van de invloed van cosmetische behandelingen op de kwaliteit van leven.

Dit onderzoek heeft meer helderheid geschept rondom de kwaliteit van leven na cosmetische behandelingen. Hoewel er met het onderzoek geen uitspraak kan worden gedaan over de gehele populatie zijn er meer vragen naar boven gekomen en vormt het een opzet voor een vervolgonderzoek naar dit onderwerp. Binnen Van Lennep kliniek zou het onderzoek verder uitgevoerd kunnen worden door de FACE Q vragenlijst te implementeren in de kliniek onder de jongere doelgroep. Daarna zou een uitspraak gedaan kunnen worden over de kwaliteit van leven bij de cliënten van de kliniek.

8 Literatuurlijst

- Blaak, M. (2015). Het effect van media op het zelfbeeld van vrouwen. *Social Cosmos journal*, (6), 34 - 39. Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/303622>
- Bolt, I., & Schermer, M. (2011). Botox voor het brein – *Ethiek van psychofarmacologische enhancement*. *NVBe-nieuwsbrief – Neuro ethiek*, (3), 7 – 8. Geraadpleegd op 25 maart 2019, van file:///Users/Margot/Downloads/6_2011_3.pdf
- Borah, G. L., & Rankin, M. K., (2010). Appearance Is a Function of the Face. *Plastic and Reconstructive Surgery*. 125(3), 873 – 878. Geraadpleegd op 15 maart 2019, van https://journals.lww.com/plasreconsurg/Abstract/2010/03000/Appearance_Is_a_Function_of_the_Face.13.aspx
- Budding, J. (2018, 5 juni). CDA pleit voor leeftijdsverhoging cosmetische ingrepen | Medicalfacts.nl. Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://www.medicalfacts.nl/2018/06/05/cda-pleit-voor-leeftijdsverhoging-cosmetische-ingrepen/>
- Canice E. Crerand, C. E., Martin E. Franklin, M. E., & Sarwer, D. B., (2006). Body Dysmorphic Disorder and Cosmetic Surgery. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 118(7), 167 – 176. Geraadpleegd op 15 maart 2019, van <https://doi.org/10.1097/01.prs.0000242500.28431.24>
- Decates, T., De Wijs, L., Nijsten, T., & Velthuis, P. (2018). Numbers on injectable treatments in the Netherlands in 2016. *Journal of European Academy of Dermatology and Venerology*, 32(8), 328-330. Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29444367>
- Deems, A., & Schouten, I. (2018, 8 juni) Moet je 18jarige verbieden een cosmetische ingreep te ondergaan? De *Volkskrant*. Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/moet-je-18-jarigen-verbieden-een-cosmetische-ingreep-te-ondergaan~b7b77851/>
- De Waard, N., Visser, S. K., Bouman, T., & Van Es, S.M. (2015). Body dysmorphic disorder: een onder gediagnosticeerde stoornis. *Psychopraktijk*, 7 (1), 20-25. Geraadpleegd op 15 maart 2019, van website: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs13170-015-0014-1>
- Eisenmann-Klein, M. (2007). The Impact of Self-Image and Self-Confidence in the Work Environment. *Aesthetic Plast Surgery*. 31(5), 435-444. Geraadpleegd op 4 maart 2019 van <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs00266-007-0049-8.pdf>
- Gündogdu, B., Loghem, J., & Manuels, K. (2013). Wat is schoonheid? *CG MAGAZINE -NVCG*. December rubriek cosmetisch, 26-30 Geraadpleegd op 04 maart 2019, van <https://www.doctors-inc.clinic/wp-content/uploads/2015/04/CG-wat-is-schoonheidPDF.pdf>
- Hibler, B. P., Schwitzer, J., & Rossi, A.M. (2016). Assessing Improvement of Facial Appearance and Quality of Life after Minimally-Invasive Cosmetic Dermatology Procedures Using the FACE-Q Scales. *Journal of Drugs in Dermatologie*, 15(1), 62-67. Geraadpleegd op 27 september 2018, op: <http://jddonline.com/articles/dermatology/S1545961616P0062X>

- Hollander, M., Rood, L., & Poortvliet, P. (2013). *De aard en de omvang van de cosmetische sector in Nederland*. 9 – 23. Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-258616.pdf>
- Huidfonds. (2018). Kwaliteit van leven in de spreekkamer. *Skindex* -29. Geraadpleegd op 20 september 2018, van <https://huidfonds.nl/dit-doen-wij/zorgverbetering/>
- Huydexpertise. (2019). HUYD Congres 2019 – HUYD. Geraadpleegd op 30 maart 2019, van <https://www.huydexpertise.nl/huyd-congres-2019/>
- ISAPS (2017). The International Society of Aesthetic/cosmetic procedures performed in 2016. Geraadpleegd op 20 november 2018, van <https://www.isaps.org/wp-content/uploads/2017/10/GlobalStatistics2016-1.pdf>
- Jansma, J., Schepers, R. H., Jaspers, G. W. C., & Vissink, A. (2014). Verouderingsverschijnselen in het gezicht en cosmetische aangezichtschirurgie. *Nederlands Tijdschrift voor tandheelkunde*, 121(03), 155-161. Geraadpleegd op 24 maart 2019, van https://www.researchgate.net/profile/Johan_Jansma/publication/261253839_Facial_ageing_and_cosmetic_facial_surgery/links/57c02c1208ae2f5eb32f587e/Facial-ageing-and-cosmetic-facial-surgery.pdf
- Jongh, A. (2014). Hoe om te gaan met patiënten met kenmerken van Body Dysmorphic Disorder (BDD) die zich cosmetische willen laten behandelen? *QP Mondhygiene* (1) 24. Geraadpleegd op 19 september 2018, van <https://www.researchgate.net/publication/266260458/download>
- Klassen, A.F., Cano, S.J., Alderman, A., East, C., Badia, L., Baker, S.B., Robson, S., & Pusic, A.L. (2015a) Self-report scales to measure expectations and appearance-related psychosocial distress in patients seeking cosmetic treatments. *Aesth Plast Surg*. Geraadpleegd op 13 oktober 2018, van <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5029370/>
- Klassen, A.F., Cano, S.J., Schwitzer, J., Scott, A., & Pusic, A.L. (2015b). FACE-Q scales for health-related quality of life, early life impact and satisfaction with outcomes and decision to have treatment: development and validation. *Plast Reconstr Surgery*, 135, 375-86. Geraadpleegd op 13 oktober 2018, van <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25626785>
- Klassen, A. F., Phil, D., Stefan, J., Cano, P., Scott, A. M. P. H., Snell, L. M. D., & Pusic, A. L. (2010). Measuring Patient-Reported Outcomes in Facial Aesthetic Patients: *Development of the FACE-Q. Facial Plastic Surgery*, V26 N4 PP 303-304. Geraadpleegd op 13 oktober 2018, van <https://www.theipsf.org/documents/Research/Studies/FACE-Q/development-of-the-face-q.pdf>
- Van der Laan, M., (2018, 16 juni). Cosmetische ingreep voor je 21ste? Liever helemaal niet! *De Telegraaf*. Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://www.telegraaf.nl/nieuws/2179227/cosmetische-ingreep-voor-je-21e-liever-helemaal-niet>
- Lewis, B. M., & Bowler, J.P., (2019). Botulinum toxin cosmetic therapy correlates with a more positive mood. *Journal of cosmetic Dermatology* (8), 24 – 26. Geraadpleegd op 15 april 2019, van <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1473-2165.2009.00419.x>

- Locadia, M., & Sprangers, M. (2006) Kwaliteit van leven. *Medische psychologie*, 155 – 160.
Geraadpleegd op 8 oktober 2018, van https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-90-313-7033-7_17?LI=true
- Offringa, M., Assendelft, W.J.J., Scholten, R.J.P.M., Leeflang, M.M.G., Bossuyt, P.M.M., Groenwold, R.H.H., Reitsma, J.B., Van de Laar, F.A., Van Puijenbroek, E.P., Broeders, M.J.M., Van der Graaf, Y., Terwee, C.B., De Vet, H.C.W., Lucassen, P.L.B.J., Reis, R., & Dees, M. (2018). Kritisch beoordelen van een artikel over primair onderzoek. *Inleiding in evidence-based medicine*. 29 – 119. Geraadpleegd op 18 september 2018, van https://doi.org/10.1007/978-90-368-1978-7_4
- EenVandaag. (2018, 5 juni). Derde jonge vrouwen staat open voor cosmetische ingrepen.
Geraadpleegd op 18 september 2018, van https://eenvandaag.avrotros.nl/fileadmin/user_upload/PDF/Rapportage_cosmetische_ingrepen_en_schoonheidsideaal.pdf
- Pusic, A.L. (2015). FACE Q Users Manual. A Guide For Researchers and clinicians. Version 1.0. 1 – 14.
- Q-Portfolio. (2019, 30 januari). FACE-Q | Q-Portfolio – MEASURING WHAT MATTERS TO PATIENTS.
Geraadpleegd op 15 maart, van <http://qportfolio.org/face-q/>
- Sadick, N., S. (2008). The impact of cosmetic interventions on quality of life. *Dermatology Online Journal*, 14(8). Geraadpleegd op 18 september 2018, van <https://escholarship.org/uc/item/7s4656k6>
- Sarwer, D. B., & Crerand, C. E. (2004). Body image and cosmetic medical treatments. *Body Image*, 1(1), 99 – 111. Geraadpleegd op 15 maart 2019, van <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1740144503000032>
- Smeets, J. M. D. (2015). Bestaat er in Nederland een lokroep naar perfectie? *De Haagse Hogeschool HBO Kennisbank*. Geraadpleegd op 18 september 2018, van https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_hh:oai:surfsharekit.nl:b3819ad1-bf06-422f-925a-a8f7b64d45f8?q=lokroep
- Sobanko, J. F., Taglienti, A. J., Wilson, A. J., Sarwer, D. B., Margolis, D. J., Dai, J., & Percec, I. (2015). Motivations for seeking Minimally Invasive Cosmetic Procedures in an Academic Outpatient Setting. *Asthetic Surgery Journal*, 35 (8), 1014-1020. Geraadpleegd op 18 maart 2019, van <https://academic.oup.com/asj/article/35/8/1014/249865>
- Steenen, S. A., Teeseling, Van, R.A., Yulink, N.C.C., & Becking, A.G. (2014). Psychologische aspecten van een kaakstandcorrectie. *Nederlands tijdschrift voor tandheelkunde. Onderzoek en wetenschap*. (121) 446 – 452. Geraadpleegd op 12 maart 2019, van file:///Users/Margot/Downloads/psychologische_aspecten_van_een_kaakstandcorrectie.pdf
- Terpstra, K. J., & Prinsen, H. (2009). Begeleiding in en door de jungle van de puberteit. *Pubers van nu!*, 70-95. Geraadpleegd op 3 april 2019, van https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-90-313-7482-3_6
- Tietje, L., & Cresap, S. (2005). Is Lookism Unjust?: The Ethics of Aesthetics and Public Policy Implications. *Journal of liberation studies*, 9 (2), 31 – 33. Geraadpleegd op 18 maart 2019,

van <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.443.4637&rep=rep1&type=pdf>

- Van der Meulen, D. (2017). Jongeren en cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk. *De Haagse Hogeschool HBO Kennisbank*. Geraadpleegd op 18 september 2018, van https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_hh:oai:surfsharekit.nl:82°7c48c-21fc-473b-a578-1f8b3cdbfa5f?q=cosmetisch+huidtherapie
- Van der Wees, P., & Vajda, I., (2015). *Patiënten participatie bij Patiënt Reported Outcome Measures (PROMs)*. Geraadpleegd op 18 september 2018, van https://www.patiëntenfederatie.nl/Documenten/Tool_patiëntenperspectief_PROMs_versie_1_24_april_2015.pdf
- Van Deth, R. (2015). *Psychiatrie: Van diagnose tot behandeling*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Verhoeven, N. (2014). *Wat is onderzoek?* Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Waldman, A., Maisel, A., Weil, A., Iyengar, S., Sacotte, K., Lazaroff, J. M., Kurumety, S., Shaunfield, S. L., Reynolds, K. A., Poon, E., Robinson, J. K., & Alam, M. (2019). Patients Believe Cosmetic Procedures Affect Their Quality of Life: An Interview Study of Patient-reported Motivations. *Journal of the American Academy of Dermatology*. 1 – 18. Geraadpleegd op 18 april 2019, van <https://doi.org/10.1016/j.jaad.2019.01.059>
- Woertman, L., & Van den Brink, F. (2009). Welke spiegel vormt mijn lichaamsbeeld? *Tijdschrift voor seksuologie*, (33), 141 – 147. Geraadpleegd op 7 oktober 2018, van https://www.researchgate.net/publication/47340078_Welke_spiegel_vormt_mijn_lichaamsbeeld/download
- Yin, Z., Wang, D., Ma, Y., Hao, S., Ren, H., Zhang, T., Chen, W., & Fan, J. (2016). Self-esteem, Self-efficacy, and Appearance Assessment of young Female Patients Undergoing Facial Cosmetic Surgery. *JAMA Facial Plastic Surgery*, 18(1), 20. Geraadpleegd op 24 maart 2019, van <https://jamanetwork.com/journals/jamafacialplasticsurgery/fullarticle/2456139>

9 Bijlagen

- 8.1 Bijlage 1: Logboek literatuuronderzoek
- 8.2 Bijlage 2: Berekening populatie
- 8.3 Bijlage 3: Enquête (surveyonderzoek)
- 8.4 Bijlage 4: Resultaten surveyonderzoek in Google Forms
- 8.5 Bijlage 5: Resultaten surveyonderzoek in Excel
- 8.6 Bijlage 6: Resultaten surveyonderzoek SPSS
- 8.7 Bijlage 7: FACE Q
- 8.8 Bijlage 8: Interviewvragen
- 8.9 Bijlage 9: Getranscribeerde interviews
- 8.10 Bijlage 10: Resultaten interviews

9.1 Bijlage 1: Logboek literatuuronderzoek

Tabel 7 Logboek literatuuronderzoek

Databank	Zoektermen	Aantal hits	Hyperlinks	Datum van raadplegen
Google scholar	Zelfbeeld cosmetisch	269	https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/303622	18/09/18
Google scholar	Cosmetisch jongeren behandeling	469	https://www.medicalfacts.nl/2018/06/05/cda-pleit-voor-leeftijdsverhoging-cosmetische-ingrepen/ https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/moet-je-18-jarigen-verbieden-een-cosmetische-ingreep-te-ondergaan~b7b77851/ https://www.telegraaf.nl/nieuws/2179227/cosmetische-ingreep-voor-je-21e-liever-helemaal-niet https://eenvandaag.avrotros.nl/fileadmin/user_upload/PDF/Rapportage cosmetische ingrepen en schoonheidsideaal.pdf	18/09/18
Pub-Med	Cosmetic treatments Netherlands	72	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29444367	18/09/18
HBO kennisbank	Huidtherapie cosmetisch	6	https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_hh:oai:surfsharekit.nl:b3819ad1-bf06-422f-925a-a8f7b64d45f8?q=lokroep https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_hh:oai:surfsharekit.nl:82e7c48c-21fc-473b-a578-1f8b3cdbfa5f?q=cosmetisch+huidtherapie	18/09/18
Medline	Cosmetic quality of life impact	83	https://escholarship.org/uc/item/7s4656k6	18/09/18
Google scholar	Cosmetische ingrepen	1.420	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/cosmetische-ingrepen/documenten/kamerstukken/2018/04/13/beantwoording-kamervragen-over-forse-toename-van-cosmetische-ingrepen	19/09/18
Google scholar	Zelfbeeld sociale media jongeren	3.680	https://www.researchgate.net/publication/266260458/download	19/09/18

Pub-med	Quality of life FACE Q scale cosmetic	1	http://jddonline.com/articles/dermatology/S1545961616P0062X	27/09/18
Google scholar	Zelfbeeld vrouwen sociale media	4.040	https://www.researchgate.net/publication/47340078 Welke spiegel vormt mijn lichaamsbeeld/download	07/10/18
Google scholar	Kwaliteit van leven huid	8.800	https://huidfonds.nl/dit-doen-wij/zorgverbetering/	20/09/18
Google scholar	Kwaliteit van leven	23.100	https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-90-313-7033-7_17?LI=true	08/10/18
Pub-Med	Cosmetic tretments, quality of life, scale, measure	5	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5029370/	13/10/18
Pub-Med	FACE Q, quality of life, cosmetic	4	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25626785	13/10/18
Medline	FACE Q scale cosmetic	6	https://www.the-psf.org/documents/Research/Studies/FACE-Q/development-of-the-face-q.pdf	13/10/18
PubMed	PROM, Patiënt, reported, outcome	318	https://www.patiëntenfederatie.nl/Documenten/Tool_patiëntenperspectief_PROMs_versie_1_24_april_2015.pdf	13/10/18
Google scholar	Cosmetische behandelingen kwaliteit van leven	1230	https://www.doctors-inc.clinic/wp-content/uploads/2015/04/CG-wat-is-schoonheidPDF.pdf	04/03/19
			https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs00266-007-0049-8.pdf	
			file:///Users/Margot/Downloads/blg-258616%20(2).pdf	
			https://www.researchgate.net/publication/266260458/download	
Google scholar	Cosmetische behandelingen psychisch	628	file:///Users/Margot/Downloads/psychologische aspecten van een kaakstandcorrectie%20(1).pdf	12/03/19
			https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs13170-015-0014-1	
Google scholar	Cosmetic treatments	177.000	https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1473-2165.2009.00419.x	15/03/19
			https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1740144503000032	

			https://www.med.upenn.edu/ctsa/assets/user-content/documents/CrandFranklin_BDD_2006.pdf	
			https://journals.lww.com/plasreconsurg/Abstract/2010/03000/Appearance_Is_a_Function_of_the_Face.13.aspx	
			http://jddonline.com/articles/dermatology/S1545961616P0062X	
Google scholar	Cosmetic treatments	177.000	https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1473-2165.2009.00419.x	15/03/19
Pub-Med	Cosmetic treatments quality of life	864	https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0190962219301707?via%3Dihub	18/03/19
			https://academic.oup.com/asj/article/35/8/1014/249865	
			http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.443.4637&rep=rep1&type=pdf	
			http://jddonline.com/articles/dermatology/S1545961616P0062X	
Pub-Med	Minimally invasive cosmetic treatments	129	https://jamanetwork.com/journals/jamafacialplasticsurgery/fullarticle/2456139	23/03/19
Google Scholar	Schoonheidsi deal cosmetische	547	https://www.researchgate.net/profile/Johan_Jansma/publication/261253839_Facial_ageing_and_cosmetic_facial_surgery/links/57c02c1208ae2f5eb32f587e/Facial-ageing-and-cosmetic-facial-surgery.pdf	24/03/2019
Pup-Med	Risks cosmetic treatments	551	Geen relevantie	25/03/19
Google Scholar	Risico's botox cosmetisch	177	file:///Users/Margot/Downloads/6_2011_3.pdf	25/03/19

9.2 Bijlage 2: Berekening populatie

Een geschatte berekening naar de populatie van dit onderzoek:

In Nederland:

1.071.802 vrouwen 20-30 jaar => boven de 25 → +/- de helft = 535.901

1.034.666 vrouwen 30-40 jaar (cbs.nl, 2018)

$535.901 + 1.034.666 = 1.570.567$ vrouwen van 25- 40 jaar in Nederland.

1,7 % + 2,0 % van de Nederlandse vrouwen hebben een cosmetische behandeling ondergaan (Decates, et al, 2018).

$1,7 + 2,0 \% = 3,7 \%$ van 1570567 = ongeveer 58.110,979 vrouwen (25-40 jaar) die een cosmetische behandeling hebben gehad. (BTX & fillers)

Wereldwijd door gemiddeld 3,0% de populairste (botox, fillers, chemische peelings, laserbehandeling) niet-chirurgische cosmetische behandelingen gedaan (ISAPS.nl, 2015).

Om hierin een schatting te maken voor Nederland is gekeken naar de westerse landen in de tabel. Hieronder is een berekening te zien hoeveel procent van de westerse landen een cosmetische behandeling heeft gehad.

België 0.8% + Spanje 1.9 % + Frankrijk 2.0 % Duitsland 3.0% + Italië 4.8 % + USA 20.7% = 5,53 %

Om een berekening van de populatie vrouwen in Nederland te maken die een niet chirurgische cosmetische behandeling in het gezicht heeft gehad is het gemiddelde genomen van het aantal cosmetische behandelingen met botox en fillers en wereldwijd = $(5,53\% + 3,7\%) 2 = 4,61\%$

$4,61\%$ van de 1.570.567 vrouwen in Nederland = $0,0461 * 1.570.567 = 72.403$ vrouwen van 25 – 40 jaar die een cosmetische behandeling zijn ondergaan.

Er kan niet van worden uitgegaan dat iedere vrouw die de cosmetische behandeling heeft gehad, hiermee is begonnen voor haar 25ste. Omdat dit moeilijk te zeggen is wordt er een ruime schatting gedaan. In dit onderzoek wordt er van uit gegaan dat ongeveer de een kwart van het aantal vrouwen dat een cosmetische behandeling heeft gehad, er voor hun 25ste mee is begonnen. Er is gekozen voor een kwart omdat de meeste behandelingen “anti-age” zijn omdat dit meestal pas begint vanaf de 25.

$0,25 * 72.403 = 18.100,75$

18.101 invoeren in steekproefcalculator → 377 respondenten zijn nodig om een betrouwbaarheid van 95% te behalen met een foutenmarge van 5 (zie afbeelding 1).

Met deze calculator bereken je de steekproefomvang, zowel voor een **gelimiteerde populatie** als een **ongelimiteerde populatie**.

Foutenmarge in %
Hulp nodig? Meer lezen
5

Betrouwbaarheidsniveau in %
Hulp nodig? Meer lezen
95

Onderzoekspopulatie
Hulp nodig? Meer lezen
18101

Mate van spreiding in %
Hulp nodig? Meer lezen
50

GESPONSORDE ZOEKOPDRACHTEN

An online survey Enquête onderzoek
Afnemen een enquête Online calculator

Berekenen

Reset

Gewenste Steekproef: 377

Figuur 10 (steekproefcalculator.com, 2018)

De kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling op jonge leeftijd.

Ik doe onderzoek naar de kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling in het gezicht op jonge leeftijd. In de enquête wordt twee keer dezelfde vragenlijst gesteld, de eerste keer heeft betrekking op uw gevoel vóór de eerste cosmetische behandeling en de laatste keer heeft betrekking op uw gevoel van nu. De behandelingen waar het in dit onderzoek over gaat zijn: chemische peelings, microneedling, laserbehandelingen, botox en fillers.

Ik zou heel erg geholpen zijn als u mijn enquête invult. Het invullen van de enquête duurt ongeveer 5 minuten. Voor het invullen van deze enquête moet u de 25 gepasseerd zijn én voor je 25ste een van de bovengenoemde cosmetische behandelingen hebben gehad. Als respondent blijft u anoniem en de antwoorden die u geeft in deze enquête worden uitsluitend gebruikt voor dit onderzoek.

Wat is uw geslacht?

☐ Vrouw

☐ Man

Wat is uw leeftijd? *

Korte antwoordtekst

Kruis aan welke cosmetische behandeling u heeft gehad in het gezicht? (Meerdere antwoorden zijn mogelijk) Let op: alleen cosmetische behandelingen in het gezicht. *

- ☐ Chemische peeling
- ☐ Laserbehandeling
- ☐ Microneedling
- ☐ Botox
- ☐ Filler

Geef aan welke cosmetische behandeling uw eerste was. Als u op de vorige vraag één antwoord heeft gegeven is het bij deze vraag het zelfde antwoord.

- ☐ Chemische peeling
- ☐ Laserbehandeling
- ☐ Microneedling
- ☐ Botox
- ☐ Fillers

Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?

Jouw antwoord

VOLGENDE

In de volgende vragen staan uitspraken beschreven. Deze uitspraken hebben betrekking op hoe u zich voelde VOOR u een cosmetische behandeling heeft gehad. U mag per uitspraak één antwoord aanklikken. Let op: de vragenlijst komt nog een keer terug, die heeft betrekking op uw gevoel van NU.

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate bent u het dan eens of oneens met de uitspraken: *

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

	1 Helemaal mee oneens	2 Enigszins mee oneens	3 Enigszins mee eens	4 Helemaal mee eens
Ik vind mezelf leuk.	☐	☐	☐	☐
Ik ben positief over mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik ben redelijk tevreden met mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me gelukkig.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me op mijn gemak.	☐	☐	☐	☐
Ik accepteer mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me goed over mezelf.	☐	☐	☐	☐

Ik voel me zelfverzekerd.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me aantrekkelijk.	☐	☐	☐	☐
Ik heb écht een goed gevoel over mezelf.	☐	☐	☐	☐

Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate bent u het dan, eens of oneens met de uitspraken: *

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

	1 Helemaal mee oneens	2 Enigszins mee oneens	3 Enigszins mee eens	4 Helemaal mee eens
Ik maak een goede eerste indruk.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik een nieuw iemand ontmoet.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me op mijn gemak wanneer ik nieuwe mensen ontmoet.	☐	☐	☐	☐
Ik maak makkelijk nieuwe vrienden.	☐	☐	☐	☐

Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik deelneem aan groepssituaties (bijv. bijeenkomsten).	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd in sociale situaties (bijv. feestjes).	☐	☐	☐	☐
Ik voel me ontspannen bij mensen die ik niet goed ken.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik een ruimte in loop vol met mensen die ik niet ken.	☐	☐	☐	☐

Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate had u toen last van: *

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

	1 Helemaal niet	2 Een beetje	3 Matig	4 Heel veel
Zwellingen?	☐	☐	☐	☐
Een licht pijnlijk gevoel?	☐	☐	☐	☐
Ongemak?	☐	☐	☐	☐

Een gekneusd gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een nadrukkelijk pijn gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een strak gevoel in het gezicht?	☐	☐	☐	☐
Pijn?	☐	☐	☐	☐
Een verdoofd gevoel (verlies van gevoel)?	☐	☐	☐	☐
Een prikkelend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een tintelend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een kloppend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een brandend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een gevoel van vermoeidheid?	☐	☐	☐	☐
Een jeukend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een licht gevoel in het hoofd?	☐	☐	☐	☐
Hoofdpijn?	☐	☐	☐	☐
Een koortsachtig gevoel?	☐	☐	☐	☐

**Vul de vragenlijst nog een keer in op basis van hoe u zich nu voelt.
Aankruis nogmaals voor elke uitspraak slechts één antwoord.**

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

**Als u eraan denkt hoe uw gezicht eruitziet, in welke mate bent u
het dan voor de afgelopen 7 dagen eens of oneens met de
volgende uitspraken: ***

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

	1 Helemaal mee oneens	2 Enigszins mee oneens	3 Enigszins mee eens	4 Helemaal mee eens
Ik vind mezelf leuk.	☐	☐	☐	☐
Ik ben positief over mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik ben redelijk tevreden met mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me gelukkig.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me op mijn gemak.	☐	☐	☐	☐
Ik accepteer mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me goed over mezelf.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd.	☐	☐	☐	☐

Ik voel me aantrekkelijk.	☐	☐	☐	☐
Ik heb écht een goed gevoel over mezelf.	☐	☐	☐	☐

Als u eraan denkt hoe uw gezicht eruitziet, in welke mate bent u het dan voor de afgelopen 7 dagen eens of oneens met de volgende uitspraken: *

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

	1 Helemaal mee oneens	2 Enigszins mee oneens	3 Enigszins mee eens	4 Helemaal mee eens
Ik maak een goede eerste indruk.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik een nieuw iemand ontmoet.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me op mijn gemak wanneer ik nieuwe mensen ontmoet.	☐	☐	☐	☐
Ik maak makkelijk nieuwe vrienden.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik deelneem aan groepssituaties (bijv. bijeenkomsten).	☐	☐	☐	☐

Ik voel me zelfverzekerd in sociale situaties (bijv. feestjes).	☐	☐	☐	☐
Ik voel me ontspannen bij mensen die ik niet goed ken.	☐	☐	☐	☐
Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik een ruimte in loop vol met mensen die ik niet ken.	☐	☐	☐	☐

Beantwoord de vragen op basis van hoe u zich nu voelt. Als u aan uw gezicht denkt, in welke mate had u de afgelopen 2 dagen dan last van: *

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

	1 Helemaal niet	2 Een beetje	3 Matig	4 Heel veel
Zwellingen?	☐	☐	☐	☐
Een licht pijnlijk gevoel?	☐	☐	☐	☐
Ongemak?	☐	☐	☐	☐
Een gekneusd gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een nadrukkelijk pijn gevoel?	☐	☐	☐	☐

Een strak gevoel in het gezicht?	☐	☐	☐	☐
Pijn?	☐	☐	☐	☐
Een verdoofd gevoel (verlies van gevoel)?	☐	☐	☐	☐
Een prikkelend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een tintelend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een kloppend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een brandend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een gevoel van vermoeidheid?	☐	☐	☐	☐
Een jeukend gevoel?	☐	☐	☐	☐
Een licht gevoel in het hoofd?	☐	☐	☐	☐
Hoofdpijn?	☐	☐	☐	☐
Een koortsachtig gevoel?	☐	☐	☐	☐

Hartelijk dank voor het invullen van mijn enquête. Om een nog duidelijker beeld te krijgen van de kwaliteit van leven na een cosmetische behandeling neem ik naast deze enquête interviews af. Wilt u uw antwoorden nader toelichten in een persoonlijk interview? Laat dan hier uw mail adres achter, dan neem ik contact met u op. Alvast bedankt.

Jouw antwoord

VORIGE

VERZENDEN

9.4 Bijlage 4: Resultaten surveyonderzoek in Google Forms

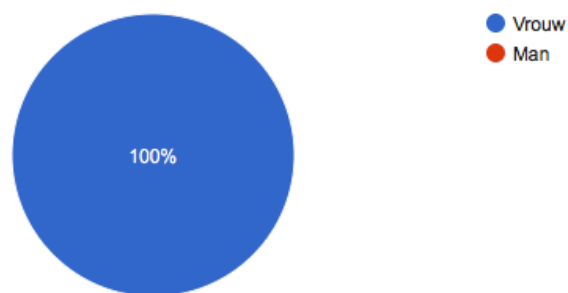
106 antwoorden

OVERZICHT INDIVIDUEEL

Accepteert antwoorden ☒

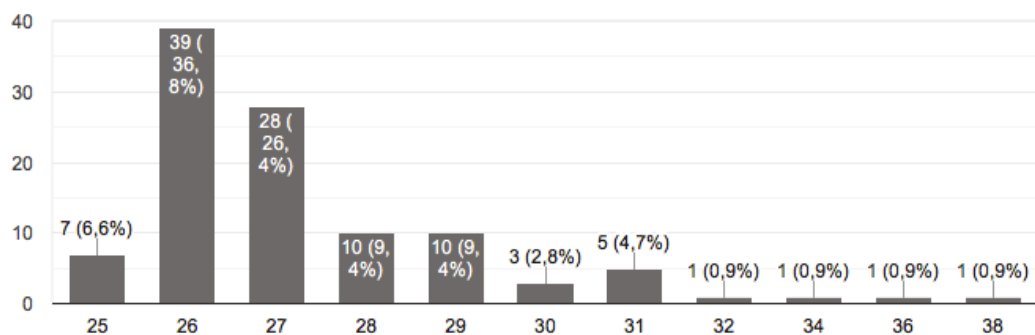
Wat is uw geslacht?

106 antwoorden

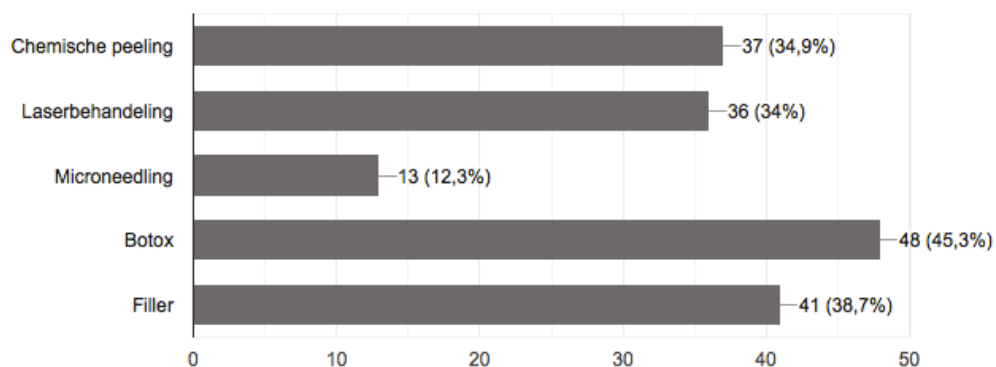
Wat is uw leeftijd?

106 antwoorden

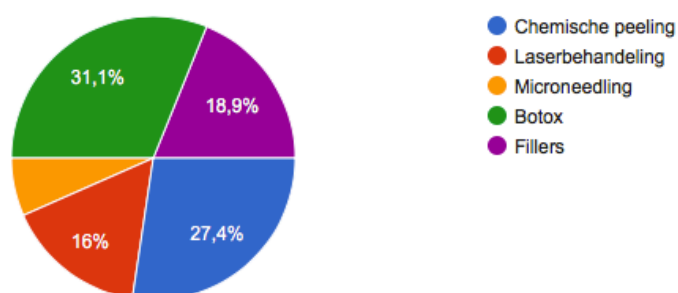
Kruis aan welke cosmetische behandeling u heeft gehad in het gezicht?
(Meerdere antwoorden zijn mogelijk) Let op: alleen cosmetische behandelingen in het gezicht.

106 antwoorden

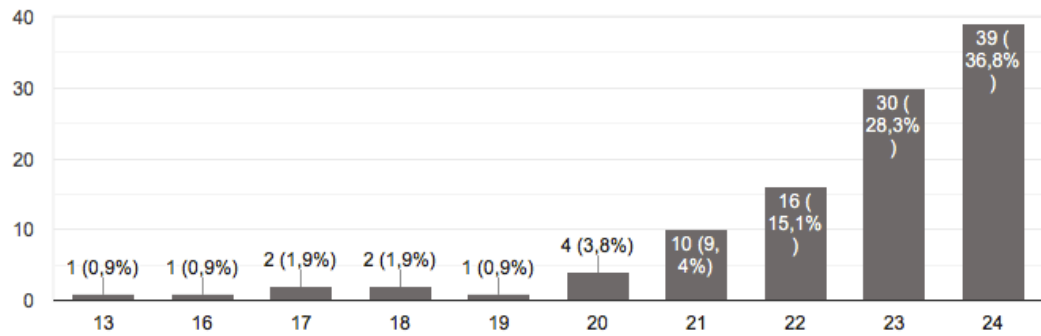
Geef aan welke cosmetische behandeling uw eerste was. Als u op de vorige vraag één antwoord heeft gegeven is het bij deze vraag het zelfde antwoord.

106 antwoorden

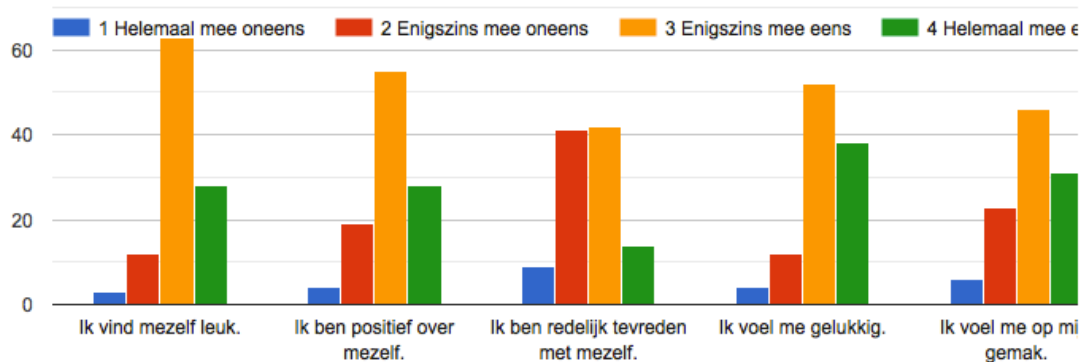

Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?

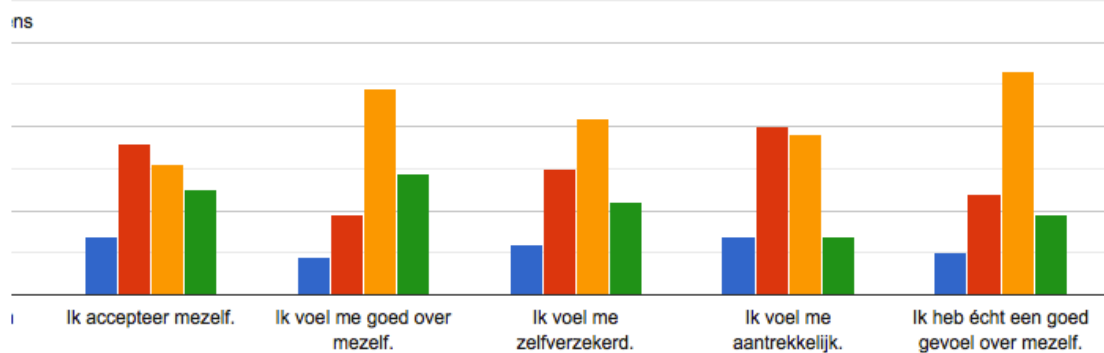
106 antwoorden

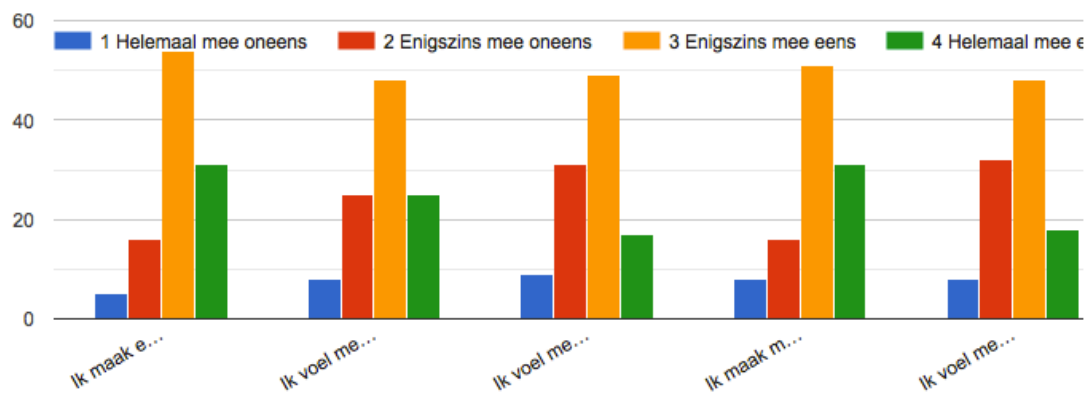
Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate bent u het dan eens of oneens met de uitspraken:

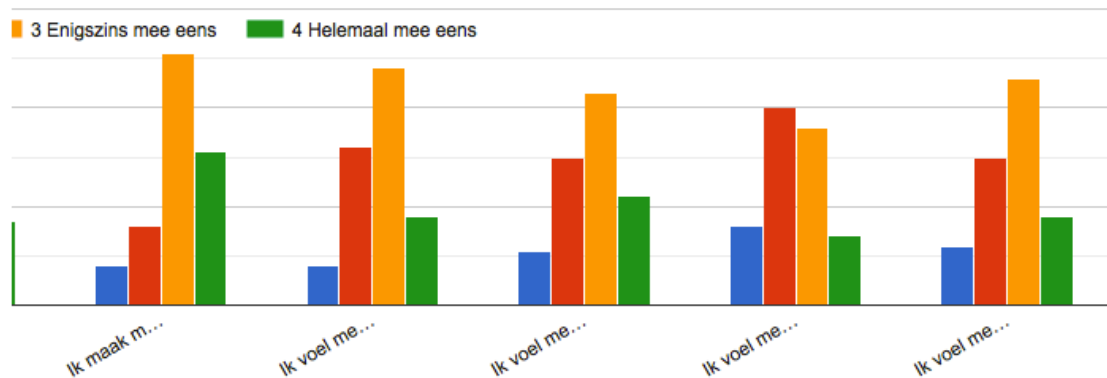
Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate bent u het dan eens of oneens met de uitspraken:

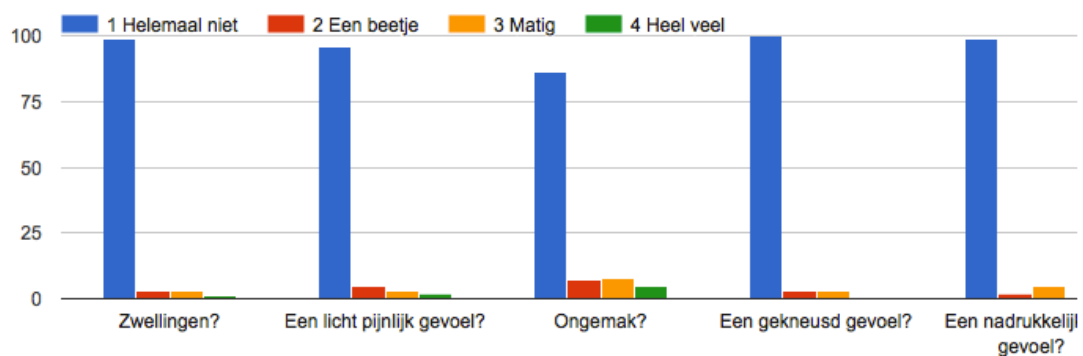
Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate bent u het dan, eens of oneens met de uitspraken:

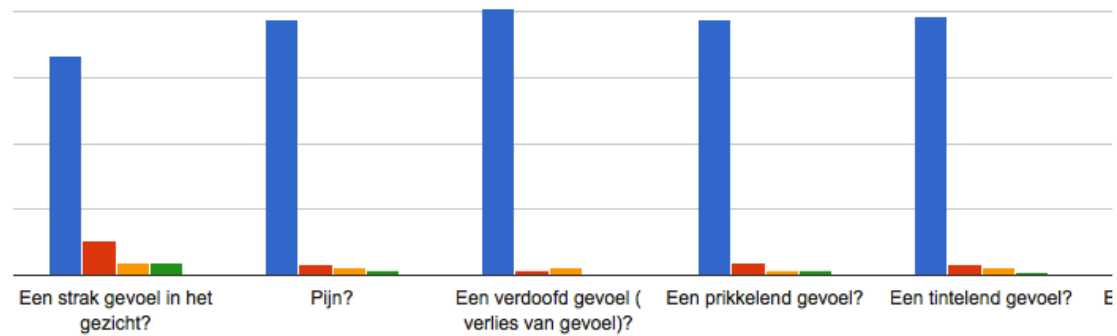
Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate bent u het dan, eens of oneens met de uitspraken:

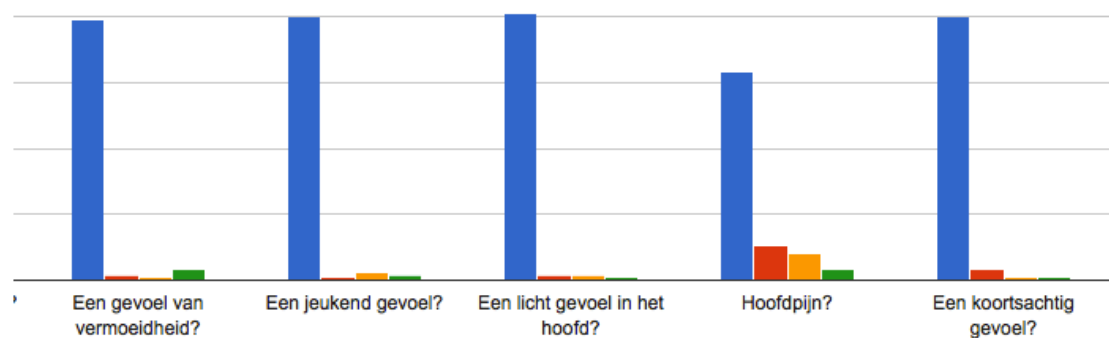
Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate had u toen last van:

Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate had u toen last van:

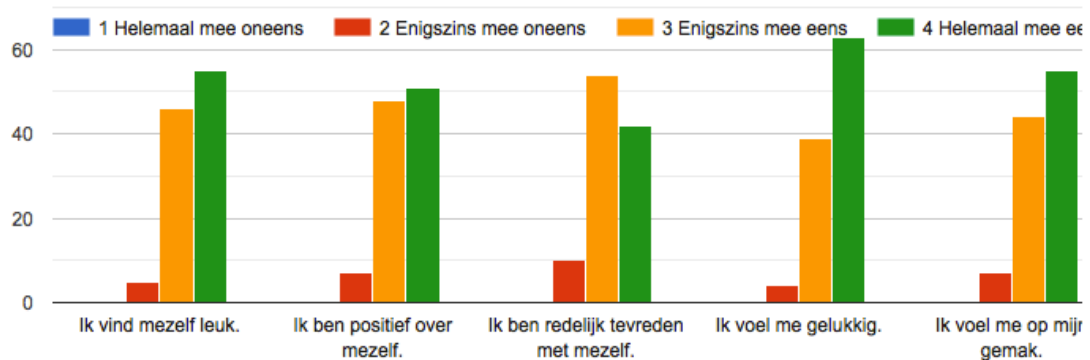

Als u eraan denkt hoe uw gezicht er uitzag voor uw eerste behandeling en hoe u zich toen voelde, in welke mate had u toen last van:

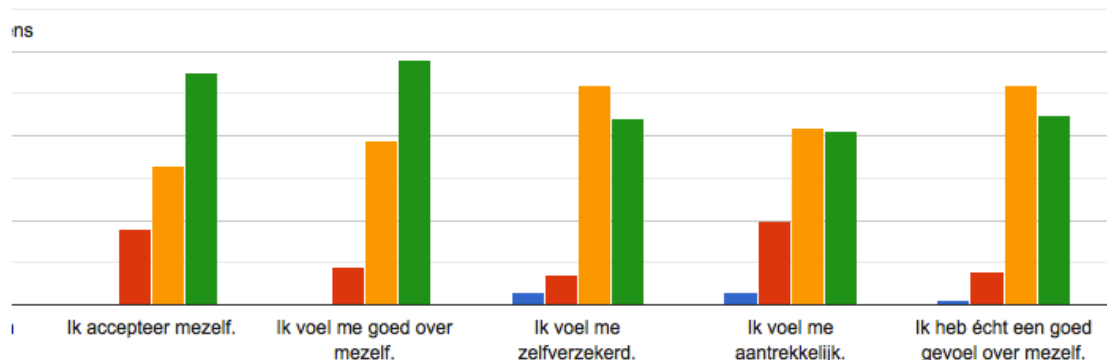
Vul de vragenlijst nog een keer in op basis van hoe u zich nu voelt. Aankruis nogmaals voor elke uitspraak slechts één antwoord.

Als u eraan denkt hoe uw gezicht eruitziet, in welke mate bent u het dan voor de afgelopen 7 dagen eens of oneens met de volgende uitspraken:

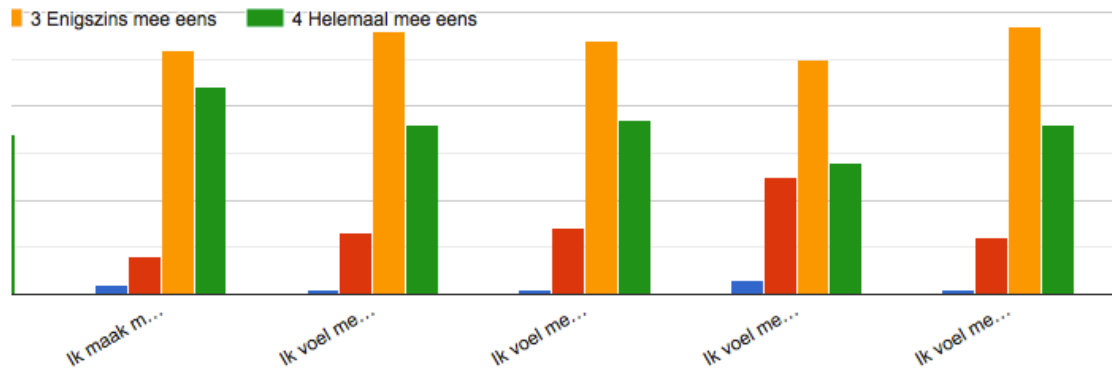

Vul de vragenlijst nog een keer in op basis van hoe u zich nu voelt. Aankruis nogmaals voor elke uitspraak slechts één antwoord.

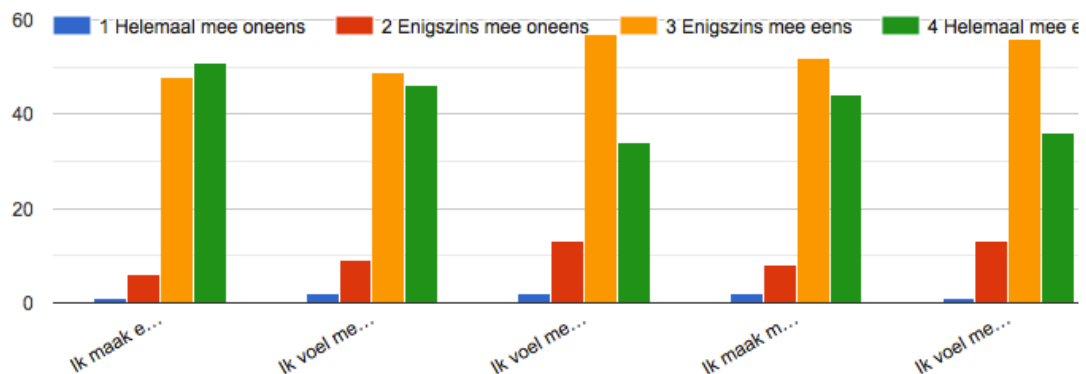
Als u eraan denkt hoe uw gezicht eruitziet, in welke mate bent u het dan voor de afgelopen 7 dagen eens of oneens met de volgende uitspraken:

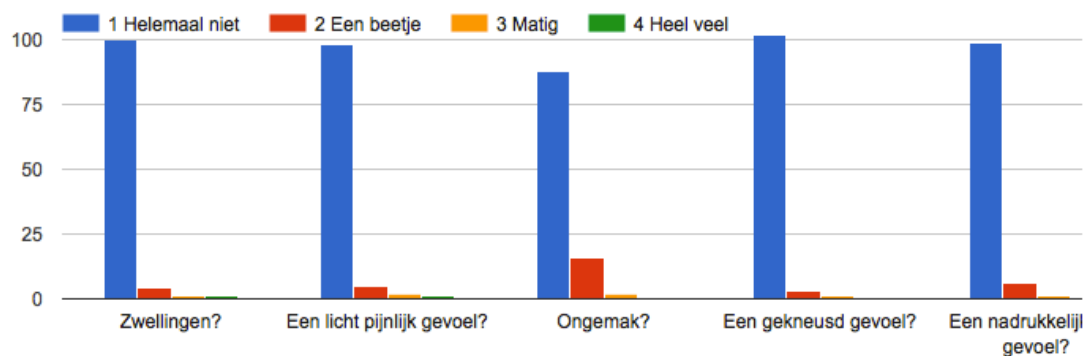
Als u eraan denkt hoe uw gezicht eruitziet, in welke mate bent u het dan voor de afgelopen 7 dagen eens of oneens met de volgende uitspraken:

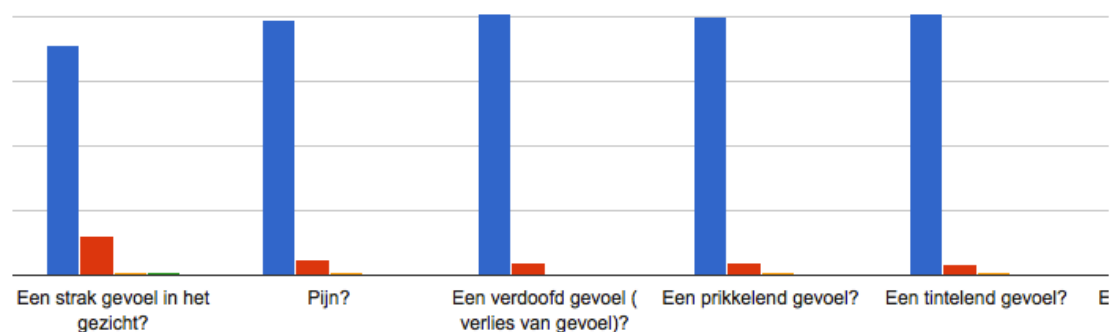
Als u eraan denkt hoe uw gezicht eruitziet, in welke mate bent u het dan voor de afgelopen 7 dagen eens of oneens met de volgende uitspraken:

Beantwoord de vragen op basis van hoe u zich nu voelt. Als u aan uw gezicht denkt, in welke mate had u de afgelopen 2 dagen last van:

Beantwoord de vragen op basis van hoe u zich nu voelt. Als u aan uw gezicht denkt, in welke mate had u de afgelopen 2 dagen last van:

Beantwoord de vragen op basis van hoe u zich nu voelt. Als u aan uw gezicht denkt, in welke mate had u de afgelopen 2 dagen dan last van:

9.5 Bijlage 5: Resultaten surveyonderzoek in Excel

In deze bijlage staan de resultaten verwerkt in Excel.

Tabel 8 Uitkomsten geordend in Excel

Respondent nr.	Gender	Leeftijd	Wanneer is de eerste behandeling geweest?	Wanneer is de laatste behandeling geweest?	Wanneer is de laatste behandeling geweest?	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031	2031-2032	2032-2033	2033-2034	2034-2035	2035-2036	2036-2037	2037-2038	2038-2039	2039-2040	2040-2041	2041-2042	2042-2043	2043-2044	2044-2045	2045-2046	2046-2047	2047-2048	2048-2049	2049-2050	2050-2051	2051-2052	2052-2053	2053-2054	2054-2055	2055-2056	2056-2057	2057-2058	2058-2059	2059-2060	2060-2061	2061-2062	2062-2063	2063-2064	2064-2065	2065-2066	2066-2067	2067-2068	2068-2069	2069-2070	2070-2071	2071-2072	2072-2073	2073-2074	2074-2075	2075-2076	2076-2077	2077-2078	2078-2079	2079-2080	2080-2081	2081-2082	2082-2083	2083-2084	2084-2085	2085-2086	2086-2087	2087-2088	2088-2089	2089-2090	2090-2091	2091-2092	2092-2093	2093-2094	2094-2095	2095-2096	2096-2097	2097-2098	2098-2099	2099-2100	2100-2101	2101-2102	2102-2103	2103-2104	2104-2105	2105-2106	2106-2107	2107-2108	2108-2109	2109-2110	2110-2111	2111-2112	2112-2113	2113-2114	2114-2115	2115-2116	2116-2117	2117-2118	2118-2119	2119-2120	2120-2121	2121-2122	2122-2123	2123-2124	2124-2125	2125-2126	2126-2127	2127-2128	2128-2129	2129-2130	2130-2131	2131-2132	2132-2133	2133-2134	2134-2135	2135-2136	2136-2137	2137-2138	2138-2139	2139-2140	2140-2141	2141-2142	2142-2143	2143-2144	2144-2145	2145-2146	2146-2147	2147-2148	2148-2149	2149-2150	2150-2151	2151-2152	2152-2153	2153-2154	2154-2155	2155-2156	2156-2157	2157-2158	2158-2159	2159-2160	2160-2161	2161-2162	2162-2163	2163-2164	2164-2165	2165-2166	2166-2167	2167-2168	2168-2169	2169-2170	2170-2171	2171-2172	2172-2173	2173-2174	2174-2175	2175-2176	2176-2177	2177-2178	2178-2179	2179-2180	2180-2181	2181-2182	2182-2183	2183-2184	2184-2185	2185-2186	2186-2187	2187-2188	2188-2189	2189-2190	2190-2191	2191-2192	2192-2193	2193-2194	2194-2195	2195-2196	2196-2197	2197-2198	2198-2199	2199-2200	2200-2201	2201-2202	2202-2203	2203-2204	2204-2205	2205-2206	2206-2207	2207-2208	2208-2209	2209-2210	2210-2211	2211-2212	2212-2213	2213-2214	2214-2215	2215-2216	2216-2217	2217-2218	2218-2219	2219-2220	2220-2221	2221-2222	2222-2223	2223-2224	2224-2225	2225-2226	2226-2227	2227-2228	2228-2229	2229-2230	2230-2231	2231-2232	2232-2233	2233-2234	2234-2235	2235-2236	2236-2237	2237-2238	2238-2239	2239-2240	2240-2241	2241-2242	2242-2243	2243-2244	2244-2245	2245-2246	2246-2247	2247-2248	2248-2249	2249-2250	2250-2251	2251-2252	2252-2253	2253-2254	2254-2255	2255-2256	2256-2257	2257-2258	2258-2259	2259-2260	2260-2261	2261-2262	2262-2263	2263-2264	2264-2265	2265-2266	2266-2267	2267-2268	2268-2269	2269-2270	2270-2271	2271-2272	2272-2273	2273-2274	2274-2275	2275-2276	2276-2277	2277-2278	2278-2279	2279-2280	2280-2281	2281-2282	2282-2283	2283-2284	2284-2285	2285-2286	2286-2287	2287-2288	2288-2289	2289-2290	2290-2291	2291-2292	2292-2293	2293-2294	2294-2295	2295-2296	2296-2297	2297-2298	2298-2299	2299-2300	2300-2301	2301-2302	2302-2303	2303-2304	2304-2305	2305-2306	2306-2307	2307-2308	2308-2309	2309-2310	2310-2311	2311-2312	2312-2313	2313-2314	2314-2315	2315-2316	2316-2317	2317-2318	2318-2319	2319-2320	2320-2321	2321-2322	2322-2323	2323-2324	2324-2325	2325-2326	2326-2327	2327-2328	2328-2329	2329-2330	2330-2331	2331-2332	2332-2333	2333-2334	2334-2335	2335-2336	2336-2337	2337-2338	2338-2339	2339-2340	2340-2341	2341-2342	2342-2343	2343-2344	2344-2345	2345-2346	2346-2347	2347-2348	2348-2349	2349-2350	2350-2351	2351-2352	2352-2353	2353-2354	2354-2355	2355-2356	2356-2357	2357-2358	2358-2359	2359-2360	2360-2361	2361-2362	2362-2363	2363-2364	2364-2365	2365-2366	2366-2367	2367-2368	2368-2369	2369-2370	2370-2371	2371-2372	2372-2373	2373-2374	2374-2375	2375-2376	2376-2377	2377-2378	2378-2379	2379-2380	2380-2381	2381-2382	2382-2383	2383-2384	2384-2385	2385-2386	2386-2387	2387-2388	2388-2389	2389-2390	2390-2391	2391-2392	2392-2393	2393-2394	2394-2395	2395-2396	2396-2397	2397-2398	2398-2399	2399-2400	2400-2401	2401-2402	2402-2403	2403-2404	2404-2405	2405-2406	2406-2407	2407-2408	2408-2409	2409-2410	2410-2411	2411-2412	2412-2413	2413-2414	2414-2415	2415-2416	2416-2417	2417-2418	2418-2419	2419-2420	2420-2421	2421-2422	2422-2423	2423-2424	2424-2425	2425-2426	2426-2427	2427-2428	2428-2429	2429-2430	2430-2431	2431-2432	2432-2433	2433-2434	2434-2435	2435-2436	2436-2437	2437-2438	2438-2439	2439-2440	2440-2441	2441-2442	2442-2443	2443-2444	2444-2445	2445-2446	2446-2447	2447-2448	2448-2449	2449-2450	2450-2451	2451-2452	2452-2453	2453-2454	2454-2455	2455-2456	2456-2457	2457-2458	2458-2459	2459-2460	2460-2461	2461-2462	2462-2463	2463-2464	2464-2465	2465-2466	2466-2467	2467-2468	2468-2469	2469-2470	2470-2471	2471-2472	2472-2473	2473-2474	2474-2475	2475-2476	2476-2477	2477-2478	2478-2479	2479-2480	2480-2481	2481-2482	2482-2483	2483-2484	2484-2485	2485-2486	2486-2487	2487-2488	2488-2489	2489-2490	2490-2491	2491-2492	2492-2493	2493-2494	2494-2495	2495-2496	2496-2497	2497-2498	2498-2499	2499-2500	2500-2501	2501-2502	2502-2503	2503-2504	2504-2505	2505-2506	2506-2507	2507-2508	2508-2509	2509-2510	2510-2511	2511-2512	2512-2513	2513-2514	2514-2515	2515-2516	2516-2517	2517-2518	2518-2519	2519-2520	2520-2521	2521-2522	2522-2523	2523-2524	2524-2525	2525-2526	2526-2527	2527-2528	2528-2529	2529-2530	2530-2531	2531-2532	2532-2533	2533-2534	2534-2535	2535-2536	2536-2537	2537-2538	2538-2539	2539-2540	2540-2541	2541-2542	2542-2543	2543-2544	2544-2545	2545-2546	2546-2547	2547-2548	2548-2549	2549-2550	2550-2551	2551-2552	2552-2553	2553-2554	2554-2555	2555-2556	2556-2557	2557-2558	2558-2559	2559-2560	2560-2561	2561-2562	2562-2563	2563-2564	2564-2565	2565-2566	2566-2567	2567-2568	2568-2569	2569-2570	2570-2571	2571-2572	2572-2573	2573-2574	2574-2575	2575-2576	2576-2577	2577-2578	2578-2579	2579-2580	2580-2581	2581-2582	2582-2583	2583-2584	2584-2585	2585-2586	2586-2587	2587-2588	2588-2589	2589-2590	2590-2591	2591-2592	2592-2593	2593-2594	2594-2595	2595-2596	2596-2597	2597-2598	2598-2599	2599-2600	2600-2601	2601-2602	2602-2603	2603-2604	2604-2605	2605-2606	2606-2607	2607-2608	2608-2609	2609-2610	2610-2611	2611-2612	2612-2613	2613-2614	2614-2615	2615-2616	2616-2617	2617-2618	2618-2619	2619-2620	2620-2621	2621-2622	2622-2623	2623-2624	2624-2625	2625-2626	2626-2627	2627-2628	2628-2629	2629-2630	2630-2631	2631-2632	2632-2633	2633-2634	2634-2635	2635-2636	2636-2637	2637-2638	2638-2639	2639-2640	2640-2641	2641-2642	2642-2643	2643-2644	2644-2645	2645-2646	2646-2647	2647-2648	2648-2649	2649-2650	2650-2651	2651-2652	2652-2653	2653-2654	2654-2655	2655-2656	2656-2657	2657-2658	2658-2659	2659-2660	2660-2661	2661-2662	2662-2663	2663-2664	2664-2665	2665-2666	2666-2667	2667-2668	2668-2669	2669-2670	2670-2671	2671-2672	2672-2673	2673-2674	2674-2675	2675-2676	2676-2677	2677-2678	2678-2679	2679-2680	2680-2681	2681-2682	2682-2683	2683-2684	2684-2685	2685-2686	2686-2687	2687-2688	2688-2689	2689-2690	2690-2691	2691-2692	2692-2693	2693-2694	2694-2695	2695-2696	2696-2697	2697-2698	2698-2699	2699-2700	2700-2701	2701-2702	2702-2703	2703-2704	2704-2705	2705-2706	2706-2707	2707-2708	2708-2709	2709-2710	2710-2711	2711-2712	2712-2713	2713-2714	2714-2715	2715-2716	2716-2717	2717-2718	2718-2719	2719-2720	2720-2721	2721-2722	2722-2723	2723-2724	2724-2725	2725-2726	2726-2727	2727-2728	2728-2729	2729-2730	2730-2731	2731-2732	2732-2733	2733-2734	2734-2735	2735-2736	2736-2737	2737-2738	2738-2739	2739-2740	2740-2741	2741-2742	2742-2743	2743-2744	2744-2745	2745-2746	2746-2747	2747-2748	2748-2749	2749-2750	2750-2751	2751-2752	2752-2753	2753-2754	2754-2755	2755-2756	2756-2757	2757-2758	2758-2759	2759-2760	2760-2761	2761-2762	2762-2763	2763-2764	2764-2765	2765-2766	2766-2767	2767-2768	2768-2769	2769-2770	2770-2771	2771-2772	2772-2773	2773-2774	2774-2775	2775-2776	2776-2777	2777-2778	2778-2779	2779-2780	2780-2781	2781-2782	2782-2783	2783-2784	2784-2785	2785-2786	2786-2787	2787-2788	2788-2789	2789-2790	2790-2791	2791-2792	2792-2793	2793-2794	2794-2795	2795-2796	2796-2797	2797-2798	2798-2799	2799-2800	2800-2801	2801-2802	2802-2803	2803-2804	2804-2805	2805-2806	2806-2807	2807-2808	2808-2809	2809-2810	2810-2811	2811-2812	2812-2813	2813-2814	2814-2815	2815-2816	2816-2817	2817-2818	2818-2819	2819-2820	2820-2821	2821-2822	2822-2823	2823-2824	2824-2825	2825-2826	2826-2827	2827-2828	2828-2829	2829-2830	2830-2831	2831-2832	2832-2833	2833-2834	2834-2835	2835-2836	2836-2837	2837-2838	2838-2839	2839-2840	2840-2841	2841-2842	2842-2843	2843-2844	2844-2845	2845-2846	2846-2847	2847-2848	2848-2849	2849-2850	2850-2851	2851-2852	2852-2853	2853-2854	2854-2855	2855-2856	2856-2857	2857-2858	2858-2859	2859-2860	2860-2861	2861-2862	2862-2863	2863-2864	2864-2865	2865-2866	2866-2867	2867-2868	2868-2869	2869-2870	2870-2871	2871-2872	2872-2873	2873-2874	2874-2875	2875-2876	2876-2877	2877-2878	2878-2879	2879-2880	2880-2881	2881-2882	2882-2883	2883
----------------	--------	----------	---	--	--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	------

Tabel 9 Berekening FACQ Q score psychisch + verschil

respondent	Psychisch	FACQ Q score	Psychisch	FACQ Q score	Vershill in
1	30	62	40	100	38
2	35	77	37	84	7
3	22	40	40	100	60
4	25	47	34	74	27
5	35	77	40	100	23
6	28	55	31	65	10
7	38	88	40	100	12
8	29	58	39	93	35
9	26	50	26	50	0
10	17	30	19	34	4
11	26	50	28	55	5
12	20	36	29	58	22
13	28	55	25	47	-8
14	32	68	39	93	25
15	14	23	27	52	29
16	13	20	39	93	73
17	16	27	19	34	7
18	25	47	32	68	21
19	25	47	30	62	15
20	29	58	30	62	4
21	24	45	27	52	7
22	16	27	29	58	31
23	21	38	31	65	27
24	28	55	28	55	0
25	13	20	25	47	27
26	30	62	40	100	38
27	31	65	40	100	35
28	32	68	38	88	20
29	38	88	37	84	-4
30	28	55	40	100	45
31	28	55	30	62	7
32	28	55	36	80	25
33	38	88	40	100	12
34	23	42	29	58	16
35	28	55	39	93	38
36	39	93	40	100	7
37	27	52	29	58	6
38	32	68	39	93	25
39	37	84	37	84	0
40	34	74	34	74	0
41	29	58	39	93	35
42	24	45	40	100	55
43	39	93	40	100	7
44	33	71	33	71	0
45	17	30	35	77	47
46	36	80	38	88	8
47	21	38	24	45	7
48	39	93	40	100	7
49	17	30	26	50	20
50	29	58	39	93	35
51	32	68	40	100	32
52	21	38	30	62	24
53	24	45	28	55	10
54	31	65	40	100	35
55	15	25	30	62	37

54	31	65	40	100	35
55	15	25	30	62	37
56	26	50	30	62	12
57	23	42	29	58	16
58	22	40	21	38	-2
59	28	55	30	62	7
60	26	50	30	62	12
61	26	50	38	88	38
62	19	34	39	93	59
63	29	58	33	71	13
64	36	80	18	32	-48
65	29	58	36	80	22
66	29	58	30	62	4
67	22	40	29	58	18
68	29	58	30	62	4
69	30	62	40	100	38
70	35	77	36	80	3
71	33	71	37	84	13
72	27	52	22	40	-12
73	33	71	35	77	6
74	24	45	34	74	29
75	35	77	38	88	11
76	26	50	32	68	18
77	33	71	28	55	-16
78	39	93	39	93	0
79	22	40	33	71	31
80	38	88	37	84	-4
81	34	74	34	74	0
82	30	62	31	65	3
83	29	58	33	71	13
84	27	52	30	62	10
85	23	42	32	68	26
86	38	88	38	88	0
87	34	74	35	77	3
88	29	58	40	100	42
89	10	0	40	100	100
90	39	93	39	93	0
91	10	0	40	100	100
92	27	52	30	62	10
93	19	34	33	71	37
94	39	93	40	100	7
95	40	100	40	100	0
96	29	58	29	58	0
97	40	100	40	100	0
98	36	80	40	100	20
99	29	58	30	62	4
100	27	52	33	71	19
101	39	93	38	88	-5
102	18	32	30	62	30
103	38	88	39	93	5
104	40	100	40	100	0
105	34	74	35	77	3
106	30	62	33	71	9
		58,37735849	75,71698112	17,33962266	

Tabel 10 kwaliteit van leven psychisch aantal respondenten

Kwaliteit van leven ▼	Aantal respondenten ▼	Percentages ▼
Verbetering	60	57%
Minimale verbetering	25	23%
Gelijk	13	12%
Minimale verslechtering	5	5%
Verslechtering	3	3%
	106	100%

Tabel 11 Berekening naar FACE Q score sociaal + verschil

Respondent	Sociaal vo	FACE Q vo	Sociaal na	FACE Q na	Vershill
1	24	62	32	100	38
2	31	92	31	92	0
3	18	44	22	55	11
4	24	62	24	62	0
5	21	52	25	6	-46
6	20	49	23	58	9
7	28	77	29	81	4
8	24	62	32	100	38
9	20	49	23	58	9
10	10	14	13	28	14
11	21	52	22	55	3
12	24	62	30	86	24
13	18	44	22	55	11
14	27	73	31	92	19
15	10	14	17	41	27
16	10	14	32	100	86
17	11	19	16	38	19
18	18	44	19	46	2
19	23	58	25	66	8
20	19	46	24	62	16
21	19	46	21	52	6
22	9	8	25	66	58
23	12	24	19	46	22
24	20	49	20	49	0
25	18	44	19	46	2
26	25	66	27	73	7
27	25	66	30	86	20
28	20	49	27	73	24
29	28	77	28	77	0
30	19	46	28	77	31
31	22	55	22	55	0
32	19	46	25	66	20
33	31	92	31	92	0
34	18	44	27	73	29
35	24	62	32	100	38
36	32	100	32	100	0
37	23	58	25	66	8
38	26	70	29	81	11
39	30	86	31	92	6
40	31	92	32	100	8
41	30	86	31	92	6
42	24	62	31	92	30
43	32	100	32	100	0
44	25	66	29	81	15
45	11	19	25	66	47
46	27	73	32	100	27
47	11	19	21	52	33
48	32	100	32	100	0
49	15	35	22	55	20
50	24	62	30	86	24
51	22	55	30	86	31
52	17	41	24	62	21
53	25	66	24	62	-4
54	26	70	30	86	16

55	8	0	20	49	49
56	19	46	22	55	9
57	14	31	22	55	24
58	16	38	16	38	0
59	24	62	24	62	0
60	24	62	24	62	0
61	19	46	32	100	54
62	16	38	24	62	24
63	24	62	24	62	0
64	23	58	17	41	-17
65	24	62	23	58	-4
66	16	38	21	52	14
67	17	41	24	62	21
68	23	58	24	62	4
69	32	100	32	100	0
70	28	77	28	77	0
71	21	52	27	73	21
72	20	49	16	38	-11
73	24	62	24	62	0
74	22	55	24	62	7
75	29	81	31	92	11
76	19	46	24	62	16
77	24	62	23	58	-4
78	24	62	32	100	38
79	13	28	24	62	34
80	31	92	32	100	8
81	24	62	24	62	0
82	20	49	22	55	6
83	26	70	26	70	0
84	21	52	24	62	10
85	18	44	24	62	18
86	32	100	32	100	0
87	21	52	24	62	10
88	27	73	26	70	-3
89	8	0	24	62	62
90	30	86	30	86	0
91	8	0	24	62	62
92	24	62	24	62	0
93	24	62	29	81	19
94	30	86	30	86	0
95	32	100	32	100	0
96	25	66	30	86	20
97	32	100	32	100	0
98	32	100	32	100	0
99	24	62	24	62	0
100	17	41	24	62	21
101	30	86	30	86	0
102	15	35	24	62	27
103	24	62	31	92	30
104	27	73	27	73	0
105	24	62	24	62	0
106	24	62	8	0	-62
	57,33962264		70,22641509	12,88679245	

Tabel 12 Kwaliteit van leven sociaal aantal respondenten

Kwaliteit van leven ▼	Aantal respondenten ▼	Percentages ▼
Verbetering	51	48%
Minimale verbetering	18	17%
Gelijk	29	27%
Minimale verslechtering	4	4%
Verslechtering	4	4%
	106	100%

Tabel 13 Berekening naar FACE Q score Lichamelijk + verschil

Respondent	Lichamelijk	FACE Q score	Lichamelijk	FACE Q Score	Verschil kw
1	17	100	34	66	-34
2	17	100	18	98	-2
3	46	42	17	100	58
4	20	94	17	100	6
5	22	90	18	98	8
6	18	98	19	96	-2
7	17	100	17	100	0
8	18	98	17	100	2
9	17	100	17	100	0
10	19	96	19	69	-27
11	21	92	18	98	6
12	17	100	18	98	-2
13	17	100	17	100	0
14	17	100	17	100	0
15	19	96	18	98	2
16	60	16	44	46	30
17	19	96	18	98	2
18	21	92	18	98	6
19	19	96	18	98	2
20	19	96	18	98	2
21	20	94	17	100	6
22	17	100	18	98	-2
23	22	90	18	98	8
24	17	100	17	100	0
25	17	100	17	100	0
26	17	100	17	100	0
27	17	100	18	98	-2
28	17	100	17	100	0
29	19	96	17	100	4
30	18	98	17	100	2
31	22	90	17	100	10
32	17	100	17	100	0
33	17	100	17	100	0
34	21	92	18	98	6
35	19	96	17	100	4
36	20	94	17	100	6
37	17	100	17	100	0
38	17	100	17	100	0
39	17	100	17	100	0
40	29	76	17	100	24
41	17	100	17	100	0
42	17	100	17	100	0
43	17	100	17	100	0
44	17	100	18	98	-2
45	49	36	19	96	60
46	17	100	17	100	0
47	18	98	19	96	-2
48	20	94	18	98	4
49	17	100	17	100	0
50	20	94	20	94	0
51	17	100	18	98	-2
52	17	100	17	100	0
53	24	86	17	100	14
54	20	94	17	100	6

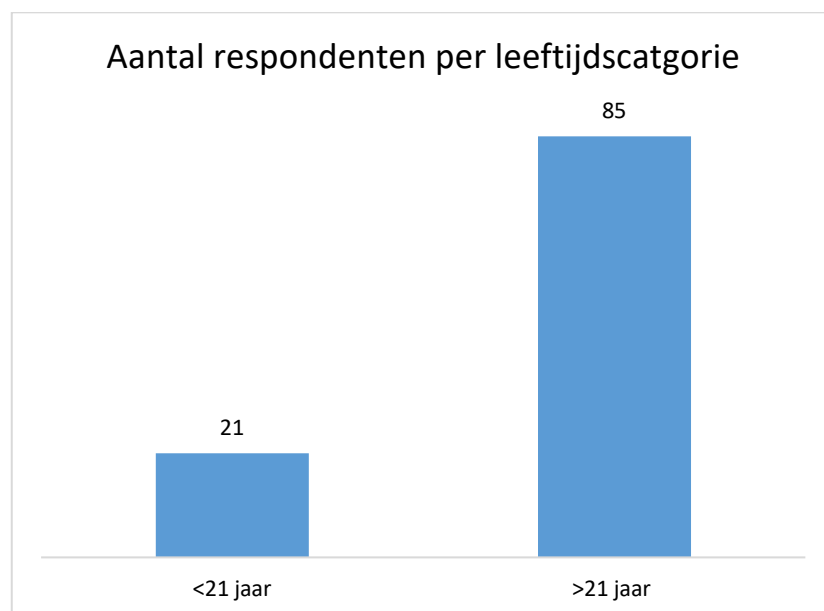
55	27	80	19	96	16
56	17	100	17	100	0
57	17	100	18	98	-2
58	17	100	17	100	0
59	17	100	17	100	0
60	17	100	17	100	0
61	17	100	17	100	0
62	17	100	17	100	0
63	17	100	17	100	0
64	17	100	28	78	-22
65	17	100	17	100	0
66	17	100	17	100	0
67	17	100	17	100	0
68	19	96	18	98	2
69	17	100	17	100	0
70	23	88	17	100	12
71	18	98	17	100	2
72	17	100	30	74	-26
73	17	100	17	100	0
74	17	100	19	96	-4
75	17	100	17	100	0
76	18	98	21	92	-6
77	17	100	19	96	-4
78	17	100	17	100	0
79	20	94	17	100	6
80	17	100	18	98	-2
81	17	100	17	100	0
82	17	100	17	100	0
83	17	100	17	100	0
84	17	100	17	100	0
85	17	10	17	100	90
86	17	100	17	100	0
87	18	98	17	100	2
88	17	100	17	100	0
89	34	66	35	64	-2
90	17	100	17	100	0
91	51	34	34	66	32
92	17	100	17	100	0
93	44	46	24	86	40
94	17	100	17	100	0
95	24	86	19	96	10
96	17	100	17	100	0
97	17	100	17	100	0
98	17	100	17	100	0
99	18	98	17	100	2
100	19	96	17	100	4
101	17	100	17	100	0
102	17	100	17	100	0
103	17	100	17	100	0
104	20	94	17	100	6
105	21	92	17	100	8
106	17	100	17	100	0
	93,4339622%		96,8773584%	3,44339622%	

Tabel 14 Kwaliteit van leven lichamelijk aantal respondenten

Kwaliteit van leven	Aantal respondenten	Percentages
Verbetering	12	11%
Minimale verbetering	26	25%
Gelijk	50	47%
Minimale verslechtering	14	13%
Verslechtering	4	4%
	106	100%

Tabel 15 Leeftijd eerste behandeling aantal respondenten

Leeftijdscategorie	Aantal respondenten
<21 jaar	21
>21 jaar	85
	106

Figuur 11 Verdeling respondenten per leeftijdscategorie

Tabel 16 Gemiddelde kwaliteit van leven (psychisch vlak) per leeftijdscategorie

Leeftijd	KvL voor	KvL na	Verschil KvL
<21 jaar	43,19	73,43	30,24
>21 jaar	62,12	76,28	-14,16

Tabel 17 Gemiddelde kwaliteit van leven (sociaal vlak) per leeftijdscategorie

Leeftijd	KvL voor	KvL na	Verschil KvL
< 21 jaar	41,14	64,86	23,71
> 21 jaar	61,34	10,21	71,55

Tabel 18 Gemiddelde kwaliteit van leven (lichamelijk vlak) per leeftijdscategorie

Leeftijd	KvL voor	KvL na	Verschil KvL
<21 jaar	84,85	92,34	7,38
>21 jaar	95,55	98,02	2,47

9.6 Bijlage 6: Resultaten surveyonderzoek SPSS

De demografische gegevens van de respondenten van het surveyonderzoek worden als eerste weergegeven.

Tabel 19 Demografische gegevens respondenten

N= 106	
Geslacht	
Vrouw	106 (100%)
Leeftijd gemiddeld	
Moment van invullen	27
SD	2,1
Eerste behandeling	22,5
SD	1,9
Soort behandeling	
Chemische peeling	37 (34,9%)
Laserbehandeling	36 (34%)
Microneedling	13 (12,3%)
Botox	48 (45,3%)
Filler	41 (38,7%)

Om de gegevens in SPSS te analyseren zijn de variabele, cosmetische behandelingen, leeftijd van de eerste cosmetische behandeling, verschil in kwaliteit van leven psychisch, sociaal en lichamelijk geëxporteerd vanuit Excel. Allereerst om een uitspraak te doen over de significantie, of er dus een uitspraak gedaan mag worden over de samenhang van bepaalde variabele. Hieronder wordt uitgelegd welke toetsen er gebruikt zijn om hier een antwoord op te krijgen.

Voorwaarden om gebruik te kunnen maken van de Variantieanalyse zijn

- Een onafhankelijke aselechte steekproef
- De groepen komen uit een normaal verdeelde populatie
- In de populatie zijn de varianties van de groepen gelijk aan elkaar

Uit de Test komt dat alle significanties hoger zijn dan $P=0,05$ en er dus geen samenhang is tussen de behandeling en de verandering in de kwaliteit van leven. Dit betekent dat het niet te voorspellen is na welke specifieke behandeling een betere kwaliteit van leven wordt ervaren.

Tabel 20 ANOVA-tabel variantieanalyse 'per specifieke behandeling'

		ANOVA				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Verschil in kwaliteit van leven psychisch	Between Groups	2656,896	5	531,379	1,207	,311
	Within Groups	44020,878	100	440,209		
	Total	46677,774	105			
KVL Sociaal	Between Groups	3981,312	5	796,262	2,177	,063
	Within Groups	36581,330	100	365,813		
	Total	40562,642	105			
Verschil kwaliteit van leven lichamelijk	Between Groups	1845,979	5	369,196	1,789	,122
	Within Groups	20634,181	100	206,342		
	Total	22480,160	105			

Om te kijken of er een verband is tussen de leeftijd van de eerste behandeling van de respondenten en een verandering in de kwaliteit van leven op psychisch, sociaal en lichamelijk vlak is een lineaire

regressie toets uitgevoerd. Er is een correlatie wanneer $P < 0,05$ om het 95% betrouwbaarheidsniveau aan te houden. Waarbij de leeftijd is genomen als de onafhankelijke variabele met een ratio meetniveau. De kwaliteit van leven is de afhankelijke variabele tevens op ratio meetniveau.

Tabel 21 ANOVA-tabel lineaire regressieanalyse psychisch

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3806,752	1	3806,752	9,235	,003 ^b
	Residual	42871,022	104	412,221		
	Total	46677,774	105			

a. Dependent Variable: Verschil in kwaliteit van leven psychisch

b. Predictors: (Constant), Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?

Tabel 22 ANOVA-tabel lineaire regressieanalyse sociaal

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1784,449	1	1784,449	4,786	,031 ^b
	Residual	38778,192	104	372,867		
	Total	40562,642	105			

a. Dependent Variable: KVL Sociaal

b. Predictors: (Constant), Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?

Na het uitvoeren van de test is er een correlatie tussen de leeftijd van de eerste behandeling en de kwaliteit van leven op psychisch vlak omdat de significantie $0,031 = P < 0,05$ (Tabel 19).

Na het uitvoeren van de lineaire regressie toets met de kwaliteit van leven op lichamelijk vlak als afhankelijke variabele is genomen met een ratio meetniveau en de leeftijd van de eerste behandeling als onafhankelijke variabele is genomen tevens met een ratio meetniveau, is de significantie $> P = 0,05$. Namelijk $P = 0,91$ (Tabel 20).

Tabel 23 ANOVA-tabel lineaire regressieanalyse lichamelijk

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	611,593	1	611,593	2,909	,091 ^b
	Residual	21868,567	104	210,275		
	Total	22480,160	105			

a. Dependent Variable: Verschil kwaliteit van leven lichamelijk

b. Predictors: (Constant), Hoe oud was u toen u voor het eerst een cosmetische behandeling onderging?

9.7 Bijlage 7: FACE-Q

In bijlage 6 worden de gebruikte FACE Q vragenlijsten en omrekentabellen getoond.

FACE Q vragenlijsten

De volgende tabel heeft betrekking op het psychische vlak van de kwaliteit van leven:

Tabel 24 FACE Q kwaliteit van leven Psychisch

	Absoluut mee oneens	Enigszins mee oneens	Enigszins mee eens	Absoluut mee eens
a. Ik vind mezelf aardig.	1	2	3	4
b. Ik ben positief over mezelf.	1	2	3	4
c. Ik ben redelijk tevreden met mezelf.	1	2	3	4
d. Ik voel me gelukkig.	1	2	3	4
e. Ik voel me op mijn gemak.	1	2	3	4
f. Ik accepteer mezelf.	1	2	3	4
g. Ik voel me goed over mezelf.	1	2	3	4
h. Ik voel me zelfverzekerd.	1	2	3	4
i. Ik voel me aantrekkelijk.	1	2	3	4
j. Ik heb écht een goed gevoel over mezelf.	1	2	3	4

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

De volgende tabel heeft betrekking op het sociale vlak van de kwaliteit van leven:

Tabel 25 FACE Q kwaliteit van leven Sociaal

	Helemaal mee oneens	Enigszins mee oneens	Enigszins mee eens	Helemaal mee eens
a. Ik maak een goede eerste indruk.	1	2	3	4
b. Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik een nieuw iemand ontmoet.	1	2	3	4
c. Ik voel me op mijn gemak wanneer ik nieuwe mensen ontmoet.	1	2	3	4
d. Ik maak makkelijk nieuwe vrienden.	1	2	3	4
e. Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik deelneem aan groepssituaties (bijv. bijeenkomsten).	1	2	3	4
f. Ik voel me zelfverzekerd in nieuwe sociale situaties (bijv. feestjes).	1	2	3	4
g. Ik voel me ontspannen bij mensen die ik niet goed ken.	1	2	3	4
h. Ik voel me zelfverzekerd wanneer ik een ruimte vol mensen die ik niet ken	1	2	3	4

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

De volgende tabel heeft betrekking op het lichamelijke vlak van de kwaliteit van leven:

Tabel 26 FACE Q kwaliteit van leven Lichamelijk

	Helemaal niet	Een beetje	Matig	Heel veel
a. Zwellingen?	1	2	3	4
b. Een licht pijnlijk gevoel?	1	2	3	4
c. Ongemak?	1	2	3	4
d. Een gekneusd gevoel?	1	2	3	4
e. Een nadrukkelijk pijnlijk gevoel?	1	2	3	4
f. Een strak gevoel in het gezicht?	1	2	3	4
g. Pijn?	1	2	3	4
h. Een verdoofd gevoel (verlies van gevoel)?	1	2	3	4
i. Een prikkend gevoel?	1	2	3	4
j. Een tintelend gevoel?	1	2	3	4
k. Een kloppend gevoel?	1	2	3	4
l. Een brandend gevoel?	1	2	3	4
m. Een gevoel van vermoeidheid?	1	2	3	4
n. Een jeukend gevoel?	1	2	3	4
o. Een licht gevoel in het hoofd?	1	2	3	4
p. Hoofdpijn?	1	2	3	4
q. Een koortsachtig gevoel?	1	2	3	4

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

Transformatie tabellen

In dit gedeelte van bijlage 6 vindt u de tabellen die gebruikt zijn om de gegeven antwoorden uit het surveyonderzoek te transformeren in de FACE Q score.

Instructies: Hoe hoger de score, hoe hoger het resultaat. De transformatie tabellen hieronder zijn gebruikt om de ruwe gesommeerde schaalscore om te zetten in een score van 0 (slechtste) tot 100 (beste).

Psychisch vlak

Tabel 27 Transformatietabel FACE Q psychisch

Totale score	Equivalente uitslag getransformeerde score (0-100)
10	0
11	12
12	16
13	20
14	23
15	25
16	27
17	30
18	32
19	34
20	36

21	38
22	40
23	42
24	45
25	47
26	50
27	52
28	55
29	58
30	62
31	65
32	68
33	71
34	74
35	77
36	80
37	84
38	88
39	93
40	100

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

Sociaal vlak

Tabel 28 Transformatietabel FACE Q sociaal

Totale score	Equivalente uitslag getransformeerde score (0-100)
8	0
9	8
10	14
11	19
12	24
13	28
14	31
15	35
16	38
17	41
18	44
19	46
20	49
21	52
22	55
23	58
24	62
25	66
26	70
27	73
28	77
29	81

30	86
31	92
32	100

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

Lichamelijk vlak

Tabel 29 Transformatietabel FACE Q lichamelijk

Totale SCORE	Equivalente uitslag getransformeerde score (0-100)
68	0
67	2
66	4
65	6
64	8
63	10
62	12
61	14
60	16
59	18
58	20
57	22
56	24
55	26
54	28
53	30
52	32
51	34
50	35
49	36
48	38
47	40
46	42
45	44
44	46
43	48
42	50
41	52
40	54
39	56
38	58
37	60
36	62
35	64
34	66
33	68
32	70
31	72
30	74

29	76
28	78
27	80
26	82
25	84
24	86
23	88
22	90
21	92
20	94
19	96
18	98
17	100

Copyright©2013 Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, New York, USA. All rights reserved.

9.8 Bijlage 8: Interview vragen

Om te beginnen gaan we snel door dezelfde algemene vragen heen als in de enquête:

- Welke cosmetische behandeling(en) heeft u gehad in het gezicht?
 - o Laserbehandeling
 - o Microneelding -
 - o Chemische peeling
 - o Botox
 - o Filler
- Welke de eerste behandeling was?
- Wat is uw leeftijd?
- Wat was uw leeftijd van de eerste behandeling was?

Hoe vaak heeft u de cosmetische behandeling(en) gehad?

⇒ Ondergaat u met regelmaat de cosmetische behandeling?

Wat is voor u de reden geweest om een cosmetische behandeling te ondergaan?

Wat had je verwacht van het resultaat van de cosmetische behandeling?

⇒ Hebben/Heeft de cosmetische behandeling(en) voldaan aan uw verwachting?

In hoeverre heeft het ondergaan van de cosmetische behandeling invloed gehad op uw leven?

- ⇒ Sociale leven (zelfvertrouwen wel/niet): Heeft het ondergaan van de cosmetische behandeling invloed gehad op uw sociale leven?
- ⇒ Psychisch welzijn: Bent u anders over uzelf gaan denken na het ondergaan van de cosmetische behandeling?
- ⇒ Lichamelijk: Heeft u lichamelijke veranderingen ervaren na de cosmetische behandeling? Zo ja, welke?

Heeft uw uiterlijk invloed op hoe u zich voelt?

Kijkt u anders naar u zelf nu u de cosmetische behandeling(en) heeft gehad? (Zo ja, hoe?, Zo nee, kunt u dat nader toelichten?)

Zijn er andere gebeurtenissen geweest, in de tussentijd voor uw eerste behandeling en nu, die invloed hebben gehad op uw leven?

Bent u van plan om nog andere cosmetische behandelingen te ondergaan in de toekomst? (Zo ja, welke?)

9.9 Bijlage 9: Getranscribeerde interviews

In deze bijlage staan de woordelijk getranscribeerde interviews. R staat voor respondent en 1, 2, 3, 4 en 5 voor het hoeveelste interview. Met de M is aangegeven dat de onderzoeker de vraag stelt.

Interview 1 getranscribeerd

M: Goedemiddag, bedankt dat u wilt deelnemen aan mijn interview en dat u mijn enquête hebt ingevuld. Ik heb nog niet gekeken naar de antwoorden die u gegeven heeft in de enquête, daardoor kan het eerste deel voelen als herhaling.

R1: Oké

M: We gaan eerst even snel door dezelfde algemene vragen heen als die ik ook in de enquête heb gesteld.

R1: Ja, is goed.

M: Welke cosmetische behandeling heeft u gehad in het gezicht, en dan vraag ik naar de behandeling laserbehandeling, microneedling, chemische peeling, botox of fillers.

R1: Oké, ik heb laserbehandeling gehad voor het gelaat, voor rode oppervlakkige vaatjes, deze heb ik een aantal keren gehad al met tussenpozen van ongeveer vier weken ik denk gemiddeld vier tot zes keer. En Microneedling heb ik een aantal keren gehad en chemische peelings ook, botox en fillers nog niet. Chemische peeling heb ik een keer gehad voor een opfrisser zo nu en dan een keertje.

M: Oké, duidelijk wat van deze behandelingen was uw eerste behandeling?

R1: Chemische peeling

M: Oké, en hou oud was u toen?

R1: 22

M: Oké 24, en mag ik vragen wat uw leeftijd nu is?

R1: Ja, 26

M: 26 oké, dus het is al een poosje geleden. U heeft eigenlijk al verteld hoe vaak u de behandeling heeft gehad. Ondergaat u deze behandelingen nog steeds met regelmaat?

R1: Ja ik ben wel van plan om nog een aantal keren de laserbehandeling voor de oppervlakkige vaatjes te doen. En ik wil ook ooit nog een keer in de toekomst een diepe chemische peeling doen, om te kijken hoe dat voelt aan de huid. Wel om meer op de huidstructuur te richten want dat kan je volgens mij met een diepe chemische peel wel heel goed verbeteren, dus dat wil ik nog wel een keertje doen. Microneedling hoef ik niet per se meer maar misschien nog wel een met oppervlakkige chemische peeling om huidverbetering te creëren.

M: Oké, nou u heeft het inderdaad al over opfrisbehandelingen gehad en oppervlakte verbeteren van de huid, textuur verbetering. Zijn dat ook de redenen geweest waarom u de cosmetische behandelingen bent ondergaan?

R1: Ja voornamelijk wel. Ik merkte dat ik wel wat onzuiverheden had en grove poriën en de structuur van de huid ging wat achteruit. En toen dacht ik laat ik af en toe zo'n chemische peeling doen. Dat heeft best geholpen alleen voor de rode vaatjes hielp de chemische peeling niet. Toen is mij de lasertherapie aangeraden voor de oppervlakkige vaatjes en dat ging eigenlijk ook wel heel goed en toen dat heb ik ook een aantal keer gedaan.

M: Oké, het is heel goed gegaan zei u, wat had je verwacht van het resultaat van de behandeling?

R1: Even kijken ja met de chemische peeling heb ik wel het gevoel dat het wel heeft geholpen, dus ja dat was wel m'n verwachting dat het wel wat egalier werd en dat was ook wel gelukt. En de rode vaatjes gingen pas echt met het laseren weg. Mijn verwachting was dat de vaatjes wel echt weg zouden zijn na ongeveer drie keer. En ja ze zijn nu wel zo goed als weg maar rond m'n neus heb ik nog steeds wel wat rode vaatjes zitten, ik had wel verwacht dat dat ietsjes sneller zou gaan maar ik denk dat ik gewoon iets meer dan gemiddeld aantal behandelingen dan dat ze toen zeiden nodig heb.

M: Oké, kan ik dan stellen dat de cosmetische behandelingen hebben voldaan aan uw verwachting?

R1: Ja zeker, ik ben zeker niet ontevreden.

M: Oké, en in hoeverre heeft het ondergaan van deze cosmetische behandelingen invloed gehad op uw leven?

R1: Eigenlijk best wel veel. Ik hoeft daardoor niet zo heel veel make-up meer op te doen naar mijn idee. Ik richt me nu wat meer op huidverbetering met producten wat ze mij toen ook hebben aangeraden in plaats van dat ik het echt ga camoufleren met make-up. En dat deed ik vroeg wel eigenlijk alleen toen camouflerde ik wel echt mijn onzuiverheden. En als ik dan in de spiegel keek dan dacht ik echt van 'he bah' heb ik daar weer een dingetje of heb ik daar weer een plekje. En dat is nu wel veel minder. Het scheelt ook een hele hoop tijd in de ochtend en hoef ik minder vroeg op. Dat heeft wel echt invloed gehad op mijn dagelijkse leven dus, voornamelijk doordat ik er ook wat zelfverzekerder door van ben geworden.

M: Oké, dus u heeft er wat meer zelfvertrouwen van gekregen, kan ik dat zo zeggen?

R1: Ja, zeker.

M: Heeft het ook invloed gehad op uw sociale leven?

R1: Nee, dat eigenlijk niet echt. Mensen in mijn omgeving hebben er eigenlijk nooit wat over gezegd en ze vonden me altijd al wel gezellig en keken niet echt naar mijn huid. M'n moeder heeft wel een keer gezegd van oh ja je huid ziet er wel veel beter uit. Maar niet echt m'n vrienden of m'n sociale kringen dat ze er echt op in gingen. Daardoor heb ik me naar mijn sociale omgeving ook nooit onzeker gevoeld over mijn huid en ben ik me niet anders gaan gedragen nu mijn huid beter is. Het is voornamelijk voor mijzelf en mijn eigen gevoel dat ik er minder mee bezig ben nu mijn huid er frisser uitziet.

M: Oké, en heeft u iets van lichamelijke veranderingen ervaren na de cosmetische behandelingen?

R1: Nee, nee eigenlijk niet.

M: Heeft uw uiterlijk invloed op hoe u zich voelt?

R1: Ja dat zeker. Ik denk toch wel als dat je bepaalde behandelingen hebt gedaan en je ziet er gewoon wat frisser uit dat je dan ook wel fijner van binnen voelt. Dat merk ik zelf ook, nu ik wat minder onzuiverheden heb en nu mijn huid wat beter gaat dan vroeger, toen had ik best wel een beetje "acne" huid en veel onzuiverheden en pigmentvlekjes hier en daar. Dat is nu wel een stuk minder en ik merk dan ook wel dat ik me wat fijner voel en wat zekerder voel.

M: Oké, we gaan verder naar de volgende vraag. Kijkt u anders naar u zelf nu u een cosmetische behandeling hebt gehad?

R1: Ja, als ik nu in de spiegel kijkt dan denk ik echt wel van 'oh gelukkig dat je nu niet meer helemaal onder de puisten zit', en vroeger had ik dat wel dan dacht ik als ik in de spiegel keek dan was ik echt niet blij met mezelf ook niet met mijn huid en nu wel.

M: Fijn, dat het zo goed geholpen heeft.

R1: Ja vind ik ook, zeker.

M: Zijn er in de tussentijd, van voor dat u de eerste cosmetische behandeling heeft gehad en tot nu, zijn er andere gebeurtenissen in uw leven geweest die heel erg invloed hebben gehad op uw leven.

R1: Ja op zich wel. Ik ben weer thuis gaan wonen, ik woon dan niet meer op mezelf dus ook m'n voedingspatroon is dan ook wel heel erg veranderd. En ook qua sport is het een beetje veranderd. Ik sport nu wel iets meer denk ik, dan voorheen.

M: Dus voornamelijk het veranderen van je woonsituatie en je bent meer gaan sporten.

R1: Ja, ook wel wat anders gaan eten, ik eet nu ik weer thuis woon wel iets minder gezond. Ja want vroeger toen ik nog op mezelf woonde kookte ik eigenlijk wat gezonder. Nu ik bij m'n ouders weer woon is dat wat meer achteruitgegaan. Mijn ouders weten niet goed wat gezond eten is en koken voornamelijk wat zij lekker vinden. 250 gram groenten per persoon per dag kennen ze niet. Dat vind ik wel jammer maar ik vind het wel erg fijn dat ze voor me koken als ik een lange dag gewerkt heb. Of ik me hierdoor heel anders ben gaan voelen, niet per se denk ik. Het heeft z'n voor en z'n nadelen het weegt weer tegen elkaar op. Wel ben ik op zoek naar mijn eigen plekje weer. Er hebben natuurlijk wel wat jaartjes tussen mijn eerste behandeling en nu gezeten. Ik ben weer een paar jaartjes ouder en misschien ook wat wijzer. Ook wijzer in wat goed is voor mijn huid. Daardoor ben ik er ook wel meer bezig met mijn huid in de optimale conditie te brengen.

M: Zijn door deze gebeurtenissen de het gevoel dat je kreeg van de cosmetische behandeling veranderd?

R1: Nee eigenlijk niet ik ben er nog steeds erg positief over.

M: U heeft het net al genoemd, over de verschillende behandelingen die u nog wilde gaan doen in de toekomst. Maar bent u nog van plan om andere cosmetische behandelingen te gaan ondergaan in de toekomst of nog meer dezelfde behandelingen die u al gehad heeft?

R1: Ja ik wil denk ik nog wel een aantal keren de laserbehandeling doen voor de vaatjes en ik zit er wel aan te denken dat als ik ooit een rimpel of een fronsrimpel ofzo krijg of rimpel op mijn voorhoofd, dat ik wel echt botox overweeg. Maar dat vind ik nu nog niet echt nodig. En nog wel een filler voor in mijn lip zou ik wel willen in mijn boven lip, die vind ik erg dun. Verder niet echt al is dit natuurlijk al best wat! Haha.

M: Oké duidelijk allemaal, dit waren mijn vragen, heel erg bedankt dat u wilde deelnemen aan mijn interview.

R1: Graag gedaan ik vond het harstikke leuk.

Interview 2 getranscribeerd

M: Bedankt dat u wil deelnemen aan mijn interview en u mijn enquête hebt ingevuld, ik heb nog niet gekeken naar de antwoorden die u heeft gegeven in de enquête, daardoor kan het eerste gedeelte een heel klein beetje voelen als herhaling. Maar om te beginnen neem ik eerst even dezelfde algemene vragen door als in mijn enquête.

R2: Oke

M: Welke cosmetische behandelingen heeft u gehad in het gezicht? En dan gaat het om de laserbehandeling, microneedling, chemische peeling, botox of fillers?

R2: Allemaal

M: Allemaal, oké. Welke behandeling was uw eerste?

R2: Wacht even hoor, kun je ze nog een keer allemaal opnoemen?

M: Ja natuurlijk, laserbehandeling, microneedling, chemische peeling, botox en fillers.

R2: Ik denk chemische peeling.

M: Hoe oud was u toen ongeveer?

R2: Uhm, 20

M: Oke, wat is uw leeftijd nu?

R2: 27

M: Hoe vaak heeft u de verschillende cosmetische behandelingen ongeveer gehad?

R2: Chemische peeling heb ik in totaal denk ik een stuk of 5/6 keer. Botox twee keer, fillers ook twee keer, microneedling nog niet, en laser, uhm telt ontharen ook? Of wacht in het gezicht laserbehandeling vier keer, dat was geen ontharen maar fractional voor op mijn littekentje.

M: Ondergaat u de behandelingen nog met regelmaat?

Chemische peelings nog wel, wanneer ik het zelf nodig vind. Botox niet meer, misschien in de toekomst, fillers wanneer het weer nodig is ja. En laserbehandeling niet meer.

M: Oké, dus als ik het goed begrijp dan heb je nog geen microneedling gehad?

R2: Nee klopt. Ohhh ik had natuurlijk gezegd allemaal! Sorry

M: Maakt niet uit, we hebben nu het goede antwoord. Wat is de reden dat u bent begonnen met de cosmetische behandeling?

R2: Eigenlijk voornamelijk vanuit mijn opleiding en toen ben ik het daarna ook gaan bijhouden omdat ik de resultaten ook gewoon mooi vond. De botox en de fillers waren niet vanuit mijn opleiding dat was gewoon echt omdat ik het zelf wilde. Botox was omdat ik vind dat ik laaghangende wenkbrauwen heb en ik dacht dat ik een wenkbrauw lift kon veroorzaken met botox zodat mijn wenkbrauwen wat omhoog zouden gaan ik er wat minder nors uit zou komen te zien. En filler omdat ik vond dat ik nauwelijks een bovenlip had en ik me daaraan stoorde. En de fractionele laser omdat ik een litteken had en ik ben daar als model gezeten daarvoor en toen ben ik nog een aantal keer teruggegaan want in mijn optiek was het niet helemaal goed gegaan. En dat heb ik uiteindelijk ook stopgezet omdat het niet echt verschil maakte met hoe het daarvoor was.

M: Oké, duidelijk, en welke opleiding doe je?

R2: Huidtherapie, of uh ik heb huidtherapie gestudeerd.

M: Wat leuk, je hebt verteld over de laserbehandeling. Dat resultaat was niet zoals verwacht. Wat had je verwacht van de andere resultaten van de andere behandelingen?

R2: Van de botox had ik ook wel meer verwacht, en ik kreeg wat anders dan wat ik wilde hebben. Het was dubbel want het gene wat ik wilde hebben was een wenkbrauwlift maar dat kreeg ik niet maar aan de andere kant vond ik het ook wel weer fijn want ik ben ook wel iemand die heel veel frons van zichzelf en ik kan heel moeilijk kijken en ik vond het op zich wel fijn dat ik het zware gevoel niet meer had van de hele tijd zo fronsen dus dat was op zich ook wel fijn. Want die twee botox keren heb ik heel lang uit elkaar gedaan, de eerste keer was ik een jaar of 21 en de tweede keer was vorig jaar, toen was ik net 26 want het was het eind van het jaar. En die chemische peelings wat ik daar van verwachtte was in eerste instantie niet zo veel want we deden het voor school maar ik vond wel dat ik er een heel mooi glimmend huidje van kreeg dus toen ben ik dat wel nog een paar keer gedaan. En wat was er ook alweer nog meer?

M: Je hebt ze nu allemaal gehad, tenzij je nog wat wil toevoegen aan de laserbehandeling het resultaat daarvan?

R2: Ja over de laserbehandeling daar was ik helemaal niet over te spreken dat was een ik denk dat het fractional was of ablatief, dat weet ik niet zeker maar dat was. Ik had een oppervlakkig litteken, en deze was een beetje glimmend en toen hadden ze iemand nodig met een litteken en ik had dat, dus toen ben ik model gaan liggen. Maar de eindstand is te diep gezet waardoor ik nu een soort van gaatje in mijn jukbeen heb, toen ben ik een aantal keer terug geweest, dit was wel op hun koste daar hoefde ik dus niks voor te betalen ik denk dat ze ik weet niet precies wat voor soort laser ze er toen hebben op gezet maar het was een laser om het van binnenuit weer wat voller te krijgen en dat heeft eigenlijk helemaal niet geholpen. En na drie keer daarnaar terug te gaan ben ik gestopt want dit was ook niet wat ik ervan verwacht had.

M: Oh de filler hebben we gemist!

R2: Wat was de vraag ook alweer?

M: Of deze heeft voldaan aan je verwachting?

R2: Ja over de filler ben ik heel erg over te spreken, ik had nul bovenlip en daar stoorde ik me aan eigenlijk al vanaf jongs af aan stond ik heel vaak voor de spiegel zo met m'n vingers tegen de boven lip te duwen zodat deze groter lijkt. En het was eigenlijk meer omdat ik vind dat de ene kant van mijn boven lip sneller naar beneden loopt dan de andere kant van mijn boven lip, en dat was misschien eigenlijk wel het geen waar ik me het meest aan stoorde, de a-symmetrie. Ik vind dat het met de filler wel mooi is opgelost en als ik dan nu wel terugkijk daar foto's en filmpjes van toen ik het net voor de tweede keer had dan denk ik wel van dat was een beetje kantje boord, dat was een beetje te veel maar het is nu een jaar en 2 maanden geleden. Het zit er nu nog wel in maar veel subtieler en hier ben ik heel erg tevreden over. Ja daar ben ik echt heel erg tevreden over en super blij mee.

M: Oké, dus over het algemeen hebben chemische peelings goed voldaan aan je verwachting, de botox heeft niet gedaan wat je wilde maar uiteindelijk wel op zich tevreden daar over?

R2: Ja 50/50 want ik was tevreden dat ik niet dat zware gevoel meer had maar dat was niet mijn beweegreden waarom ik het deed. En op cosmetisch vlak heeft het niks voor me gedaan want ik wilde eigenlijk mijn wenkbrauwen iets over hebben maar dat is niet gebeurd wel had ik het minder zware gevoel in mijn wenkbrauwen. En de laserbehandeling was een complete faal.

M: Heeft het falen van de laserbehandeling invloed gehad op jou?

R2: Nou ik baal wel dat ik een soort gaatje in mijn jukbeen heb. Zeker wanneer ik me opmaak en ik highlighter op doe, dan zie je het goed en daar stoor ik me wel aan. Maar in zoverre dat ik het zie en

denk 'ohja'. En dan ben ik het dus ook snel weer vergeten. Aan het begin vond ik het erger dan ik het nu vind. Dus denk niet dat dit echt veel invloed heeft gehad op me.

M: Oké, In hoeverre heb je het idee dat deze cosmetische behandelingen invloed hebben gehad op je leven?

R2: Die hebben zeker wel invloed gehad om mijn leven. In hoeverre ja, dat ik zelfverzekerder ben geworden over mijn uiterlijk, ja, dat eigenlijk. Ik ben tevredener met mijn gezicht, m'n lippen.

M: Heeft dit invloed gehad op je sociale leven?

R2: Nee niet echt. Misschien straal ik wat meer zelfvertrouwen uit naar de buitenwereld maar dat is meer hoe ik mijzelf voel. Heb niet het idee gehad dat ik daardoor een ander sociaal leven ben gaan lijden.

M: En bent u anders over uzelf gaan denken na de cosmetische behandeling?

R2: Nee niet echt denk ik.

M: Oké, heeft u lichamelijke veranderingen ervaren na de cosmetische behandeling?

R2: Ja dat ik mijn lippen heel mooi vind, of ik weet niet of dat lichamenlijk is? En lichamenlijk dat mijn lippen voller zijn en dat vind ik heel mooi.

M: Oké en bijvoorbeeld verandering in beweging door iets van de cosmetische behandeling?

R2: Nee, nee.

M: Oké, heeft uw uiterlijk invloed op hoe u zich voelt?

R2: Ja zeker, als ik me niet mooi voel dan voel ik me niet fijn. Dus dat heeft zeker wel invloed ja maar et is niet zo dat toen ik mijn lippen nog niet had gedaan dat ik daar toen depressief over was maar toen dacht ik gewoon die kan wel net iets beter. En toen ik het uiteindelijk gedaan had was ik er wel ect heel blij mee, dus toen voelde ik me wel veel beter over mezelf.

M: Dus het is een goede keus voor je geweest?

R2: Ja. Ik vond het eigenlijk jammer dat ik het niet eerder gedaan had.

M: Zijn er in de tussentijd, van voor dat u de eerste cosmetische behandeling heeft gehad en tot nu, zijn er andere gebeurtenissen in uw leven geweest die heel erg invloed hebben gehad op uw leven?

R2: Oh! Ja zeker ik heb mijn diploma gehaald. Ik heb een soort van vinklijstje in mijn hoofd van dingen in mijn leven die ik gedaan moet hebben en een ding daarvan was een scriptie schrijven, op hbo-niveau en als ik dat dan gedaan zou hebben zou ik een heel fijn gevoel hebben. Maar dan heeft niks met dit te maken. Ik ben nu aan het werk en geen student meer. Dat is op zich wel fijn, al vond ik studeren ook wel leuk, alleen die hellse scriptie niet. Dus op zich wel een grote verandering in mijn leven maar heeft verder geen invloed op hoe ik me nu voel ten opzichte van vroeger. Ik ben natuurlijk ook wel ouder geworden maar alsnog een klein kind af en toe haha.

M: Bent u van plan om nog andere behandelingen te ondergaan in de toekomst?

R2: Botox misschien nog wel in de toekomst voor m'n kraaienpootjes en ik zit er ook aan te denken om een traangoot filler te zetten omdat ik vind dat mijn huid daar heel dun is en mijn lippen bijhouden, maar niet meer zo veel als dat ik had. En peelings bijhouden en misschien ook wel een keer microneedling. Jeetje wat klink ik oppervlakkig als ik dit zeg! Het is grappig aan de ene kant heb ik een hekel aan oppervlakkige mensen maar aan de andere kant ben ik er zelf wel heel erg mee bezig. Misschien ook wel couperose laserbehandeling, ik vind dat nu nog niet nodig maar in mijn

familie komen de vaatjes heel veel voor dus misschien dat ik dat dan ook doe. Of pigmentvlekken ofzo, eigenlijk de hele mikmak dus.

M: Oké, duidelijk, dit was alweer mijn laatste vraag, heel erg bedankt dat je wilde deelnemen aan mijn interview.

Interview 3 getranscribeerd

M: Bedankt dat u wil deelnemen aan mijn interview en u mijn enquête hebt ingevuld, ik heb nog niet gekeken naar de antwoorden die u heeft gegeven in de enquête, daardoor kan het eerste gedeelte een heel klein beetje voelen als herhaling. Maar om te beginnen neem ik eerst even dezelfde algemene vragen door als in mijn enquête. Welke cosmetische behandelingen heeft u gehad i het gezicht? En dan heb ik het over chemische peelings, microneedling, laserbehandeling, botox en fillers.

R3: Ik heb chemische peelings gehad.

M: Oké, wat was de leeftijd toen je de eerste keer de chemische peeling onderging?

R3: De eerste keer was ik denk ik 17 of 16 en toen waren we begonnen met gezicht behandelingen. Daarna zijn we naar een kuurtje van chemische peeling gegaan van 3 keer.

M: Je zegt 'daarna zijn we begonnen' wie bedoel je met 'we'?

R3: Oh ik en mijn schoonheidsspecialiste toen.

M: Oké duidelijk, wat is de leeftijd nu?

R3: Ik ben 26, bijna 27.

M: U heeft toen u de eerste chemische peeling hebt gehad een kuur gehad van drie keer, is dit ook het totaal aantal behandelingen wat u heeft gehad?

R3: Nee, we zijn toen begonnen met drie en toen ik ging er heen omdat ik last had van puistjes en ik krabde er veel aan, daardoor werd het eigenlijk meer zichtbaar dan dat het was. En ik was jong en ik vond dat heel erg vervelend en toen na de peelings waren ze eigenlijk wel weg. Ik had ook thuisproducten die ik gebruikte en volgens mij ging ik daarna toen ik 20 was weer voor de volgende kuur en ik ga nu zo regelmatig om mijn huid een beetje bij te houden met een chemische peeling.

M: Oké dus ik gaat nu nog met regelmaat voor een chemische peeling?

R3: Ja zeg zo'n drie keer per jaar.

M: Oké, u vertelde al over de puistjes, zijn er nog andere redenen geweest waarom u bent begonnen met de chemische peeling?

R3: Eigenlijk nog steeds wel puistjes, die heb ik zo nu en dan wel eens. Toen was het ja weet je, je bent 16 en je wilt er dan toch graag mooi uit zien, ik gebruikte toen heel erg veel foundation om het maar een beetje te camoufleren en daarna was ik het gewoon zat want ik wilde gewoon ook zonder make-up ook prettig in mijn vel zitten zeg maar. Ik was wel gefocust op ieder klein pukkeltje in mijn gezicht en dat vol plamuren maakte het er zeker niet beter op, dat zie ik nu zelf ook wel in. Maar toen was ik eigenwijs en dacht ik dat ieder pukkeltje een acne uitbarsting was.

M: Oké, wat had je verwacht van het resultaat van de chemische peeling?

R3: Ik verwachtte toch wel wat sneller resultaat, ondanks dat ze wel al had uitgelegd dat het niet meteen na een behandeling dat mijn puistjes weg zouden gaan. Maar ik hoopte toch wel toen ter tijd dat na die drie het overgrote deel van mijn puistjes toch wel weg zouden gaan. En een groot deel was na drie behandelingen ook wel weg. Ik denk dat ik voornamelijk hoopte dat het weg zou gaan en

niet durfde te verwachten dat het daad werkelijk ook weg zou zijn. Toen het na een behandeling een beetje minder was, was ik teleurgesteld. Maar na de drie behandelingen was ik super blij! Ja, ik had daarna zo nu en dan nog wel een puist. Maar ik was zeker tevreden.

M: Dus ik kan stellen dat de cosmetische behandeling heeft voldaan aan uw verwachting?

R3: Ja zeker.

M: In hoeverre hebben het ondergaan van deze cosmetische behandeling invloed gehad op je leven?

R3: Ja best wel een zware invloed eigenlijk. Ik was toen ter tijd heel erg onzeker over mijn puistjes, en was super veel bezig met hoe ik er uitzag. En toen het weg was ik minder onzeker en was ik minder bezig met hoe ik er uitzag en of andere naar me keken dus dat scheelde wel heel erg. Ik voelde me gewoon zekerder en ik ging gewoon lekkerder de deur uit zeg maar.

M: Oké, u ging lekkerder de deur uit. Heeft het dan ook invloed gehad op uw sociale leven?

R3: Ja ik was toch wel, doordat je dan natuurlijk ook wat zekerder bent stap je ook wel wat sneller op mensen af en heb je ook niet het idee dat mensen telkens naar je kijkt omdat je een pukkel hebt. Dus zeker voor mijn sociale leven is dit goed geweest. Ik heb daar ook mijn huidige vriend aan over gehouden. We zijn nu al best lang samen, maar ik had nooit op hem durven afstappen als ik nog zo onzeker was geweest over mijn huid.

M: Heeft u lichamelijke veranderingen ervaren na de cosmetische behandeling?

R3: Ja in zo verre dat de puistjes die ik had daar bleef ik maar aan krabben en dat werd op een gegeven moment best wel pijnlijk, en nadat ik die kuur had gedaan en de plekjes zo goed als weg waren was het wel gewoon minder pijnlijk. Mijn gezicht was minder pijnlijk en ik zat minder aan mijn gezicht.

M: Oké dus voornamelijk minder pijn en minder krabben?

R3: Ja zeker

M: Heeft u uiterlijk in voel op hoe u zich voelt?

R3: Als ik er goed uitzie en mijn huid er goed uit ziet of m'n make-up zit goed, mijn haar zit leuk dan voel ik me altijd veel lekkerder, dan ga je lekkerder de deur uit ben je vrolijker dan wanneer je net uit bed komt rollen en je hebt nog niks aan jezelf gedaan en als ik dan zo de hele dag rondloop dan voel ik me altijd minder relaxed dan wanneer mijn huid er goed uit ziet en mijn make-up zit leuk en mijn haar zit leuk. Dus ja mijn uiterlijk heeft zeker heel veel invloed op hoe ik mij voel.

M: Ben je anders naar jezelf gaan kijken na de cosmetische behandeling, na je chemische peelings?

R3: Ja voorheen als ik naar mezelf keek, als ik in de spiegel keek dan zag ik alleen maar de puistjes en alle dingen die mis zijn/waren met mijn gezicht en sinds dat verminderd is of bijna weg is dan zie ik altijd de mooie dingen wat meer, zoals wat heb ik eigenlijk een mooie oogkleur of wat staat deze lippen stift me eigenlijk goed. In plaats van dat je het op doet om de aandacht af te trekken van je puistjes doe ik nu lippenstift omdat het leuk is, snap je? Ja ik kijk beter naar mezelf. De chemische peelings hebben mijn huid gladder gemaakt en hierdoor kijk ik beter naar mezelf en voel ik me daarom dus ook beter.

M: Oké, fijn! Zijn er andere gebeurtenissen geweest die invloed hebben gehad op je leven van voor de eerste behandeling tot nu?

R3: Ja ten eerste ben ik natuurlijk ouder geworden. En daardoor ben ik mezelf beter gaan accepteren en ja de dingen die ik niet kan veranderen ben ik gaan accepteren en ja daar kan ik nu wat beter mee omgaan, zelfverzekerd geworden door leeftijd. Ik was natuurlijk 16 toen ik voor het eerst wat aan

mezelf wilde “veranderen”. Daarnaast heeft mijn opleiding mij daar ook wel bij geholpen ik heb de opleiding tot schoonheidsspecialist gedaan en daar leer je ook meer de achtergrond van puistjes en een onzuivere huid waardoor ik zelf ook wat beter er dingen tegen kon doen of aan doen om het te verbeteren dat heeft me wel geholpen sindsdien, niet dat het door mij komt dat het beter is maar. Maar dat ik er in ieder geval alles aan doe om het te verminderen om mezelf er beter over te voelen.

M: Ben je van plan om in de toekomst nog andere cosmetische behandelingen te ondergaan?

R3: Ja sowieso, sowieso wil ik doorgaan met huid verbeterende behandelingen als chemische peelingen of microdermabrasie, dermapen, iets in die trant om mijn huid in topconditie te houden. En daarnaast zou ik als ik wat ouder word ook wel fillers gaan gebruiken en ik zit er nu ook aan te denken om mijn fronsrimpel in te laten spuiten want die zorgt ervoor dat ik best wel veel last van m’n hoofd heb en van mijn ogen, dus daar zit ik nu aan te denken om dat binnen kort te gaan doen. Dus nee ik denk dat ik wel mijn hele leven lekker zal blijven behandelen om gewoon mooi oud te worden want dit kan allemaal tegenwoordig, dus waarom niet?

M: Oké, dit was mijn interview heel erg bedankt dat je mee wilde doen.

Interview 4 getranscribeerd

M: Bedankt dat u wil deelnemen aan mijn interview en u mijn enquête hebt ingevuld, ik heb nog niet gekeken naar de antwoorden die u heeft gegeven in de enquête, daardoor kan het eerste gedeelte een heel klein beetje voelen als herhaling. Maar om te beginnen neem ik eerst even dezelfde algemene vragen door als in mijn enquête. Welke cosmetische behandelingen heeft u gehad in het gezicht? En dan heb ik het over chemische peelings, microneedling, laserbehandeling, botox en fillers.

R4: Allesbehalve microneedling

M: Welke behandeling was de eerste?

R4: Dat was een chemische peeling, ja.

M: En hoe oud was u toen?

R4: 21

M: En wat is uw leeftijd nu?

R4: 26

M: Hoe vaak heeft u de cosmetische behandeling gehad?

R4: Omdat ik zelf in de branche werkzaam ben doe ik het regelmatig, dus ik denk een keer in de twee drie maanden dan ik wel een soort gelijke behandeling onderga.

M: Als een chemische peeling?

R4: Als een chemische peeling ja.

M: En de andere behandelingen?

R4: Laserbehandelingen, hoe vaak ik die heb herhaald? In totaal heb ik die denk ik zes keer gedaan. Ja laserontharing en laser voor pigmentvlekjes.

M: En de botox en de fillers?

R4: Botox heb ik nu drie keer gedaan. En de fillers een keer.

M: En u onder gaat de behandelingen nog met regelmaat?

R4: Ja.

M: Wat is voor u de reden geweest om te beginnen met de behandelingen?

R4: De peeling ben ik mee **begonnen vanuit de opleiding huidtherapie** moesten we dat leren en dat moesten we op elkaar oefenen. Dus zodoende heb ik de eerste chemische peeling op school ondergaan. **En eigenlijk doordat ik stages liep in cosmetische klinieken werd ik zelf ook nieuwsgierig en ben ik zelf ook het een en ander gaan uitproberen.** Zodoende ben ik ook in aanraking gekomen met laserbehandelingen, laser ontharing en diverse behandelingen onder gegaan en pigment laser heb ik een keer ondergaan.

M: Oké, dus voornamelijk door de opleiding. En met de botox en de fillers?

R4: Ook dat wel een beetje, ben ik er zo ingerold want **ik ging stage lopen in een cosmetisch kliniek waar een cosmetisch arts werkzaam was en eigenlijk ging ik daardoor ook kritischer naar mezelf kijken** en met name ook naar de rimpeltjes, want ik zag best wel ook jonge vrouwen in de kliniek komen en toen ging ik zelf ook naar mezelf kijken en toen dacht ik 'oh ik heb zelf ook wel wat rimpeltjes' en toen ging ik mezelf er ook wel wat meer aan storen en **toen besloot ik na een aantal jaar er zelf ook aan te gaan omdat ik echt zag dat het er mooier op werd bij de cliënten in de kliniek.**

M: En wat had je verwacht van de resultaten van de cosmetische behandelingen?

R4: **Ik had van de peelingen wel wat meer verwacht,** maar ik heb niet de aller zwaarste peeling ondergaan, ik heb een hele gevoelige huid. Dus bij mij gaat het eigenlijk vaker dat mijn huid er niet mooier op wordt, op het gebied van de peelingen. **Laserbehandelingen vond ik wel heel mooi voornamelijk het pigment,** want het ontharen ging bij mij ook wat lastiger omdat ik voornamelijk blonde haren heb en er zit geen pigment in de blonde haren. **Maar de botox en de filler was echt boven mijn verwachting, ik had niet verwacht dat het zo mooi zou worden.**

M: Dus ik kan zeggen dat de botox en de fillers boven uw verwachting hebben voldaan en de laserbehandeling alleen deze voor het pigment en het ontharen...

R4: Nou dat was wel naar verwachting want eigenlijk wist ik wel dat het niet zou werken omdat ik blonde haren heb. Dus ja dat wist ik. En peelingen is ook gewoon doordat mijn huid zo gevoelig is ik heb gewoon een hele lastige huid dus ja ik reageer daar gewoon anders op, heel extreem als in veel rood en veel schilfering. **Dus wel naar verwachting alleen heeft het niet veel resultaat opgeleverd.**

M: Oké, duidelijk. In hoeverre hebben het ondergaan van deze behandelingen invloed gehad op jouw leven?

R4: Nou **zeker de botox behandeling hebben heel veel invloed op me gehad** want ik had echt op het moment dat ik ging werken in de cosmetische industrie kreeg ik naja zag ik dat de mensen die ik ging behandelen ook heel erg naar jou gaan kijken je bent zelf natuurlijk het voorbeeld en daardoor had ik toch het idee dat ze heel erg naar mij gingen kijken. **Ik had al heel snel lijntjes op mijn voorhoofd doordat ik heel erg mijn voorhoofd beweeg, dat deed ik al van jongs af aan als ik praat. Ik had heel erg het idee dat mensen daarnaar keken altijd,** vooral tijdens mijn werk. **Op een gegeven moment werd ik daar zelf ook best wel onzeker over** en een keer had ik dat dus gewoon gedaan en ik dacht nou dat zou wel nooit weg gaan want ze waren best wel hardnekkig, maar ze gingen dus wel weg. Dus ja **daardoor voelde ik me zelf ook echt wel beter zowel in mijn sociale leven en ook in mijn werk.**

M: Oké, duidelijk. Heeft u ook lichamelijke veranderingen ervaren na de cosmetische behandelingen?

R4: Naja **ik zit daardoor wel lekkerder in m'n vel** want ja als je van buiten straal dan voel je dat van binnen ook, dus ja daardoor voel ik me wel beter,

M: Oké. Bent u anders na u zelf gaan kijken, naar hoe je jezelf vindt na de cosmetische behandelingen? Dit heeft u eigenlijk al een beetje gezegd.

R4: Ja ik kijk er nu anders naar omdat ik mijn huid nu gewoon mooier vind en dat dat nu is verholpen.

M: *Oké, fijn. Zijn er nog andere gebeurtenissen gebeurd in je leven vanaf de eerste behandeling en nu die een grote impact hebben gehad op je leven?*

R4: Ja ik voel mezelf gewoon zekerder, zeker op mijn werk als ik met mijn klanten praat doe ik dat met meer overtuiging ja mijn huid is nu mooier en dat heeft natuurlijk ook te maken met de juiste producten en de botox behandeling, mijn huid is heel belangrijke voor mij en dat heeft dus zeker een verandering teweeggebracht.

M: *Oké, en naast de cosmetische behandelingen of daar nog een verandering in je leven is geweest?*

R4: Nee daar niet echt, ik ben wel een beetje dezelfde persoon gebleven met dezelfde bezigheden.

M: *Oké, en ben je in de toekomst nog van plan om andere cosmetische behandelingen te ondergaan of te blijven ondergaan.*

R4: Ja ik wil zeker mijn huid altijd mooi houden, ik ben zeker van plan om nog te kijken naar meer mogelijkheden op het gebied van cosmetische behandelingen, en eigenlijk wil ik wel met name de botox behandeling blijven herhalen. Dus ja zeker en laser wil ik ook nog meerdere dingen uitproberen.

M: *Oké, dat was alweer mijn laatste vraag. Bedankt dat ik je mocht interviewen.*

R4: Graag gedaan.

Interview 5 getranscribeerd

M: *Goedemiddag, bedankt dat u wilt deelnemen aan mijn interview en dat u mijn enquête hebt ingevuld. Ik heb nog niet gekeken naar de antwoorden die u gegeven heeft in de enquête, daardoor kan het eerste deel voelen als herhaling. Maar we gaan eerst even snel door dezelfde algemene vragen heen als die ik ook in de enquête heb gesteld.*

R5: Ja, is goed.

M: *Welke cosmetische behandeling heeft u gehad in het gezicht, en dan vraag ik naar de behandeling laserbehandeling, microneedling, chemische peeling, botox of fillers.*

R5: Botox

M: *Wat was de leeftijd van de eerste botox behandeling?*

R5: 24

M: *Oké, 24. En hoe oud ben je nu?*

R5: 26

M: *Hoe vaak heb je deze behandeling gehad?*

R5: Een keer.

M: *En wat is de reden geweest om te beginnen aan deze behandeling?*

R5: Ik had rimpels, en die vond ik lelijk, dus die wilde ik weg hebben.

M: *Oké dus je vond iets niet mooi aan je gezicht, dat waren de rimpels en deze wilde je weg hebben?*

R5: Ja ik vond mezelf heel oud en moe er uitzien eigenlijk maar dat komt omdat ik vind als iemand oud er uitziet dat die er ook moe uit ziet. Dus dat is misschien wel de reden.

M: Oké, en je hebt de behandeling tot nu toe een keer gehad?

R5: Ja, ik vind het best prijzig en moeilijk om een goede kliniek te vinden. Daardoor heb ik het nog geen tweede keer gedaan. Ik ging in een kliniek in Den Haag maar ik woon in Amsterdam, het koste ook veel tijd om heen en weer te reizen.

M: Wat had je verwacht van het resultaat van de botox behandeling?

R5: Ik heb het in mijn voorhoofd gedaan en in mijn fronsrimpel zeg maar. Ik had verwacht dat het er gladder uitzag mijn voorhoofd en van mijn frons had ik niet echt veel verwacht, misschien een beetje dat het mijn wenkbrauwen zou liften.

M: Oké, en heeft de behandeling voldaan aan je verwachting?

R5: Ja, ik zou het wel nog een keer doen en willen blijven doen.

M: En in hoeverre heeft het ondergaan van deze botox behandeling invloed gehad op je leven?

R5: Vrij weinig denk ik. Ik was wel blij met mezelf en met mijn voorhoofd en ik vond mezelf er meer uitzien als mijn leeftijd. Want ik bedoel 24 is niet zo heel oud ja dat maar voordereest weinig.

M: Je was blijer met jezelf zeg je. Ben je anders over jezelf gaan denken na de behandeling?

R5: Nee.

M: Oké, heeft de botox behandeling invloed gehad op je sociale leven?

R5: Nee eigenlijk ook niet.

M: En heb je lichamelijke veranderingen ervaren na de cosmetische behandeling?

R5: Dat ik toen minder goed mijn hoofd kon bewegen. Dat vond ik wel een beetje wennen, ik vond dat wel fijn. Want mijn voorhoofd beweegt niet en daardoor komen er ook geen extra rimpels bij en je voelt dan wel dat je iets hebt gedaan aan je uiterlijk. Dus in dat opzicht was ik er wel bewuster van ook dat mijn voorhoofd bewoog zeg maar. Ja dat denk ik. Maar u is het inmiddels al wel weer uitgewerkt en heb ik er geen veranderingen aan overgehouden.

M: Oké dus verder niet echt van invloed. Heeft je uiterlijk invloed op hoe je je voelt?

R5: Ja.

M: Kan je daar wat meer over vertellen?

R5: Ja als je haar slecht zit, dan voel je je slecht of als je haar vet is dat is niet chill of als je overgewicht hebt of wat dikker bent dan voel ik me ook niet relaxed en als je haar wel heel goed zit ofzo of als je wel make-up op hebt dan voel je je over het algemeen frisser en meer klaar voor de dag dan als je dat helemaal niet hebt.

M: Oké, duidelijk. Zijn er nog andere gebeurtenissen gebeurd in je leven vanaf de eerste behandeling en nu die een grote impact hebben gehad op je leven?

R5: Ja ik ga veranderen van baan. Ik had een hele stomme baan, naja die heb ik nog steeds maar ik heb mijn baan opgezegd en dit heb ik aan mijn collega's verteld dus ik ben nu op weg naar een andere baan.

M: Oké het ziet er dus zonniger uit in de toekomst?

R5: Ja

M: Ben je van plan om in de toekomst nog andere cosmetische behandelingen te ondergaan? Sowieso nog een keertje botox vertelde je al, maar nog andere cosmetische behandelingen? Hoe denk je daar over?

R5: Nou ik sta er op zich wel voor open. Chemische peelings vind ik ook wel interessant, eigenlijk alles wat je gezicht jonger maakt vind ik interessant. Niet zozeer peelings maar botox zou ik dus nog wel een keertje doen en vooral als ik meer geld ga verdienen. En voor de rest niet echt iets.

M: Oké dit was alweer mijn laatste vraag, heel erg bedankt dat ik je mocht interviewen.

9.10 Bijlage 10: Resultaten interviews

R1

Leeftijd: 26 jaar

Cosmetische behandeling(en): Laserbehandeling, Chemische peelings en microneedling

Eerste cosmetische behandeling: Chemische peeling

Leeftijd eerste cosmetische behandeling: 22 jaar

Tabel 30 Gecodeerd interview respondent 1

Tekstfragment	Categorie	Coderen
'..om nog een aantal keren de laserbehandeling voor de oppervlakkige vaatjes te doen'.	Regelmaat	Laserbehandeling regelmatig
'..huidstructuur te richten want dat kan je volgens mij met een diepe chemische peel wel heel goed verbeteren..', '..huidverbetering..', 'onzuiverheden had en grove poriën en de structuur van de huid ging wat achteruit'	Redenen	Huidverbetering
'..chemische peeling heb ik wel het gevoel dat het wel heeft geholpen, dus ja dat was wel m'n verwachting dat het wel wat egalier werd en dat was ook wel gelukt.', 'Mijn verwachting was dat de vaatjes wel echt weg zouden zijn na ongeveer drie keer. En ja ze zijn nu wel zo goed als weg maar rond m'n neus heb ik nog steeds wel wat rode vaatjes zitten..'	Verwachting	Positieve verwachting, positieve uitkomst.
'Nee, dat eigenlijk niet echt.',	Sociale leven	Geen invloed op sociaal vlak
'Het is voornamelijk voor mijzelf en mijn eigen gevoel dat ik er minder mee bezig ben nu mijn huid er frisser uit ziet'. '..Dat heeft wel echt invloed gehad op mijn dagelijkse leven dus, voornamelijk doordat ik er ook wat zelfverzekerder door van ben geworden.', '..nu ik wat minder onzuiverheden heb en nu mijn huid wat beter gaat dan vroeger, toen had ik best wel een beetje "acne" huid en veel onzuiverheden en pigmentvlekjes hier en daar. Dat is nu wel een stuk minder en ik merk dan ook wel dat ik me wat fijner voel en wat zekerder voel.', '..als ik in de spiegel keek dan was ik echt niet blij met mezelf ook niet met mijn huid en nu wel.'	Psychisch Eigen gevoel verbeteren. Zelfverzekerder Blij met mezelf	Zelfvertrouwen, Positiever zelfbeeld
'Nee, nee eigenlijk niet'.	Lichamelijke veranderingen	Geen invloed/ verandering op lichamenlijk vlak

‘..weer thuis gaan wonen..’, ‘..voedingspatroon is dan ook wel heel erg veranderd.’, ‘..sport nu wel iets meer..’, ‘..eet nu ik weer thuis woon wel iets minder gezond..’, ‘Of ik me hierdoor heel anders ben gaan voelen, niet per se denk ik.’, ‘Ik ben weer een paar jaartjes ouder en misschien ook wat wijzer. Ook wijzer in wat goed is voor mijn huid. Daardoor ben ik er ook wel meer bezig met mijn huid in de optimale conditie te brengen’.	Andere invloeden	Woonsituatie, voeding en sport. Ouder en wijzer
‘Ja ik wil denk ik nog wel een aantal keren de laserbehandeling doen voor de vaatjes en ik zit er wel aan te denken dat als ik ooit een rimpel of een fronsrimpel ofzo krijg of rimpel op mijn voorhoofd, dat ik wel echt botox..’, ‘..filler voor in mijn lip..’ En ik wil ook ooit nog een keer in de toekomst een diepe chemische peeling doen..’	Behandelingen toekomst?	Staat voor alle behandelingen open en heeft al een aantal op de planning staan.

R2

Leeftijd: 27

Cosmetische behandeling(en): Laserbehandeling, chemische peelings, Botox en fillers

Eerste cosmetische behandeling: Chemische peelings

Leeftijd eerste cosmetische behandeling: 20

Tabel 31 Gecodeerd interview respondent 2

Tekstfragment	Categorie	Coderen
‘Chemische peelings nog wel, wanneer ik het zelf nodig vind. Botox niet meer, misschien in de toekomst, fillers wanneer het weer nodig is ja. En laserbehandeling niet meer’.	Regelmaat	Met regelmaat fillers, botox misschien
‘..vanuit mijn opleiding..’, ‘Botox was omdat ik vind dat ik laaghangende wenkbrauwen heb en ik dacht dat ik een wenkbrauw lift kon veroorzaken..’, ‘..filler omdat ik vond dat ik nauwelijks een bovenlip had en ik me daaraan stoorde..’, ‘..fractionele laser omdat ik een litteken had en ik ben daar als model gezeten..’, ‘..het geen waar ik me het meest aan stoorde, de a-symmetrie..’	Redenen	Opleiding Veranderen uiterlijk
‘Van de botox had ik ook wel meer verwacht, en ik kreeg wat anders dan wat ik wilde hebben..’, ‘..chemische peelings wat ik daar van verwachtte was in eerste instantie niet zo veel want we deden het voor school maar ik vond wel dat ik er een heel mooi glimmend huidje van kreeg ..’, ‘..over de	Verwachting	Versilde per behandeling Filler zeer tevreden Laser niet Botox een beetje Chemische peelings tevreden

laserbehandeling daar was ik helemaal niet over te spreken.. de eindstand is te diep gezet waardoor ik nu een soort van gaatje in mijn jukbeen heb..', '..over de filler ben ik heel erg over te spreken..', 'Ik vind dat het met de filler wel mooi is opgelost..', 'Ja daar (filler) ben ik echt heel erg tevreden over..'		
'Nee niet echt. Misschien straal ik wat meer zelfvertrouwen uit naar de buitenwereld..', 'Heb niet het idee gehad dat ik daardoor een ander sociaal leven ben gaan lijden'.	Sociale leven	Geen invloed op sociaal
'..ik had nul bovenlip en daar stoorde ik me aan eigenlijk al vanaf jongs af aan stond ik heel vaak voor de spiegel zo met m'n vingers tegen de boven lip te duwen zodat deze groter lijkt..', '..super blij mee (filler)..', '..ik zelfverzekerder ben geworden over mijn uiterlijk..', 'Ik ben tevredener met mijn gezicht, m'n lippen..', '..(anders over uzelf gaan denken?) Nee niet echt..', 'En toen ik het uiteindelijk gedaan had was ik er wel echt heel blij mee, dus toen voelde ik me wel veel beter over mezelf'.	Psychisch	Zelfvertrouwen Blij mee (fillers) Positiever zelfbeeld
'..minder zware gevoel in mijn wenkbrauwen (botox)..', '..lippen voller..'	Lichamelijke veranderingen	Minder zwaar gevoel in voorhoofd
'..diploma gehaald..', '..ben nu aan het werk en geen student..', 'Dus op zich wel een grote verandering in mijn leven maar heeft verder geen invloed op hoe ik me nu voel ten opzichte van vroeger. Ik ben natuurlijk ook wel ouder geworden maar alsnog een klein kind af en toe..'	Andere invloeden	Diploma behaald Ouder geworden > geen verschil
' : Botox misschien nog wel in de toekomst voor m'n kraaienpootjes..', '..traangoot filler te zetten omdat ik vind dat mijn huid daar heel dun is en mijn lippen bijhouden..', '..peelings bijhouden en misschien ook wel een keer microneedling..', 'Misschien ook wel couperose laserbehandeling.. of pigmentvlekken', 'eigenlijk de hele mikmak dus.'	Behandelingen toekomst?	Alle "nodige" behandelingen

R3

Leeftijd: 26

Cosmetische behandeling(en): Chemische peelings

Eerste cosmetische behandeling: Chemische peelings

Leeftijd eerste cosmetische behandeling: 16

Tabel 32 Gecodeerd interview respondent 3

Tekstfragment	Categorie	Coderen
'..toen begonnen met drie..', '..zo'n drie keer per jaar.', 'ik ga nu zo regelmatig om mijn huid een beetje bij te houden met een chemische peeling..'	Regelmaat	Regelmatig
'..omdat ik last had van puistjes en ik krabde er veel aan..', '..ik was jong en ik vond dat heel erg vervelend..', '..je wilt er dan toch graag mooi uit zien..', '..ik wilde gewoon ook zonder make-up ook prettig in mijn vel zitten zeg maar..',	Redenen	Huidverbetering Lekkerder in vel zitten
'Ik verwachtte toch wel wat sneller resultaat..', 'Toen het na een behandeling een beetje minder was, was ik teleurgesteld. Maar na de drie behandelingen was ik super blij!', '..toen het weg was ik minder onzeker en was ik minder bezig met hoe ik er uitzag en of andere naar me keken dus dat scheelde wel heel erg,', '..voelde me gewoon zekerder..'	Verwachting	Sneller verwacht maar goed resultaat
'..doordat je dan natuurlijk ook wat zekerder bent stap je ook wel wat sneller op mensen af en heb je ook niet het idee dat mensen telkens naar je kijkt omdat je een pukkel hebt..', 'Dus zeker voor mijn sociale leven is dit goed geweest.', '..ik had nooit op hem durven afstappen als ik nog zo onzeker was geweest over mijn huid..',	Sociale leven	Meer durf in sociaal leven
'..was toen ter tijd heel erg onzeker over mijn puistjes, en was super veel bezig met hoe ik er uitzag..', '..voel ik me altijd minder relaxed dan wanneer mijn huid er goed uit ziet en mijn make-up zit leuk en mijn haar zit leuk. Dus ja mijn uiterlijk heeft zeker heel veel invloed op hoe ik mij voel.', 'Ja ik kijk beter naar mezelf. De chemische peelings hebben mijn huid gladder gemaakt en hierdoor kijk ik beter naar mezelf en voel ik me daarom dus ook beter.'	Psychisch	Zelfvertrouwen Positiever zelfbeeld
'Mijn gezicht was minder pijnlijk en ik zat minder aan mijn gezicht.'	Lichamelijke veranderingen	Minder pijn, minder met handen in het gezicht
'..ben ik natuurlijk ouder geworden.', '..ik ben mezelf beter gaan accepteren en ja de dingen die ik niet kan veranderen ben ik gaan accepteren en ja daar kan ik nu wat beter mee omgaan, zelfverzekerde geworden door leeftijd.', 'mijn opleiding mij daar ook wel bij geholpen..'	Andere invloeden	Ouder > meer acceptatie Opleiding

‘..sowieso wil ik doorgaan met huid verbeterende behandelingen als chemische peelingen of microdermabrasie, dermapen, iets in die trant om mijn huid in topconditie te houden.’, ‘..als ik wat ouder word ook wel fillers gaan gebruiken..’, ‘..ik zit er nu ook aan te denken om mijn fronsrimpel in te laten spuiten want die zorgt ervoor dat ik best wel veel last van m’n hoofd heb en van mijn ogen..’, ‘..ik denk dat ik wel mijn hele leven lekker zal blijven behandelen om gewoon mooi oud te worden..’	Behandelingen toekomst?	Alle “nodige” behandelingen
---	-------------------------	-----------------------------

R4

Leeftijd: 26

Cosmetische behandeling(en): Laserbehandeling, chemische peelings, Botox en fillers

Eerste cosmetische behandeling: Chemische peelings

Leeftijd eerste cosmetische behandeling: 21

Tabel 33 Gecodeerd interview respondent 4

Tekstfragment	Categorie	Coderen
‘Omdat ik zelf in de branche werkzaam ben doe ik het regelmatig.’, ‘In totaal heb ik die denk ik zes keer gedaan. Ja laserontharing en laser voor pigmentvlekjes.’, ‘Botox heb ik nu drie keer gedaan. En de fillers een keer.’	Regelmaat	Regelmatig
‘..begonnen vanuit de opleiding huidtherapie..’, ‘En eigenlijk doordat ik stages liep in cosmetische klinieken werd ik zelf ook nieuwsgierig en ben ik zelf ook het een en ander gaan uitproberen.’, ‘ik ging stage lopen in een cosmetisch kliniek waar een cosmetisch arts werkzaam was en eigenlijk ging ik daardoor ook kritischer naar mezelf kijken..’, ‘..toen besloot ik na een aantal jaar er zelf ook aan te gaan omdat ik echt zag dat het er mooier op werd bij de cliënten in de kliniek.’	Redenen	Vanuit opleiding (&stages)
‘Ik had van de peelings wel wat meer verwacht..’, ‘Laserbehandelingen vond ik wel heel mooi voornamelijk het pigment..’, ‘Dus wel naar verwachting alleen heeft het niet veel resultaat opgeleverd.’, ‘Maar de botox en de filler was echt boven mijn verwachting, ik had niet verwacht dat het zo mooi zou worden.’	Verwachting	Verschilt per behandeling Botox en filler: boven verwachting Laser en peeling: naar verwachting, teleurstellend resultaat.
‘..daardoor voelde ik me zelf ook echt wel beter zowel in mijn sociale leven en ook in	Sociale leven	Verbetering op werk en sociaal

mijn werk (botox)..', '..op mijn werk als ik met mijn klanten praat doe ik dat met meer overtuiging..'		
'..zeker de botox behandeling hebben heel veel invloed op me gehad..', 'Ik had al heel snel lijntjes op mijn voorhoofd... Ik had heel erg het idee dat mensen daarnaar keken altijd... Op een gegeven moment werd ik daar zelf ook best wel onzeker over..', '..ik voel mezelf gewoon zekerder..', 'mijn huid is heel belangrijke voor mij en dat heeft dus zeker een verandering teweeggebracht.' '..ik zit daardoor wel lekkerder in m'n vel..'	Psychisch	Zelfvertrouwen Positiever zelfbeeld
Geen verandering lichamelijk	Lichamelijke veranderingen	-
'..ik ben wel een beetje dezelfde persoon gebleven met dezelfde bezigheden..'	Andere invloeden	Zelfde persoon gebleven
'Ja ik wil zeker mijn huid altijd mooi houden, ik ben zeker van plan om nog te kijken naar meer mogelijkheden op het gebied van cosmetische behandelingen, en eigenlijk wil ik wel met name de botox behandeling blijven herhalen. Dus ja zeker en laser wil ik ook nog meerdere dingen uitproberen.'	Behandelingen toekomst?	Alle "nodige" behandelingen

R5

Leeftijd: 26

Cosmetische behandeling(en): Botox

Eerste cosmetische behandeling: Botox

Leeftijd eerste cosmetische behandeling: 24

Tabel 34 Gecodeerd interview respondent 5

Tekstfragment	Categorie	Coderen
'Een keer.'	Regelmaat	Eenmalig
'Ik had rimpels, en die vond ik lelijk, dus die wilde ik weg hebben.', 'ik vond mezelf heel oud en moe er uitzien eigenlijk maar dat komt omdat ik vind als iemand oud er uit ziet dat die er ook moe uit ziet.'	Redenen	Uiterlijk verbeteren
'Ik had verwacht dat het er gladder uitzag mijn voorhoofd en van mijn frons had ik niet echt veel verwacht, misschien een beetje dat het mijn wenkbrauwen zou liften.', 'heeft de botox voldaan aan je verwachting? Ja.'	Verwachting	Goede verwachting, goed resultaat

'(invloed gehad op je sociale leven?): Nee eigenlijk ook niet.'	Sociale leven	Geen invloed sociaal
'Vrij weinig denk ik. Ik was wel blij met mezelf en met mijn voorhoofd en ik vond mezelf er meer uitzien als mijn leeftijd. Want ik bedoel 24 is niet zo heel oud ja dat maar voordereft weinig..'	Psychisch	Positiever zelfbeeld
'Dat ik toen minder goed mijn hoofd kon bewegen. Dat vond ik wel een beetje wennen, ik vond dat wel fijn..', 'Maar u is het inmiddels al wel weer uitgewerkt en heb ik er geen veranderingen aan overgehouden.'	Lichamelijke veranderingen	Minder beweging voorhoofd > positief
'..veranderen van baan..',	Andere invloeden	Nieuwe baan
'ik zou het wel nog een keer doen en willen blijven doen (botox).', 'chemische peelings vind ik ook wel interessant, eigenlijk alles wat je gezicht jonger maakt vind ik interessant..'	Behandelingen toekomst?	Alle "nodige" behandelingen

Samengevatte antwoorden

Ondergaat u de behandelingen met regelmaat?

R1: Regelmatig laserbehandeling

R2: Heeft de verschillende behandelingen vaker ondergaan. Ondergaat de behandelingen wanneer ze het zelf nodig vindt. Blijft de behandelingen ondergaan.

R3: Een kuur van ongeveer drie behandelingen per jaar.

R4: Door werkzaam te zijn in de branche worden de behandelingen vaker ondergaan.

R5: Nee een keer gehad.

Redenen van het ondergaan van de cosmetisch behandeling:

R1: Huidverbetering

R2: Vanuit de opleiding, uiterlijk verbeteren

R3: Huidverbetering

R4: Vanuit de opleiding huidtherapie, huidverbetering

R5: Uiterlijk verbeteren

Verwachting behandeling

R1: Positieve verwachting, positieve uitkomst.

R2: Verschilde per behandeling: Filler zeer tevreden, Laser niet, Botox een beetje, Chemische peelings tevreden. Botox en laserbehandeling hebben niet voldaan aan de verwachting.

R3: Sneller verwacht maar goed resultaat

R4: Verschilt per behandeling: botox en filler boven verwachting, chemische peeling en laser naar verwachting maar teleurgesteld

R5: De botox behandeling heeft voldaan aan de verwachting.

Invloed van behandelingen op het psychisch

R1: Positiever zelfbeeld

R2: Zelfvertrouwen, positiever zelfbeeld

R3: Veel invloed, zelfverzekerd, positiever zelfbeeld

R4: Positiever zelfbeeld, meer zelfvertrouwen

R5: Weinig invloed op het psychische vlak. Positiever zelfbeeld

Sociale leven

R1: Geen verschil ervaren in sociale leven

R2: Geen verschil ervaren in het sociale leven.

R3: Veel verschil in sociale leven, door meer zelfvertrouwen ook sneller op mensen durven afstappen.

R4: Meer vertrouwen gekregen op de werkvloer in sociale kringen.

R5: geen effect op het sociale leven

Lichamelijke veranderingen?

R1: Geen lichamelijke veranderingen

R2: Minder zwaar gevoel in de wenkbrauwen.

R3: Minder pijn in het gezicht en minder krabben.

R4: Zit lekkerder in haar vel

R5: Op het moment van de behandeling geen beweging in het voorhoofd, fijn gevoel.

Andere invloeden in het leven

R1: Thuis gaan wonen, ander eetpatroon en meer gaan sporten. Verder hetzelfde persoon gebleven. Ouder en wijzer geworden ook over de huid.

R2: Diploma behaald, ouder geworden maar alsnog een "klein kind".

R3: Opleiding tot schoonheidsspecialiste heeft invloed gehad. De leeftijd heeft het meeste gedaan; ouder en wijzer geworden.

R4: Hetzelfde persoon gebleven.

R5: Nieuwe baan

Meer behandelingen in de toekomst?

R1: Staat open voor alle “nodige” behandelingen

R2: Staat open voor alle “nodige” behandelingen, al een aantal op de planning

R3: Staat open voor alle “nodige” behandelingen, al een aantal op de planning

R4: Staat open voor “nodige” alle behandelingen

R5: Staat open voor alle “nodige”